

UNIVERSITÄT LEIPZIG

**Wirtschaftswissenschaftliche Fakultät
Faculty of Economics and Business
Administration**

Working Paper, No. 71

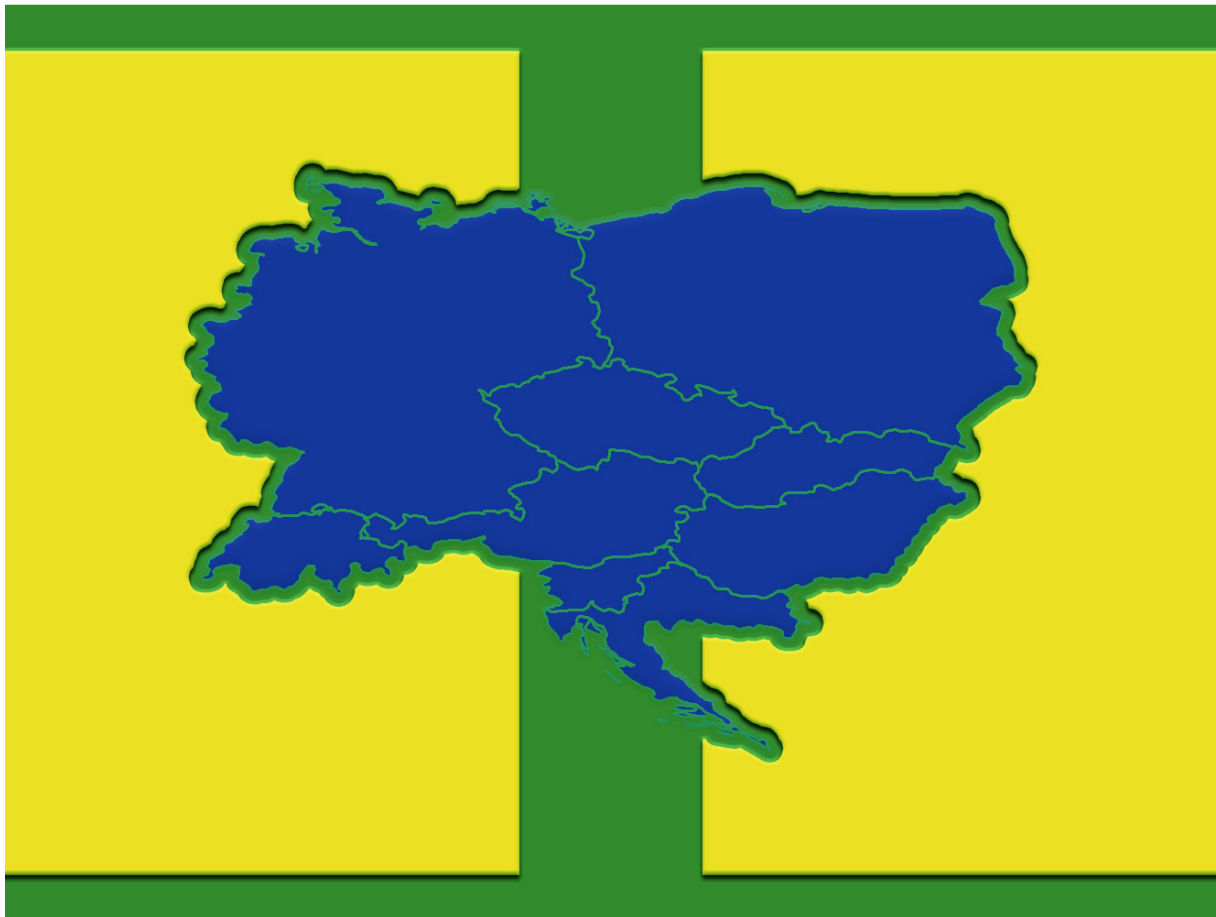
Andreas Bohne /
Linda Kochmann /
Jan Slavík /
Lenka Slavíková

**Deutsch-tschechische
Bibliographie
Studien der kontingenten
Bewertung
in Mittel- und Osteuropa
Juni 2008**

ISSN 1437-9384

Deutsch-tschechische Bibliographie - Studien der kontingenten Bewertung in Mittel- und Osteuropa

Andreas Bohne, Linda Kochmann

Česko-německá databáze - Studií kontingentního hodnocení ve střední a východní Evropě

Jan Slavík, Lenka Slavíková

Kurzfassung

Die Bibliographie umfasst eine Zusammenstellung von mittel- und osteuropäischen Studien der kontingenten Bewertung zu Natur- und Umweltressourcen. Die einzelnen Einträge sind umfangreich mit relevanten Informationen dokumentiert und liegen bilingual, in Deutsch und Tschechisch, zusammengefasst vor.

Stručné shrnutí v češtině

Databáze zahrnuje přehled středo- a východoevropských studií kontingentního hodnocení přírodních zdrojů a životního prostředí. Ve výtazích jsou podchyceny obsáhlé relevantní informace a jsou k dispozici shrnutí ve dvou jazycích, němčině a češtině.

German-czech bibliography of Contingent Valuation studies in Central and Eastern European Countries

Summary

The database covers the large overview of studies of the contingent evaluation of natural resources which were developed in Central and Eastern Europe. Key information about the methodology and results is extracted from particular papers. The summary of results is available in Czech and German, since the main users of the database should be stakeholders from Euroregion Elbe/Labe (Czech-German border region). Main natural resources that are covered by studies included are as follows: nature protection in general, biodiversity protection, protection of the aesthetic values of the landscape (particularly in rural areas), forests, water. The structure of the database information is organized according to countries and then particular authors.

Kontakt:

M.A., M.Sc. Andreas Bohne

E-Mail: bohne@wifa.uni-leipzig.de

Tel.: +49 341 97 33 843; Fax: +49 341 97 33 879

Universität Leipzig, Institut für Infrastruktur und Ressourcenmanagement
Marschnerstr. 31, D - 04109 Leipzig

Dipl.-Vw. Linda Kochmann

E-Mail: kochmann@wifa.uni-leipzig.de

Tel.: +49 341 97 33 843; Fax: +49 341 97 33 879

Universität Leipzig, Institut für Infrastruktur und Ressourcenmanagement
Marschnerstr. 31, D - 04109 Leipzig

Ing. Jan Slavík

E-Mail: jslavik@vse.cz

Tel./Fax: +420 224 095 564

Institut pro ekonomickou a ekologickou politiku při Národohospodářské fakultě
Vysoká škola ekonomická v Praze
nám. W. Churchilla 4
130 67 Praha 3 – Žižkov

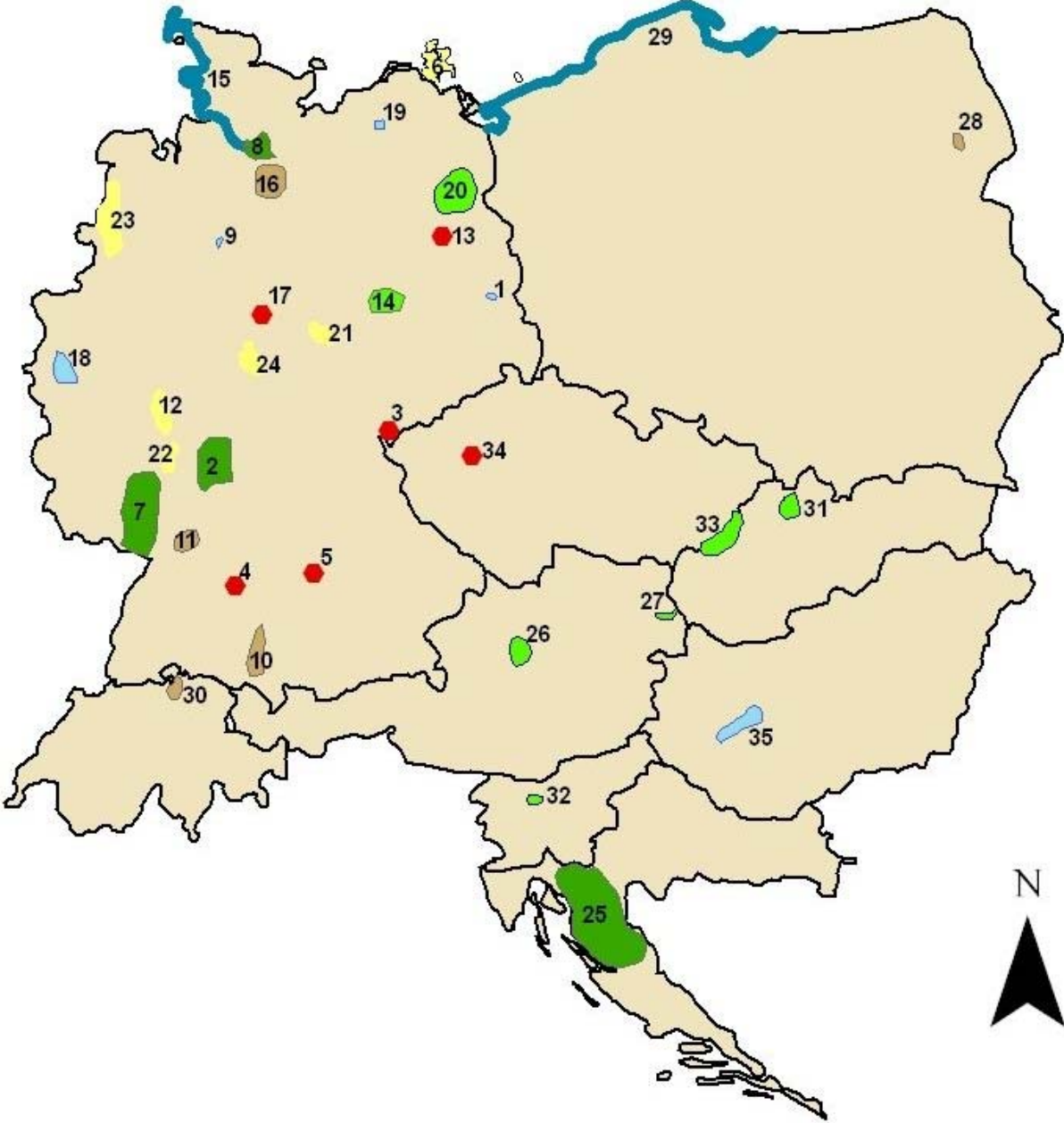
Ing. Lenka Slavíková

E-Mail: slavikova@ieep.cz

Tel./Fax: +420 224 095 564

Institut pro ekonomickou a ekologickou politiku při Národohospodářské fakultě
Vysoká škola ekonomická v Praze
nám. W. Churchilla 4
130 67 Praha 3 – Žižkov

Untersuchungsräume der ausgewählten Studien
Oblasti průzkumu vybraných studií

Legende zur Karte auf S. 3

1. Deutschland: „Cottbuser Ostsee“ in der Nähe von Cottbus / Lausitz
2. Deutschland: Spessart
3. Deutschland: Erlbach (Sachsen)
4. Deutschland: Wangen (Baden-Württemberg)
5. Deutschland: Solnhofen (Bayern)
6. Deutschland: Rügen (Mecklenburg-Vorpommern)
7. Deutschland: Pfälzerwald
8. Deutschland: Wälder in Hamburg
9. Deutschland: Steinhuder Meer (ein See in Niedersachsen)
10. Deutschland: Württembergisches Allgäu
11. Deutschland: Kraichgau (Baden-Württemberg)
12. Deutschland: Lahn-Dill-Kreis (Hessen)
13. Deutschland: Berlin
14. Deutschland: Biosphärenreservat Mittelelbe
15. Deutschland: schleswig-holsteinische Nordseeküste
16. Deutschland: Lüneburger Heide
17. Deutschland: Solling / Harz
18. Deutschland: Ville-Seen im Erftkreis bei Köln
19. Deutschland: Güstrower-Seen (Mecklenburg-Vorpommern)
20. Deutschland: Biosphärenreservat Schorfheide-Chorin (Brandenburg)
21. Deutschland: Landkreis Sangerhausen (Sachsen-Anhalt)
22. Deutschland: Main-Taunus-Kreis (Hessen)
23. Deutschland: Landkreis Emsland (Niedersachsen)
24. Deutschland: Werra-Meißner-Kreis (Hessen)
25. Kroatien: Küstenwälder
26. Österreich: Nationalpark Kalkalpen
27. Österreich: Nationalpark Donau-Auen
28. Polen: Biebrza-Feuchtgebiete
29. Polen: Ostseeküste
30. Schweiz: Zürcher Weinland
31. Slowakei: Nationalpark Mala Fatra
32. Slowenien: Landschaftsschutzgebiet Volčji Potok
33. Tschechische Republik: Naturschutzgebiet Weiße Karpaten
34. Tschechische Republik: Tmaň
35. Ungarn: Balaton

Vysvětlivky k mapě na straně 3

1. Německo: „Cottbuser Ostsee“ poblíž města Cottbus (Chotěbuz) / Lužice
2. Německo: Spessart
3. Německo: Erlbach (Sasko)
4. Německo: Wangen (Bádensko-Virtembersko)
5. Německo: Solnhofen (Bavorsko)
6. Německo: Rujána (Meklenbursko-Přední Pomořansko)
7. Německo: Falcký les
8. Německo: lesy v Hamburku
9. Německo: Steinhuder Meer (jezero ve spolkové zemi Dolní Sasko)
10. Německo: Württembergisches Allgäu
11. Německo: Kraichgau (Bádensko-Virtembersko)
12. Německo: kraj Lahn-Dill (Hesensko)
13. Německo: Berlín
14. Německo: Biosférická rezervace středního Labe
15. Německo: pobřeží Severního moře ve Šlesvicko-Holštýnsko
16. Německo: Lüneburgská vřesoviště
17. Německo: Solling / Harz
18. Německo: Villská jezera (Ville-Seen) v kraji Erft u Kolína nad Rýnem
19. Německo: Güstrowská jezera (Meklenbursko-Přední Pomořansko)
20. Německo: Biosférická rezervace Schorfheide-Chorin (Braniborsko)
21. Německo: kraj Sangerhausen (Sasko-Anhaltsko)
22. Německo: kraj Main-Taunus (Hesensko)
23. Německo: kraj Emsland (Dolní Sasko)
24. Německo: kraj Werra-Meißner (Hesensko)
25. Chorvatsko: pobřežní lesy
26. Rakousko: národní park "Kalkalpen" ("Vápencové Alpy")
27. Rakousko: národní park "Donau-Auen" ("Dunajské nivy")
28. Polsko: Biebrzanské mokřady
29. Polsko: pobřeží Baltského moře
30. Švýcarsko: Zürcher Weinland
31. Slovensko: národní park Malá Fatra
32. Slovensko: Chráněná krajinná oblast Volčji Potok
33. Česká republika: Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty
34. Česká republika: Tmaň
35. Maďarsko: Balaton

Inhaltsverzeichnis

1. Einführung	9
1.1 Hintergrund	9
1.2 Ziel und Schwerpunkt der Bibliographie	11
1.3 Umfang der Bibliographie	11
1.4 Aufbau der Einträge	13
1.5 Online-Literaturbank	13
1.6 Weitere Bibliographien	15
2. Bibliographische Einträge	17
2.1 Deutschland	17
2.2 Kroatien	65
2.3 Österreich	69
2.4 Polen	77
2.5 Schweiz	85
2.6 Slowakei	89
2.7 Slowenien	95
2.8 Tschechische Republik	101
2.9 Ungarn	111
3. Autorenverzeichnis	117
4. Schlagwörterverzeichnis	120

Obsah

1. Úvod	10
1.1 Rámec databáze	10
1.2 Cíl a těžiště databáze	12
1.3 Rozsah databáze.....	12
1.4 Struktura záznamů v databázi	14
1.5 Databáze literatury online	14
1.6 Další dostupné databáze	16
2. Záznamy v databázi	18
2.1 Německo	18
2.2 Chorvatsko	66
2.3 Rakousko.....	70
2.4 Polsko	78
2.5 Švýcarsko	86
2.6 Slovensko	90
2.7 Slovinsko	96
2.8 Česká republika	102
2.9 Maďarsko.....	112
3. Seznam autorů	123
4. Klíčová slova	126

1. Einführung

1.1 Hintergrund

Die Zusammenstellung der Bibliographie wurde im Rahmen des INTERREG III A - Projektvorhabens „Wirtschaftliche Entwicklung durch ökonomische Bewertung der Umwelt in der deutsch-tschechischen Grenzregion“ erarbeitet. Dieses Projekt wurde gemeinsam durch das Institut für Infrastruktur und Ressourcenmanagement der Universität Leipzig und das Institut für Wirtschafts- und Umweltpolitik der Wirtschaftsuniversität Prag im Zeitraum Februar 2007 bis Juni 2008 realisiert¹.

Hauptziel des Projektvorhabens war es, bestehende regionale Tourismuskonzepte und Gemeindeinitiativen in der deutsch-tschechischen Grenzregion in Bezug auf die Nutzung der verfügbaren Naturressourcen (insbesondere Gewässer) zu unterstützen. Das Potenzial von regionalen Umwelt- und Ressourcenzuständen wurde mit Hilfe von ökonomischen Bewertungen, speziell der kontingenten Bewertung, anhand von zwei Fallstudien erfasst und für lokale Entscheidungsträger aufgearbeitet.

Ein weiterer Schwerpunkt des Projektvorhabens war die Erstellung einer Literaturdatenbank zu ähnlichen Bewertungsstudien in anderen europäischen Regionen. So wurden vorhandene Studien der ökonomischen Umweltbewertung komprimiert zusammengetragen, um Ergebnisse anderer Forschungsprojekte vorzustellen und den Wert von Naturressourcen aufzuzeigen, da diese Aspekte für die Entscheidungs- und Willenbildung von Bedeutung sind.

Für einen komprimierten Überblick über den Projektverlauf und die Ergebnisse wird auf die Projekthomepage <http://www.interreg-ecoeval.eu/> verwiesen. Dort finden sich, über den hier vorgestellten Schwerpunkt mittel- und osteuropäischer Studien hinaus, weitere Einträge inklusive einer Suchfunktion (siehe Abschnitt 1.5). Aus dieser umfangreichen Online-Literaturdatenbank geht die hier vorliegende Bibliographie hervor.

¹ Dieser Beitrag gibt die Meinung der Autoren wieder und nicht zwangsläufig die der Geld gebenden Institutionen. Unzulänglichkeiten und Fehler gehen nur zu Lasten der Autoren.

1. Úvod

1.1 Rámec databáze

Databáze byla sestavena v rámci projektového záměru INTERREG III A „Hospodářský rozvoj v souvislosti s ekonomickou evaluací životního prostředí s německo-českým pohraničím“. Tento projekt realizovaly společně Institut für Infrastruktur und Ressourcenmanagement Univerzity v Lipsku a Institut pro ekonomickou a ekologickou politiku VŠE v Praze v období od února 2007 do června 2008².

Hlavním cílem projektového záměru bylo podpořit existující regionální koncepty cestovního ruchu a iniciativy obcí v německo-českém pohraničí ve vazbě na dostupné přírodní zdroje (zejména vodstvo). Potenciál životního prostředí a stav zdrojů v regionu byl hodnocen s využitím mimotržních oceňovacích metod, zejména metody kontingentního hodnocení. Jako praktické ukázky tohoto postupu byly zpracovány dvě případové studie, jejichž výsledky jsou využitelné pro nositele rozhodnutí na regionální úrovni.

Dalším těžištěm projektového záměru bylo sestavení databáze literatury obdobných hodnotících studií z jiných evropských regionů. Takto byly v koncentrované podobě shromážděny existující studie ekonomického hodnocení životního prostředí za účelem představení výsledků jiných výzkumných projektů a odhalení hodnoty přírodních zdrojů. Tyto aspekty mají velký význam při rozhodování o realizaci investičních projektů.

Přehled o průběhu a výsledcích projektu lze získat na stránkách projektu <http://www.interreg-ecoeval.eu/>. Zde se nacházejí další podklady a zprávy přesahující rámec tohoto shrnutí, včetně vyhledávače jednotlivých studií (viz dále kap. 1.5) Z této rozsáhlé online databáze vychází i dále uvedený text.

² Toto shrnutí vyjadřuje názory autorů, nikoli nutně názor uvedených institucí či poskytovatele finančních prostředků. Nedostatky a chyby jdou pouze na vrub autorů.

1.2 Ziel und Schwerpunkt der Bibliographie

Diese Bibliographie verfolgt drei Ziele: Zunächst dient sie – wie auch bereits existierende Bibliographien – der Zusammenstellung von Studien der ökonomischen Umweltbewertung und folglich der leichteren Suche nach relevanter Literatur. Dabei wurden nur Studien der kontingenten Bewertung (Contingent Valuation; Bedingte Bewertungsmethode) als eine spezielle Methode der ökonomischen Umweltbewertung aufgenommen. Die kontingente Bewertung ermittelt den Nutzen und die Wertschätzung von Umweltveränderungen über einen hypothetischen Markt. Als ex-ante Methode eignet sie sich gut für die Informationsbereitstellung und die Planung von Maßnahmen.

Zweitens sollen erstmals mittel- und osteuropäische Studien ausführlicher dokumentiert und zusammengefasst werden. In den letzten Jahren wurden nicht nur in Mitteleuropa, sondern insbesondere in den osteuropäischen Transformationsländern interessante und relevante kontingente Bewertungsstudien durchgeführt. Für diese Bibliographie wurden einige Studien aufgearbeitet, um sie bekannter zu machen. Nach Kenntnissen der Autoren ist eine Bibliographie zu kontingenten Bewertungsstudien mit einem mittel- und osteuropäischen Fokus in Deutschland und der Tschechischen Republik noch nicht veröffentlicht worden.

Das dritte Ziel, auch in Abgrenzung zu bereits vorhandenen Bibliographien, ist die hier vorliegende bilinguale Veröffentlichung. Über sie wird neben Wissenschaftlern auch ein breiteres Publikum erreicht.

1.3 Umfang der Bibliographie

Wie bereits erwähnt konzentriert sich die Bibliographie auf die kontingente Bewertung und fokussiert auf Mittel- und Osteuropa. Es wurden Studien aus folgenden Ländern aufgenommen: Deutschland; Kroatien; Österreich; Polen; Schweiz; Slowakei; Slowenien; Tschechische Republik; Ungarn.

Es wurden 35 Studien dokumentiert, die sich in den folgenden Bereichen auf Naturgüter und Umweltpotentiale konzentrieren:

- Natur- und Landschaftsschutz;
- Biologische Vielfalt und Artenschutz;
- Erhalt der (agrarischen) Kulturlandschaft;
- Wälder;
- Gewässer.

Für die Bibliographie wird kein Anspruch auf Vollständigkeit erhoben.

1.2 Cíl a těžiště databáze

Databáze sleduje tři cíle. Především slouží – jako již existující přehledy různých studií – ke shromáždění studií ekonomického hodnocení životního prostředí, a tudíž i k snadnějšímu vyhledání relevantní literatury. Byly do ní zařazeny zejména studie využívající metodu kontingentního hodnocení (Contingent Valuation). Kontingentní hodnocení zjišťuje užitek a odhaluje ochotu platit za změnu kvality životního prostředí na základě hypotetického trhu. Jako metoda *ex ante* je vhodné k zajištění informací pro plánování realizace určitého opatření.

Zadruhé databáze podrobněji podchycuje studie týkající se středo- a východoevropského prostoru. V posledních letech byly nejen ve Střední Evropě, ale především ve východoevropských transformujících se zemích provedeny zajímavé a relevantní studie obsahující kontingentní hodnocení. Pro účely tohoto souhrnu bylo vybráno několik studií. Podle informací autorů nebyla ještě v Německu ani v České republice zveřejněna databáze studií kontingentního hodnocení, jež by se zaměřovala na oblast střední a východní Evropy.

Třetím cílem je zpracování tohoto textu, který volně představuje obsah databáze a slouží pro lepší orientaci vědeckým pracovníkům i širší veřejnosti.

1.3 Rozsah databáze

Jak bylo již uvedeno, databáze se soustředí na kontingentní hodnocení a zaměřuje se na střední a východní Evropu. Byly do ní zařazeny studie z těchto zemí: Německo, Chorvatsko, Rakousko, Polsko, Švýcarsko, Slovensko, Slovinsko, Česká republika a Maďarsko.

Byly podchyceny studie 35, které se zaměřují na následující přírodní statky a potenciál životního prostředí:

- Ochrana přírody a krajiny
- Biologická rozmanitost a ochrana druhů
- Zachování (zemědělské) kulturní krajiny
- Lesy
- Vodstvo.

Databáze si neklade za cíl poskytnout vyčerpávající přehled témat.

1.4 Aufbau der Einträge

Die Auflistung der Datenbankeinträge ist übergeordnet alphabetisch nach Ländern geordnet und innerhalb der Länder alphabetisch nach Autoren.

Der Aufbau der bibliographischen Einträge besteht aus folgendem Schema:

AUTOR(EN)	
TITEL DES TEXTES/ BUCHES	Die vollständige bibliographische Angabe soll das Auffinden relevanter Literatur ermöglichen.
ÜBERSETZUNG DES TITELS	Übersetzung ins Deutsche bzw. Tschechische.
ERSCHIENEN IN	Dient der Vervollständigung der bibliographischen Angabe, wenn der Eintrag in einem Sammelwerk oder in einer Zeitschrift publiziert wurde.
SPRACHE DER STUDIE	Deutsch, Tschechisch, Englisch
AUFTRAGGEBER DER STUDIE	Damit wird Auskunft darüber gegeben, ob die Studie im Auftrag eines politischen oder universitären Forschungsprojektvorhabens erarbeitet wurde.
UNTERSUCHUNGSGEGENSTAND	Naturraumeinheit/ -merkmal
UNTERSUCHUNGSRaum	Untersuchte Region
STICHPROBE	Hinweis auf die zugrunde liegende Stichprobe.
ZIEL	Nennung des Zieles der erwähnten Studie.
ERGEBNISSE	Dieser Punkt fasst die wichtigsten Ergebnisse der Studie zusammen.
SCHLAGWÖRTER	Die genannten Schlüsselwörter dienen der leichteren Suche.

1.5 Online-Literaturbank

Die hier aufgeführten Literaturhinweise sowie die zu weiteren Studien sind sowohl auf Deutsch als auch auf Tschechisch in der Online-Datenbank auf der Internetseite <http://www.interreg-ecoeval.eu/> einsehbar. Um die Suche nach relevanten Studien zu erleichtern, wurde eine Suchmaske eingebaut. So kann gezielt nach Autor, Titel, Schlagwort, Untersuchungsgegenstand und -ort gesucht werden.

Literaturdatenbank

Suchen

- Autor (Name)
- Titel
- Schlagwort
- Untersuchungsgegenstand
- Untersuchungsraum

Suchmaske (<http://www.interreg-ecoeval.eu/>)

1.4 Struktura záznamů v databázi

Struktura záznamů v databázi je řazena abecedně podle zemí a v rámci jednotlivých zemí abecedně podle autorů. Stavba a obsah jednotlivých záznamů v databázi jsou koncipovány na základě následujícího schématu:

AUTOR (AUTOŘI)	
NÁZEV TEXTU/ KNIHY	Úplné bibliografické údaje mají umožnit vyhledání relevantní literatury.
NÁZEV V PŘEKLADU	Překlad názvu do němčiny, resp. češtiny
VYŠLO V	Slouží k doplnění bibliografických údajů, pokud byl příspěvek publikován ve sborníku nebo v časopise
JAZYK STUDIE	Němčina, čeština, angličtina
ZADAVATEL STUDIE	Uvádí se informace, zda byla studie zpracována v rámci politického zadání nebo jako součást výzkumného projektového záměru univerzity.
PŘEDMĚT VÝZKUMU	Přírodní prostorová/územní jednotka/charakteristika
MÍSTO VÝZKUMU	Zkoumaný region
VZOREK RESPONDENTŮ	Charakteristika vzorku respondentů dané studie.
CÍL	Uvedení cíle dané studie.
VÝSLEDKY	Tento bod shrnuje nejdůležitější výsledky studie
KLÍČOVÁ SLOVA /HESLA	Uvedená klíčová slova usnadňují vyhledávání.

1.5 Databáze literatury online

Uvedené odkazy na literaturu a další studie jsou k nahlédnutí v češtině i v němčině na internetové stránce databáze <http://www.interreg-ecoeval.eu/>. Ke snadnějšímu vyhledání relevantních studií byl vytvořen vyhledávač, s jehož pomocí lze cíleně hledat podle autora, titulu, klíčových slov, předmětu průzkumu či oblasti průzkumu.

The screenshot shows a search interface for the 'Databáze literatury' (Literature Database). It features a search input field, a 'Vyhledat' (Search) button, and a list of search criteria with checkboxes: 'Autor (jméno)', 'Titul', 'Klíčová slova', 'Předmět průzkumu', and 'Oblast průzkumu'. All checkboxes are checked. At the bottom, there is a link to the search tool: 'Vyhledávač (<http://www.interreg-ecoeval.eu/>)'.

1.6 Weitere Bibliographien

Zur Vollständigkeit soll auf andere Bibliographien der ökonomischen Umweltbewertung und speziell der kontingenten Bewertung verwiesen werden:

Elsasser, P.; Meyerhoff, J. – KBM-Studien zur Bewertung von Umweltgütern im deutschsprachigen Raum – eine Kurzübersicht. In: P. Elsasser; J. Meyerhoff (Hrsg.) – Ökonomische Bewertung von Umweltgütern: Methodenfragen zur kontingenten Bewertung und praktische Erfahrungen im deutschsprachigen Raum. Marburg: Metropolis-Verlag, 2001, S. 291-308.

Elsasser, P.; Meyerhoff, J. – A Bibliography and Data Base on Environmental Benefit Valuation Studies in Austria, Germany and Switzerland. Part I: Forestry Studies. Hamburg: Bundesforschungsanstalt für Forst- und Holzwirtschaft. Arbeitsbericht des Instituts für Ökonomie 2007/01.

Melichar, J.; Ščasný, M. – Introduction to Non-market Valuation Methods and Critical Review of Their Application in the Czech Republic. In: M. Ščasný; J. Melichar (Hrsg.) – Development of the Czech Society in the European Union. Part V: Lectures in Non-market Valuation Methods in the Environmental Area. Prag: Matfyzpress, 2004, S. 43-94.

Meyerhoff, J.; Elsasser, P. – A bibliography on stated preference studies in Austria, Germany and Switzerland. In: J. Meyerhoff; N. Lienhoop; P. Elsasser (Hrsg.) – Stated Preference Methods for Environmental Valuation: Applications from Austria and Germany. Marburg: Metropolis-Verlag, 2007, S. 313-326.

Navrud, S.; Vågnes, M. – Assessment of Environmental Valuation Reference Inventory (EVRI) and the Expansion of its coverage to the EU. Report to the European Commission, 2000.

1.6 Další dostupné databáze

Pro úplnost se odkazujeme na další souhrny studií, jež se týkají ekonomického hodnocení životního prostředí, zvláště kontingentního hodnocení.

Elsasser, P.; Meyerhoff, J. – KBM-Studien zur Bewertung von Umweltgütern im deutschsprachigen Raum – eine Kurzübersicht. In: P. Elsasser; J. Meyerhoff (vyd.) – Ökonomische Bewertung von Umweltgütern: Methodenfragen zur kontingenten Bewertung und praktische Erfahrungen im deutschsprachigen Raum. Marburg: Metropolis-Verlag, 2001, S. 291-308.

Elsasser, P.; Meyerhoff, J. – A Bibliography and Data Base on Environmental Benefit Valuation Studies in Austria, Germany and Switzerland. Part I: Forestry Studies. Hamburg: Bundesforschungsanstalt für Forst- und Holzwirtschaft. Arbeitsbericht des Instituts für Ökonomie 2007/01.

Melichar, J.; Ščasný, M. – Introduction to Non-market Valuation Methods and Critical Review of Their Application in the Czech Republic. In: M. Ščasný; J. Melichar (vyd.) – Development of the Czech Society in the European Union. Part V: Lectures in Non-market Valuation Methods in the Environmental Area. Prag: Matfyzpress, 2004, S. 43-94.

Meyerhoff, J.; Elsasser, P. – A bibliography on stated preference studies in Austria, Germany and Switzerland. In: J. Meyerhoff; N. Lienhoop; P. Elsasser (vyd.) – Stated Preference Methods for Environmental Valuation: Applications from Austria and Germany. Marburg: Metropolis-Verlag, 2007, S. 313-326.

Navrud, S.; Vågnes, M. – Assessment of Environmental Valuation Reference Inventory (EVRI) and the Expansion of its coverage to the EU. Report to the European Commission, 2000.

2. Bibliographische Einträge

2.1 Deutschland

2. Záznamy v databázi

2.1 Německo

AHLHEIM, M.; FRÖR, O.; LEHR, U.; WAGENHALS, G.; WOLF, U. – CONTINGENT VALUATION OF MINING LAND RECLAMATION IN EAST GERMANY.

M. AHLHEIM; O. FRÖR; U. LEHR; G. WAGENHALS; U. WOLF – KONTINGENTE BEWERTUNG ZUR REKULTIVIERUNG VON BERGBAULANDSCHAFTEN IN OSTDEUTSCHLAND.

Hohenheimer Diskussionsbeiträge, Universität Hohenheim, 2004.

Sprache der Studie:

Englisch

Auftraggeber:

Entstanden im Rahmen des Sonderforschungsbereiches „Entwicklung und Bewertung gestörter Landschaften“, gefördert durch die Deutsche Forschungsgemeinschaft.

Untersuchungsgegenstand:

Rekultivierter See

Untersuchungsraum:

„Cottbuser Ostsee“ in der Nähe von Cottbus / Lausitz

Stichprobe:

Es wurden 1.014 Interviews mit zufällig ausgewählten Haushalten geführt, wovon 1.012 Antworten zur Auswertung herangezogen wurden.

Ziel:

Ermittlung des gesellschaftlichen Nutzens eines Rekultivierungsprojektes in einem ehemaligen Tagebau, um den Wert den Kosten gegenüberzustellen, wobei der Nutzen sowohl Nutzwerte durch Freizeitaktivitäten als auch Nichtnutzwerte wie Naturschutz und die Bedeutung des Erholungsgebietes für zukünftige Generationen umfasst;

Anwendung auf das Beispiel der Cottbuser Ostsee, einem geplanten künstlichen See, der zwischen 2015 und 2027 entstehen soll.

Ergebnisse:

Die Zahlungsbereitschaft ist als ziemlich gering zu beurteilen, besonders unter der Beachtung, dass die „Profiteure“ des Sees in der näheren Umgebung wohnen, so gibt nur die Hälfte der Personen eine Zahlungsbereitschaft an;

Die durchschnittliche Zahlungsbereitschaft für die Cottbuser Ostsee liegt bei € 4,39 Haushalt/Monat. Die aggregierte Zahlungsbereitschaft hochgerechnet auf die gesamte Bevölkerung der Stadt Cottbus liegt bei € 223.000 im Monat bzw. € 2,7 Mio. im Jahr (die Werte einer offenen Frageform würden zu € 5,71 pro Haushalt/Monat; € 290.600 für die gesamte Bevölkerung pro Monat bzw. € 3,49 Mio. pro Jahr führen);

Positiven Einfluss auf die Zahlungsbereitschaft haben das Einkommen, der Bildungsstand sowie Präferenzen für Erholung und Sport – gleichwohl ist der Einfluss des monatlichen Einkommens marginal, ein Anstieg um € 100 lässt die durchschnittliche Zahlungsbereitschaft lediglich um 12 Cent steigen;

Abnehmende Zahlungsbereitschaft ist verbunden mit zunehmender Haushaltsgröße, der Sorge um die eigene ökonomische Situation sowie der Entfernung zum See und der Einstellung zu Staatsaufgaben.

Schlüsselwörter:

Cottbus; Deutschland; Erholungswert; Gewässer

AHLHEIM, M.; FRÖR, Ö.; LEHR, U.; WAGENHALS, G.; WOLF, U. – CONTINGENT VALUATION OF MINING LAND RECLAMATION IN EAST GERMANY.

M. AHLHEIM; O. FRÖR; U. LEHR; G. WAGENHALS; U. WOLF – KONTINGENTNÍ HODNOCENÍ REKULTIVACE DŮLNÍCH (TĚŽEBNÍCH) OBLASTÍ VE VÝCHODNÍM NĚMECKU.

Hohenheimer Diskussionsbeiträge, Universität Hohenheim, 2004.

Jazyk studie:

angličtina

Zadavatel:

Studie vznikla v rámci speciálního výzkumu „Entwicklung und Bewertung gestörter Landschaften“ („Rozvoj a hodnocení narušených krajín“) za podpory Deutsche Forschungsgemeinschaft.

Předmět výzkumného zájmu:

Rekultivované jezero

Oblast průzkumu:

„Cottbuser Ostsee“ poblíž města Cottbus (Chotěbuz) / Lužice

Vzorek:

Bylo provedeno 1 014 rozhovorů v náhodně vybraných domácnostech, 1 012 odpovědí bylo vyhodnoceno.

Cíl:

Zjištění společenského užítku rekultivačního projektu bývalého povrchového dolu k porovnání užítků a nákladů, přičemž se zahrnuje užitek jak hodnot užítí rekreačních aktivit, tak hodnoty neužití, jako je ochrana přírody a význam rekreační oblasti pro budoucí generace.

Aplikace na příklad „Cottbuser Ostsee“, plánovaného umělého jezera, jež má vzniknout mezi lety 2015 a 2027.

Výsledky:

Ochotu platit lze posoudit jako dosti nízkou, zejména vezmeme-li v úvahu, že ti, kdo budou z jezera „profitovat“, bydlí v blízkém okolí. Ochotu platit uvádí pouze polovina osob;

Průměrná ochota platit za jezero činí 4,39 EUR/domácnost/měsíc, agregovaná ochota platit v přepočtu na veškeré obyvatelstvo města Chotěbuz činí 223 000 EUR měsíčně, resp. 2,7 mil. EUR ročně (hodnoty při otevřeně položené otázce by vedly k hodnotě 5,71 EUR/domácnost /měsíc, 290 600 EUR za veškeré obyvatelstvo měsíčně, resp. 3,49 mil. EUR ročně;

Pozitivní vliv na ochotu platit má příjem, stupeň vzdělání a preference rekreace a sportu – nicméně vliv měsíčního příjmu je okrajový, jeho nárůstem o 100 EUR se ochota platit zvýší o pouhých 12 centů;

Klesající ochota platit je spojena s větší velikostí domácnosti, starostí o vlastní ekonomickou situaci, se vzdáleností od jezera a postojem k úkolům státu.

Klíčová slova:

Chotěbuz; Německo; rekreační hodnota; vody

BRÄUER, I. – ARTENSCHUTZ AUS VOLKSWIRTSCHAFTLICHER SICHT. DIE NUTZEN-KOSTEN-ANALYSE ALS ENTSCHEIDUNGSHILFE.

Marburg: Metropolis-Verlag, 2002.

Sprache der Studie:

Deutsch

Auftraggeber:

Dissertation Universität Göttingen

Untersuchungsgegenstand:

Biologische Vielfalt / Bibereinbürgerung

Untersuchungsraum:

Spessart

Stichprobe:

350 Besucher des Spessarts wurden persönlich befragt.

Ziel:

Kosten-Nutzen-Analyse eines Naturschutzprojektes zur Biberwiedereinbürgerung, um Informationen für die effiziente Allokation öffentlicher Gelder zu erhalten;

Ermittlung der gesellschaftlichen Wertschätzung als Konsumwert durch die kontingente Bewertung, d.h. die Ermittlung der Zahlungsbereitschaft von Besuchern des Spessarts für die Fortführung des Programms zum Schutz des Bibers.

Ergebnisse:

Von den Befragten sprechen sich 55% für ein hohes Maß an Naturschutzpolitik aus;

66% der Gesamtstichprobe offenbaren eine grundsätzliche Bereitschaft, sich an der weiteren Finanzierung des Biberschutzprogramms in Form einer Naturtaxe zu beteiligen;

Der Mittelwert der geäußerten Zahlungsbereitschaft liegt ohne Berücksichtigung der Zahlungsunwilligen bei € 1,12 und mit Berücksichtigung der Zahlungsunwilligen bei € 0,75;

Wird die Zahlungsbereitschaft auf das Besucheraufkommen aggregiert, ergibt sich für 1999 ein Konsumwert des Biberwiedereinbürgerungsprogramms von mindestens € 0,55 Mio.;

Entscheidender Faktor zur Erklärung einer grundsätzlichen Zahlungsbereitschaft ist das Umweltbewusstsein und die Einstellung zu Umweltthemen, nicht jedoch das Einkommen;

Die Höhe der Zahlungsbereitschaft hängt von sozioökonomischen Variablen wie Beruf, Alter und Einkommen ab;

Tagesbesucher sind eher bereit, eine Naturtaxe zu zahlen als Personen, die mehrere Tage zu Gast bleiben;

Der ermittelte Nettonutzen liegt zwischen € 15,6 – 17,1 Mio. und dadurch deutlich zu Gunsten des Biber- und Auenschutzes.

Schlüsselwörter:

Artenschutz; Biodiversität; Deutschland; Fluss; Gewässer; Kosten-Nutzen-Analyse; Naturschutz; Spessart

BRÄUER, I. – ARTENSCHUTZ AUS VOLKSWIRTSCHAFTLICHER SICHT. DIE NUTZEN-KOSTEN-ANALYSE ALS ENTSCHEIDUNGSHILFE.

BRÄUER – OCHRANA DRUHŮ Z NÁRODOHOSPODÁŘSKÉHO POHLEDU. ANALÝZA NÁKLADŮ A UŽITKŮ JAKO POMŮCKA K ROZHODOVÁNÍ.

Marburg: Metropolis-Verlag, 2002

Jazyk studie:

němčina

Zadavatel:

Disertační práce na Universität Göttingen

Předmět výzkumného zájmu:

Biologická rozmanitost / vysazování bobrů do volné přírody

Oblast průzkumu:

Pohoří Spessart

Vzorek:

Osobně dotázáno bylo 350 návštěvníků Spessartu.

Cíl:

Analýza nákladů a užitků projektu ochrany přírody, jenž se týká opětovného zdomácnění bobrů v přírodě, za účelem získání informací o účinné alokaci veřejných finančních prostředků.

Zjištění společenského ocenění hodnoty jako spotřební hodnoty na základě kontingentního hodnocení, tj. Zjištění ochoty návštěvníků Spessartu platit za pokračování programu na ochranu bobrů.

Výsledky:

55% dotázaných se vyslovilo pro přísnou politiku na ochranu přírody;

66% ze vzorku respondentů projevilo zásadní ochotu podílet se na dalším financování programu na ochranu bobrů formou přírodní taxy;

Průměrná hodnota ochoty platit činí při vyloučení těch, kdo placení odmítli, 1,12 EUR, při jejich zohlednění 0,75 EUR;

Je-li ochota platit agregována na vzestup návštěvnosti, vychází za rok 1999 souhrnná spotřební hodnota programu opětovného zdomácnění bobrů nejméně 0,55 mil. EUR;

Rozhodujícím faktorem zásadní ochoty platit je povědomí o životním prostředí a postoj k ekologickým tématům, nikoli výše příjmu;

Výše ochoty platit závisí na socioekonomických proměnných jako povolání, věk a příjem;

Denní návštěvníci jsou spíše ochotni platit ekologickou daň než osoby, které se zde rekreují několik dní;

Zjištěný čistý užitek činí 15,6 – 17,1 mil. EUR, což zřetelně hovoří pro ochranu bobrů a niv.

Klíčová slova:

analýza nákladů a užitků; biodiverzita; Německo; ochrana ohrožených druhů; ochrana přírody; řeka; Spessart; vody

DEGENHARDT, S.; HAMPICKE, U.; HOLM-MÜLLER, K.; JAEDICKE, W.; PFEIFFER, C. – ZAHLUNGSBEREITSCHAFT FÜR NATURSCHUTZPROGRAMME. POTENTIAL UND MOBILISIERUNGSMÖGLICHKEITEN AM BEISPIEL VON DREI REGIONEN.

Münster: Landwirtschaftsverlag, 1998.

Sprache der Studie:

Deutsch

Auftraggeber:

Endbericht des F & E-Vorhabens Nr. 101 01 121 im Auftrag des Bundesamt für Naturschutz, Bonn

Untersuchungsgegenstand:

Kleinräumige Umwelt- und Tourismusverbesserungen

Untersuchungsraum:

Die drei Gemeinden Erlbach (Sachsen), Wangen (Baden-Württemberg) und Kißlegg (Baden-Württemberg)

Stichprobe:

An jedem Ort wurden 300 Personen (Einwohner und Urlaubsgäste) befragt.

Ziel:

Errechnung der Kosten konkreter lokaler Naturschutzprogramme für die drei Untersuchungsgemeinden und Erfragung der Zahlungsbereitschaften bei Einwohnern und Besuchern zur Umsetzung dieser Programme.

Ergebnisse (nur für Erlbach/Sachsen):

In dem Fall, dass zusätzliches Geld für Kommunen zur Verfügung steht, sind Natur- und Artenschutz keine prioritären Maßnahmen für die Befragten;

Jedoch gibt es eine grundsätzliche Bereitschaft für die Finanzierung eines speziellen Naturschutzprogramms bei 42% der lokalen Bevölkerung und bei 90% der Urlauber;

Die durchschnittliche Zahlungsbereitschaft der einheimischen Bevölkerung liegt bei DM 2,23 pro Monat; die der Touristen bei DM 1,52 pro Urlaubstag;

102 von 150 befragten Urlaubern waren bereit, die nötigen Mittel zum Wiederaufbau eines historischen Wanderweges und zur Errichtung eines Naturlehrpfades mitzufinanzieren;

Spenden sind sowohl bei den Urlaubern als auch bei der lokalen Bevölkerung das bevorzugte Zahlungsmittel;

Determinanten der Zahlungsbereitschaft sind bei den Touristen die Wahrscheinlichkeit eines erneuten Besuchs, die Veränderung des Urlaubserlebnisses durch die Maßnahmen und Spenden für den Naturschutz;

Mit den angegebenen Zahlungsbereitschaften können ca. 30% der Kosten zusätzlicher Naturschutzprogramme lokal finanziert werden. Aus Sicht der Wohlfahrtsökonomie ist das zwar problematisch, aber verschiedene Gründe sprechen gegen eine voreilige fehlende Legitimation (z.B. ist die Zahlungsbereitschaft für kleine lokale Programme immer unverhältnismäßig kleiner als für große nationale Programme; Hochrechnung lokaler Zahlungsbefürworter ist nicht ausreichend)

Schlüsselwörter:

Deutschland; Kosten-Nutzen-Analyse; Sachsen; Tourismus; Vogtland

DEGENHARDT, S.; HAMPICKE, U.; HOLM-MÜLLER, K.; JAEDICKE, W.; PFEIFFER, C. – ZAHLUNGSBEREITSCHAFT FÜR NATURSCHUTZPROGRAMME. POTENTIAL UND MOBILISIERUNGSMÖGLICHKEITEN AM BESPIEL VON DREI REGIONEN.

S. DEGENHARDT; U. HAMPICKE; K. HOLM-MÜLLER; W. JAEDICKE; C. PFEIFFER – OCHOTA PLATIT ZA PROGRAMY OCHRANY PŘÍRODY. POTENCIÁL A MOBILIZAČNÍ MOŽNOSTI NA PŘÍKLADU TŘÍ REGIONŮ.

Münster: Landwirtschaftsverlag, 1998.

Jazyk studie:

němčina

Zadavatel:

Konečná zpráva k záměru č. 101 01 121 z pověření Spolkového úřadu ochrany přírody (Bundesamt für Naturschutz) v Bonnu

Předmět výzkumného zájmu:

Maloplošná zlepšení životního prostředí a cestovního ruchu

Oblast průzkumu:

Tři obce: Erlbach (Sasko), Wangen (Bádensko-Virtembersko) a Kissleg (Bádensko-Virtembersko)

Vzorek:

V každém místě bylo dotázáno 300 osob (obyvatel a rekreatů).

Cíl:

Propočítání nákladů konkrétních lokálních programů ochrany přírody pro tři zkoumané obce a dotazování obyvatel a návštěvníků, zda jsou ochotni platit za realizaci těchto programů.

Výsledky (pouze za obec Erlbach v Sasku):

V případě, že jsou k dispozici dodatečné peníze pro obec, není ochrana přírody a druhů pro dotázané osoby prioritní;

42% místního obyvatelstva a 90% rekreatů je však v zásadě ochotno financovat speciální program ochrany přírody;

Průměrná ochota platit činí u místního obyvatelstva 2,23 DM měsíčně, u turistů je to 1,52 DM na jeden den dovolené;

102 ze 150 dotázaných rekreatů byli ochotni spolufinancovat obnovení historické turistické cesty a zřízení přírodní naučné stezky;

Preferovaným platebním prostředkem jsou jak u místního obyvatelstva, tak u rekreatů peněžní dary;

Ochotu platit určuje u turistů pravděpodobnost další návštěvy, změna rekreačního zážitku na základě opatření a dary poskytnuté na ochranu přírody;

Na základě uváděné ochoty platit může být lokálně financováno asi 30% dodatečných programů ochrany přírody. Z pohledu legitimizace veřejného zájmu je to sice problematické, ale různé důvody tento výsledek objasňují (například ochota platit za malé lokální programy je vždy nepoměrně menší než u velkých národních programů, propočítání lokálních zastánců placení není dostačující).

Klíčová slova:

analýza nákladů a užiteků; cestovní ruch; Německo; Sasko; Vogtland

DEGENHARDT, S.; GRONEMANN, S. – DIE ZAHLUNGSBEREITSCHAFT VON URLAUBSGÄSTEN FÜR DEN NATURSCHUTZ. THEORIE UND EMPIRIE DES EMBEDDING-EFFEKTES.

Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag, 1998.

Sprache der Studie:

Deutsch

Auftraggeber:

Dissertation

Untersuchungsgegenstand:

Erholungsnutzen und Vermächtniswert

Untersuchungsraum:

Solnhofen (im Naturpark Altmühltal) und Göhren (Rügen)

Stichprobe:

282 Fragebögen in Solnhofen und 255 Fragebögen in Göhren, auf Grundlage mündlicher Interviews, wurden ausgewertet

Ziel:

Anhand von zwei Untersuchungen wurde eine Zahlungsbereitschaftsanalyse für zwei lokale Naturschutzprogramme durchgeführt und sich so dem Kritikpunkt des sog. „Embedding Effekt“ genähert. Dieser beinhaltet die Kritik, dass für unterschiedliche Mengen eines öffentlichen Gutes ähnliche Zahlungsbereitschaften angegeben werden. Die Zahlungsbereitschaftsanalysen von Touristen wurden in Solnhofen (Altmühltal) und in Göhren (Rügen) durchgeführt und beinhalteten den Erhalt ökologisch wertvoller Landschaften durch Offenhalten von Magerrasenflächen durch Schafbeweidung sowie den Nicht-Erlebniswert gefährdeter Arten.

Ergebnisse (nur zum Erholungswert):

Solnhofen:

Knapp 90% der befragten Urlauber waren bereit, die Kosten der vorgeschlagenen Maßnahmen in Form eines Übernachtungszuschlages mit zu tragen;

Die durchschnittliche Zahlungsbereitschaft belief sich auf DM 2,30 pro erwachsener Person/Übernachtung;

Gründe für die persönliche Beteiligung: Erhalt von Tier- und Pflanzenarten; Wunsch nach Wiederherstellung des historischen Landschaftsbildes; Überzeugung, mehr Tiere durch das Programm zu sehen und Schönheit der Landschaft -> vor allem auf den Erlebniswert bezogen;

Zahlungsverweigerer bei den „höheren“ Bildungsabschlüssen überrepräsentiert; grundsätzlichere Bereitschaft von Rentnern und Arbeitern;

Die Anzahl vor Ort verbrachter Urlaubsaufenthalte und die Aufenthaltsdauer haben einen positiven Einfluss auf grundsätzliche Zahlungsbereitschaft und -höhe;

Maßnahmen zur Attraktivitätssteigerung: Personen, die eine grundsätzliche Zahlungsbereitschaft für das Naturschutzprogramm angaben, gaben auch einen gewünschten Ausbau der Gastronomie und Anlage eines Naturlehrpfades an.

Göhren:

61% der befragten Urlauber waren bereit, sich an der Finanzierung des vorgeschlagenen Naturschutzprogramms durch einen Aufschlag auf die Kurtaxe bzw. einen Preisaufschlag auf die, auf ökologisch wertvollen Flächen erzeugten, Produkten zu beteiligen;

Die durchschnittliche (konservative) Zahlungsbereitschaft lag bei DM 0,89 pro erwachsene Person/Urlaubstag, die Zahlungsbereitschaft ohne Zahlungsverweigerer bei DM 1,45;

Die am häufigsten genannten Beweggründe zur Finanzierung waren die Erhaltung des typischen Landschaftsbildes sowie der Erhalt vieler Tier- und Pflanzenarten und somit des Status quo;

Entscheidende Bestimmungsgründe für eine Zahlungsbereitschaft sind die Wahrscheinlichkeit eines erneuten Besuchs, die Unterstützung attraktivitätssteigernder Maßnahmen und die Akzeptanz von Zugangsbeschränkungen aus Naturschutzgründen;

Bei Angabe von drei Maßnahmen die den Urlaubsort noch attraktiver machen könnten, nannten die Befragten die Erweiterung der bestehenden und Einrichtung neuer Wanderwege (65%), den Ausbau von Radwegen (42%) und 30% andere Projekte wie Ausbau der Gastronomie, Anlage eines Naturlehrpfades, Schutz seltener einheimischer Tier- und Pflanzenarten;

Bei Hochrechnung der Zahlungsbereitschaft auf die jährlichen Übernachtungszahlen beider Orte wäre eine Kostendeckung beider Naturschutzprogramme erreicht.

Schlüsselwörter:

Bayern; Deutschland; Mecklenburg-Vorpommern; Naturschutz; Rügen; Tourismus

DEGENHARDT, S.; GRONEMANN, S. – DIE ZAHLUNGSBEREITSCHAFT VON URLAUBSGÄSTEN FÜR DEN NATURSCHUTZ. THEORIE UND EMPIRIE DES EMBEDDING-EFFEKTES.

S. DEGENHARDT; S. GRONEMANN – OCHOTA REKRANTŮ PLATIT ZA OCHRANU PŘÍRODY. THEORIE A PRAXE TZV. EMBEDDING EFEKTU.

Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag, 1998.

Jazyk studie:

Němčina

Zadavatel:

Disertační práce

Předmět výzkumného zájmu:

Rekreační hodnota a hodnota odkazu

Oblast průzkumu:

Solnhofen (v přírodním parku Altmühltal) a Göhren (Rujána)

Vzorek:

Bylo vyhodnoceno 282 dotazníků v Solnhofen a 255 dotazníků v Göhren (šetření bylo provedeno na základě ústních rozhovorů)

Cíl:

Na základě dvou průzkumů byla provedena analýza ochoty platit za 2 lokální programy ochrany přírody, čímž se analýza dotkla jednoho z kritických bodů v podobě tzv. Embedding efektu. Tento efekt kritizuje skutečnost, že pro různá množství veřejného statku se udává stejná ochota platit. Analýza ochoty platit turistů byla provedena v Solnhofen (Altmühltal) a v Göhren (Rujána) a obsahovala zachování ekologicky hodnotné krajiny prostřednictvím ponechání volného přístupu ke skrovným travním plochám (důsledek spásání ovce) na straně jedné a zápornou hodnotu zážitku z ohrožených druhů na straně druhé.

Výsledek (jen k rekreační hodnotě):

Solnhofen:

Téměř 90 % dotázaných rekreatantů bylo ochotno nést náklady navržených opatření ve formě příplatku k ceně za přespání;

Průměrná ochota platit činila 2,30 DM na dospělé osobu a přenocování;

Důvody pro osobní podíl na financování: zachování živočišných a rostlinných druhů; přání opětovného nastolení historického obrazu krajiny; přesvědčení, že díky danému programu bude možné vidět více zvířat a krásy krajiny ⇒ vázáno především na hodnotu zážitku;

Vyšší zastoupení těch, kteří odmítli platit, na vyšších stupních vzdělání; principiální ochota platit důchodců a pracujících;

Počet dovolených strávených na daném místě a délka dovolené mají pozitivní vliv na principiální ochotu platit a její výši;

Opatření ke zvýšení atraktivity: osoby, které udávali principiální ochotu platit za programy ochrany přírody, současně uvedli jako žádoucí výstavbu gastronomických zařízení a naučných stezek

Göhren:

61 % dotázaných rekreatantů bylo ochotno podílet se na financování navrženého programu ochrany přírody prostřednictvím příplatku k lázeňskému poplatku resp. Příplatku k ceně produktů vyrobených na ekologicky hodnotných plochách;

Průměrná (konzervativní) ochota platit činila 0,89 DM na dospělé osobu a přenocování, ochota platit bez těch, kteří odmítli platit, činila 1,45 DM;

Nejčastěji zmiňovanými důvody pro financování bylo zachování typického obrazu krajiny a zachování řady živočišných a rostlinných druhů a tím i zachování statu quo;

Rozhodujícími důvody ochoty platit byla pravděpodobnost opětovné návštěvy, podpora opatření vedoucích ke zvýšení atraktivity území a akceptace omezení vstupu na dané území z důvodu ochrany přírody;

Pokud byly respondenty jmenovány 3 opatření, které mohou zatraktivnit místo dovolené, pak se jednalo o rozšíření stávajících a budování nových turistických tras (65 %), výstavbu cyklistických stezek (42 %) a 30 % uvedlo jiné projekty jako je výstavba gastronomických zařízení, naučných stezek, ochranu místních živočišných a rostlinných druhů.

Při přepočítání ochoty platit na roční počet přenocování na obou místech by bylo dosaženo pokrytí nákladů obou programů ochrany přírody.

Klíčová slova:

Bavorsko; cestovní ruch; Meklenbursko-Přední Pomořansko; Německo; ochrana přírody; Rujána

DUNKEL, K.; ELSASSER, P.; OESTEN, G.; ROEDER, A. – WERTSCHÄTZUNG DES WALDES AUS DER SICHT DER WALDBESUCHER – ERGEBNISSE EINER ZIELGEBIETSBEFragung IM PFÄLZERWALD.

Erschienen in: G. Oesten / A. Roeder (Hrsg.) – Zur Wertschätzung der Infrastrukturleistungen des Pfälzerwaldes. Trippstadt: Forstliche Versuchsanstalt Rheinland-Pfalz, 1994, S. 1-72.

Sprache der Studie:

Deutsch

Auftraggeber:

Bezirksregierung Rheinhessen Pfalz, Neustadt (Deutschland), Forstdirektion

Untersuchungsgegenstand:

Wertschätzung von Wäldern

Untersuchungsraum:

Der Pfälzerwald, das größte zusammenhängende Waldgebiet in Deutschland

Stichprobe:

2136 Interviews wurden im Laufe eines Jahres im Pfälzerwald durchgeführt.

Ziel:

Ermittlung der Charakteristik und Einstellungen von Waldbesuchern zu den Leistungen des Waldes am Beispiel des Pfälzerwaldes.

Jedoch ohne Zahlungsbereitschaftsanalyse, die in einer anderen Publikation von ELSASSER (z.B. 1996 – siehe Fallbeispiel in der Bibliographie) ausgewertet wird.

Ergebnisse:

Waldbesucher sind in allen Gruppen der Gesellschaft vertreten;

Aktivitäten wie Wandern und Naturbeobachtung sind Ziel der Waldbesuche;

Trinkwasserschutz und Naturschutz werden von den Befragten als Hauptfunktion des Waldes genannt;

Das Konfliktverhältnis zwischen Naturschutz und Erholung ist bei den befragten Personen ausgeprägt.

Schlüsselwörter:

Deutschland; Erholungsgebiet; Pfälzerwald; Rheinland-Pfalz; Wald

DUNKEL, K.; ELSASSER, P.; OESTEN, G.; ROEDER, A. – WERTSCHÄTZUNG DES WALDES AUS DER SICHT DER WALDBESUCHER – ERGEBNISSE EINER ZIELGEBIETSBEFragung IM PFÄLZERWALD.

K. DUNKEL; P. ELSASSER; G. OESTEN; A. ROEDER – OCENĚNÍ HODNOTY LESA Z POHLEDU JEHO NÁVŠTĚVNÍKŮ – VÝSLEDKY DOTAZOVÁNÍ ZACÍLENÉHO NA OBLAST PFÄLZERWALD (FALCKÉHO LESA).

Vyšlo v: G. Oesten / A. Roeder (vyd.) – Zur Wertschätzung der Infrastrukturleistungen des Pfälzerwaldes. Trippstadt, Forstliche Versuchsanstalt Rheinland-Pfalz, 1994, str. 1-72.

Jazyk studie:

němčina

Zadavatel:

Bezirksregierung Rheinhessen Pfalz, Neustadt (Německo). Forstdirektion

Předmět výzkumného zájmu:

Ocenění hodnoty lesů

Oblast průzkumu:

Pfälzerwald (Falcký les), největší souvislá lesní oblast v Německu

Vzorek:

Během jednoho roku bylo ve Falckém lese provedeno 2136 rozhovorů.

Cíl:

Zjištění charakteristiky a postojů návštěvníků lesa k službám lesa na příkladu Falckého lesa, avšak bez analýzy ochoty platit, která je vyhodnocena v jiné publikaci, jejímž autorem je P. Elsasser (např. 1996 – viz případový příklad v databance).

Výsledky:

Návštěvníci lesa zastupují všechny společenské skupiny;

Cílem návštěvy lesa jsou aktivity jako pěší turistika a pozorování přírody;

Hlavní funkcí lesa je podle dotázaných ochrana pitné vody a ochrana přírody;

U dotázaných osob se projevuje konfliktní vztah mezi ochranou přírody a rekreací.

Klíčová slova:

Falcký les; les; Německo; Porýní-Falc; rekreační oblast

ELSASSER, P. – DER ERHOLUNGSWERT DES WALDES: MONETÄRE BEWERTUNG DER ERHOLUNGSLEISTUNG AUSGEWÄHLTER WÄLDER IN DEUTSCHLAND.

Frankfurt am Main: Sauerländer, 1996.

Sprache der Studie:

Deutsch

Auftraggeber:

Dissertation an der Universität Hamburg

Untersuchungsgegenstand:

Erholungswert von Wäldern

Untersuchungsraum:

Sechs städtische / stadtnahe Wälder in Hamburg sowie der Pfälzerwald

Stichprobe:

Insgesamt wurden mehr als 2000 Interviews unter Tages- und Urlaubsgästen durchgeführt.

Ziel:

Bewertung der Erholungsleistung des Waldes über die kontingente Bewertung und die Reisekostenmethode am Beispiel der Hamburger Wälder und des Pfälzerwalds, um die beiden Methoden auf ihre Tauglichkeit zu prüfen und weiterzuentwickeln.

Ergebnisse:

Die Höhe der Zahlungsbereitschaft von Tagesgästen liegt in beiden Regionen bei DM 100 pro Person/Jahr;

Die durchschnittliche Zahlungsbereitschaft der im Pfälzerwald Befragten liegt bei etwa DM 30 pro Person für die gesamte Zeit des Aufenthalts (= etwa DM 8 pro Ferientag);

Die Zahlungsbereitschaften zeigen eine positive signifikante Korrelation mit dem Haushaltseinkommen und der Besuchshäufigkeit, aber eine negative Korrelation mit der Haushaltsgröße;

Es besteht keine negative Korrelation zwischen der Zahlungsbereitschaft und der Entfernung zwischen Wohnort und Wald;

Die in Hamburg durchgeführte Quellgebietsbefragung offenbart eine hohe Konsumentenrente der Erholungsleistung zwischen etwa DM 100 bis 150 Mio./Jahr.

Schlüsselwörter:

Deutschland; Erholungswert; Hamburg; Pfälzerwald; Rheinland-Pfalz; Wald

ELSASSER, P. – DER ERHOLUNGSWERT DES WALDES: MONETÄRE BEWERTUNG DER ERHOLUNGSLEISTUNG AUSGEWÄHLTER WÄLDER IN DEUTSCHLAND.

P. ELASSER – REKREAČNÍ HODNOTA LESA: PENĚŽNÍ HODNOCENÍ REKREAČNÍ SLUŽBY VYBRANÝCH LESŮ V NĚMECKU.

Frankfurt am Main: Sauerländer, 1996.

Jazyk studie:

němčina

Zadavatel:

Disertační práce na Universität Hamburg

Předmět výzkumného zájmu:

Rekreační hodnota lesů

Oblast průzkumu:

Šest městských lesů v Hamburku, příměstských lesů v jeho okolí a Falcký les (Pfälzerwald)

Vzorek:

Celkem se uskutečnilo přes 2000 rozhovorů s denními návštěvníky a rekreanty.

Cíl:

Hodnocení rekreační služby lesa na základě kontingentního hodnocení a metody cestovních nákladů na příkladu hamburských lesů a Falckého lesa. Cílem je ověřit vhodnost obou metod a dále je rozvinout.

Výsledky:

Výše ochoty platit činí u denních návštěvníků v obou regionech 100 DM na osobu a rok;

Dotázaní ve Falckém lese jsou ochotni platit průměrně asi 30 DM na osobu za celou dobu pobytu (= asi 8 DM na 1 den dovolené);

Ochota platit vykazuje pozitivní korelaci s příjmem domácnosti a frekvencí návštěv, ale negativní korelaci s velikostí domácnosti;

Neexistuje negativní korelace mezi ochotou platit a vzdáleností bydliště od lesa;

Dotazování provedené v Hamburku ukazuje vysokou spotřebitelskou rentu rekreační služby, asi 100 až 150 mil. DM/rok.

Klíčová slova:

Falcký les; Hamburk; les; Německo; Porýní-Falc; rekreační hodnota

ENNEKING, U. – ÖKONOMISCHE VERFAHREN IM NATURSCHUTZ – DER EINSATZ DER KONTINGENTEN BEWERTUNG IM ENTSCHEIDUNGSPROZESS.

Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag, 1999.

Sprache der Studie:

Deutsch

Auftraggeber:

Dissertation an der Universität Göttingen

Untersuchungsgegenstand:

Erholungsnutzen und Naturschutz

Untersuchungsraum:

Steinhuder Meer, ein See in Niedersachsen

Stichprobe:

Insgesamt wurden 565 Besucher mündlich mit einer dichotomen Fragestellung befragt.

Ziel:

Übergeordnete Ziele der Arbeit sind der Einsatz der kontingenten Bewertung als ein Instrument der Entscheidungshilfe im Fall eines konkreten Naturschutzgebietes sowie die Hinterfragung von Einwänden in der Anwendung der kontingenten Bewertung. Praktisch soll das anhand der Bewertung der geplanten Naturschutzmaßnahme „Brut- und Rastgebiet Meerbruch“ am Steinhuder Meer angewandt werden, einem Naherholungsgebiet für den Raum Hannover, aber auch überregionalem Tourismusziel. Ein Nutzungskonflikt zeigt sich bei der Verlegung eines Rundwanderweges, d.h. somit zwischen Erholungsnutzen und Naturschutz.

Ergebnisse:

Nur 8 Prozent der Befragten gaben eine starke Beeinträchtigung durch die Verlegung des Rundwanderweges an; die große Mehrheit von 86% würde eine Verlegung des Rundwanderweges akzeptieren;

Unter den Befragten, die von der Wegeverlegung noch nicht gehört hatten, befürworten 91% eine Verlegung zu Naturschutzzwecken;

57% würden einen neuen Weg vorziehen und 22% als alternative Option die zeitweise Sperrung des Weges akzeptieren;

Die Zustimmungswahrscheinlichkeit für die Einrichtung eines weiteren Naturschutzgebietes lässt sich eher durch die Aktivitäten vor Ort und die Einstellung zu Umwelt und Naturschutz erklären; Befragte, die am Steinhuder Meer segeln und wandern, lehnen den zur Abstimmung vorgelegten Betrag mit einer wesentlich größeren Wahrscheinlichkeit ab als der Durchschnitt der Befragten. Ebenso allein anreisende Personen sowie Personen, die sich länger aufhalten;

Die maximale Zahlungsbereitschaft für eine verpflichtende Naturtaxe in Form einer Naturschutzplakette liegt bei DM 5,62 Besucher/Tag, inkl. der negativen Antworten liegt die durchschnittliche maximale Zahlungsbereitschaft bei DM 3,08 Person/Tag.

Schlüsselwörter:

Deutschland; Erholungswert; Niedersachsen

ENNEKING, U. – ÖKONOMISCHE VERFAHREN IM NATURSCHUTZ – DER EINSATZ DER KONTINGENTEN BEWERTUNG IM ENTSCHEIDUNGSPROZESS.

U. ENNEKING – EKONOMICKÉ POSTUPY V OCHRANĚ PŘÍRODY – VYUŽITÍ KONTINGENTNÍHO OCEŇOVÁNÍ V ROZHODOVACÍM PROCESU.

Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag, 1999.

Jazyk studie:

němčina

Zadavatel:

Disertace na univerzitě v Göttingen

Předmět výzkumného zájmu:

Rekreační hodnota a ochrana přírody

Oblast průzkumu:

Steinhuder Meer (jezero ve spolkové zemi Dolní Sasko)

Vzorek:

Celkem bylo dotázáno 565 návštěvníků, a to metodou dichotomního kladení otázek.

Cíl:

K nadřazeným cílům práce patří využití kontingentního oceňování jako pomocného nástroje pro rozhodování v případě konkrétní chráněné krajinné oblasti a následné dotazování v případě námitek v rámci kontingentního oceňování. Prakticky to bylo provedeno na základě oceňování plánovaných opatření ochrany přírody v oblasti hnízdění mláďat a rekreační oblasti na tzv. Steinhuder Meer, jež patří nejen k příměstské rekreační oblasti města Hannover, ale i významným nadregionálním turistickým cílům. Konflikt o využití území vzniká v důsledku přemístění značené turistické cesty, tzn. Konflikt mezi rekreační hodnotou území a mezi ochranou přírody.

Výsledky

Jen 8 % dotázaných uvedlo, že bude přemístěním značené turistické stezky dotčeno; velká většina (86 %) by přemístění akceptovala;

Mezi dotázanými, kteří ještě o přemístění neslyšeli, se 91 % přimlouvalo za přemístění z důvodu ochrany přírody;

57 % by dávalo přednost nové turistické cestě a 22 % by jako alternativní možnost akceptovalo dočasné uzavření cesty;

Pravděpodobnost souhlasu se zřízením další chráněné krajinné oblasti je možné vysvětlit spíše aktivitami na místě a postojem k životnímu prostředí a ochraně přírody; dotázaní, kteří na *Steinhuder Meer* jachtaří a chodí na procházky, odmítají navrženou částku s podstatně větší pravděpodobností, než tomu je v případě průměru dotázaných. To platí i pro samostatně cestující osoby a osoby, jež se na daném místě zdržují déle;

Maximální ochota platit povinný poplatek ve formě plakety ochrany přírody činila 5,62 DM na návštěvníka a den, zahrneme-li i negativní odpovědi, pak průměrná ochota platit činila 3,08 DM na osobu a den.

Klíčová slova:

Dolní Sasko; Německo; rekreační hodnota

JUNG, M. – MONETÄRE BEWERTUNG EINER UMWELTGERECHTEN NUTZUNG VON AGRARLANDSCHAFTEN.

Erschienen in: W. Grosskopf / C.-H. Hanf / F. Heidhues / J. Zeddies (Hrsg.) – Die Landwirtschaft nach der EU-Agrarreform. Schriften der Gesellschaft für Wirtschafts- und Sozialwissenschaften des Landbaues e.V., Bd. 31. Münster-Hiltrup: Landwirtschaftsverlag, 1995, S. 213-226.

Sprache der Studie:

Deutsch

Auftraggeber:

Dissertation

Untersuchungsgegenstand:

Pflege und Erhalt der Kulturlandschaft durch die Landwirtschaft

Untersuchungsraum:

Württembergisches Allgäu und Kraichgau in Baden-Württemberg

Stichprobe:

455 Personen wurden mündlich befragt.

Ziel:

Quantifizierung von Konsumentenpräferenzen für eine umweltgerechte Landwirtschaft zur Nutzung von Agrarlandschaften, einschließlich Trinkwasser- und Artenschutz, sowie Erhaltung und Verbesserung des Landschaftsbildes;

Ermittlung der jährlichen Zahlungsbereitschaft, der Akzeptanz möglicher Zahlungsmittel und der Einflussfaktoren für alle vier Bereiche.

Ergebnisse:

36,7% der Befragten sind nicht bereit, sich finanziell an einer umweltgerechten Landwirtschaft zu beteiligen, wobei viele Befragte auf den Staat und dessen Aufgabe zur Bereitstellung einer umweltgerechten Landwirtschaft verweisen;

63,3% der Befragten sind grundsätzlich bereit, eine umweltgerechte Landwirtschaft finanziell zu unterstützen;

45,7% der Befragten bewerten die Veränderung des Landschaftsbildes als negativ; während nur 4,6% das Landschaftsbild zum Vorteil verändert sehen sowie 31,6% keine Unterschiede sehen;

Als Ursache für die negative Entwicklung werden zunehmendes Verkehrsaufkommen und Straßenbauerweiterungen sowie Ausdehnung der Siedlungsflächen angegeben;

Von den 288 grundsätzlich zahlungsbereiten Personen sind 46,9% bereit, für die Erhaltung des derzeitigen Landschaftsbildes zu zahlen;

Die durchschnittliche Zahlungsbereitschaft dafür liegt bei DM 56,12 Person/Jahr (Württembergisches Allgäu DM 64,27; Kraichgau DM 47,97);

Als landschaftsverbessernde Maßnahmen werden unter anderem die Anlage von Ackerlandstreifen, Bereitstellung von Ausgleichsflächen und die Anlage von Biotopen genannt;

Die Zahlungsbereitschaft für eine Verbesserung des Landschaftsbildes liegt bei DM 77,52 pro Person/Jahr.

Schlüsselwörter:

Baden-Württemberg; Deutschland; Kraichgau; Kulturlandschaft; Landwirtschaft; Naturschutz; Württembergisches Allgäu

JUNG, M. – MONETÄRE BEWERTUNG EINER UMWELTGERECHTEN NUTZUNG VON AGRARLANDSCHAFTEN.

M. JUNG – PENĚŽNÍ HODNOCENÍ UŽITÍ ZEMĚDĚLSKÉ KRAJINY ZOHLEDŇUJÍCÍHO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.

Vyšlo v: W. Grosskopf / C.-H. Hanf / F. Heidhues / J. Zeddies (vyd.) – Die Landwirtschaft nach der EU-Agrarreform. Schriften der Gesellschaft für Wirtschafts- und Sozialwissenschaften des Landbaues e.V., Bd. 31. Münster-Hiltrup: Landwirtschaftsverlag, 1995, str. 213-226.

Jazyk studie:

němčina

Zadavatel:

Disertační práce

Předmět výzkumného zájmu:

Péče o kulturní krajinu a její zachování prostřednictvím zemědělství

Oblast průzkumu:

Württembergisches Allgäu a Kraichgau v Bádensku-Virtembersku

Vzorek:

Ústně bylo dotázáno 455 osob.

Cíl:

Kvantifikace spotřebitelských preferencí zemědělství šetrnému k životnímu prostředí z hlediska užití zemědělských krajin, včetně pitné vody a druhové ochrany, jakož i zachování a zlepšení obrazu krajiny.

Zjištění roční ochoty platit, akceptace možných platebních prostředků a faktory ovlivňující všechny čtyři oblasti.

Výsledky:

36,7 dotázaných není ochotno se finančně podílet na zemědělství šetrnému k životnímu prostředí, přičemž mnoho dotázaných odkazuje na stát a jeho úkoly při zajištění takového zemědělství;

63,3% dotázaných je v zásadě ochotno zemědělství zohledňující životní prostředí finančně podpořit;

45,7% dotázaných hodnotí změny v obrazu krajiny negativně, zatímco pouze 4,6% spatřuje změny k lepšímu a 31,6% nevidí žádné změny;

Jako příčiny negativního vývoje se uvádějí rostoucí dopravní zatížení a rozšiřování výstavby silnic, a rovněž rozšiřování sídlištních ploch;

Z 288 osob, jež jsou v zásadě ochotny platit, je 46,9% ochotno platit za zachování nynějšího obrazu krajiny;

Průměrná ochota platit činí 56,12 DM na osobu a rok (Württembergisches Allgäu 64,27, Kraichgau 47,97);

Jako zlepšující krajinná opatření se uvádějí mimo jiné zakládání okrajových pásů orné půdy, zajištění kompenzačních ploch a zakládání biotopů;

Ochota platit za zlepšení obrazu krajiny činí 77,52 DM na osobu a rok.

Klíčová slova:

Bádensko-Virtembersko; Kraichgau; kulturní krajina; Německo; ochrana přírody; Württembergisches Allgäu; zemědělství

KÄMMERER, S. – DIE CONTINGENT-VALUATION-METHODE ZUR MONETÄREN BEWERTUNG VON UMWELTQUALITÄT.

Erschienen in: W. Grosskopf / C.-H. Hanf / F. Heidhues / J. Zeddies (Hrsg.) – Die Landwirtschaft nach der EU-Agrarreform. Schriften der Gesellschaft für Wirtschafts- und Sozialwissenschaften des Landbaues e.V., Bd. 31. Münster-Hiltrup: Landwirtschaftsverlag 1995, S. 181-198.

Sprache der Studie:

Deutsch

Auftraggeber:

Dissertation

Untersuchungsgegenstand:

Pflege und Erhalt der Kulturlandschaft durch die Landwirtschaft

Untersuchungsraum:

Das Lahn-Dill-Bergland im nördlichen Hessen, das von einer zurückgehenden Landwirtschaft betroffen ist

Stichprobe:

1000 Haushalte in elf verschiedenen Gemeinden wurden schriftlich befragt, davon waren 170 Briefe auswertbar.

Ziel:

Quantifizierung der Wertschätzung der Bevölkerung von Maßnahmen zur Pflege und zum Erhalt der Kulturlandschaft durch die Landwirtschaft, unter dem Gesichtspunkt einer sich zurückziehenden Landwirtschaft und somit eintretendem Brachfallen ganzer Gemarkungen mit Verbuschung und Ausbreitung des Waldanteils;

Ermittlung der Zahlungsbereitschaft für ein Landschaftspflegeprogramm, in das unterschiedliche Anteile (ein Drittel, zwei Drittel oder die gesamte Fläche) der vom Brachfallen bedrohten Fläche eingebunden werden sollten.

Ergebnisse:

Die Veränderung des Landschaftsbildes wird von 92% der Haushalte wahrgenommen, von denen 80% sie als weniger schön empfinden;

69% der Befragten sprechen sich für eine Honorierung der Landwirtschaft für Pflege und Erhalt der Kulturlandschaft aus, jedoch nur 38% sind bereit, zur Finanzierung in einen Landschaftspflegefond einzuzahlen;

Die durchschnittliche Höhe der Zahlungsbereitschaft ist abhängig vom Programm und beträgt für die 1. Option DM 38, 2. Option ca. DM 45, für 3. Option DM 49 pro Jahr;

Die durchschnittliche Höhe nimmt mit der Größe der in das Pflegeprogramm eingebundenen Fläche zu.

Schlüsselwörter:

Deutschland; Hessen; Kulturlandschaft; Lahn-Dill-Bergland; Landwirtschaft

KÄMMERER, S. – DIE CONTINGENT-VALUATION-METHODE ZUR MONETÄREN BEWERTUNG VON UMWELTQUALITÄT.

S. KÄMMERER – METODA KONTINGENČNÍHO HODNOCENÍ JAKO MONETÁRNÍ HODNOCENÍ KVALITY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.

Vyšlo v: W. Grosskopf / C.-H. Hanf / F. Heidhues / J. Zeddies (vyd.) – Die Landwirtschaft nach der EU-Agrarreform. Schriften der Gesellschaft für Wirtschafts- und Sozialwissenschaften des Landbaues e.V., Bd. 31. Münster-Hiltrup: Landwirtschaftsverlag. 1995, str. 181-198.

Jazyk studie:

němčina

Zadavatel:

Disertační práce

Předmět výzkumného zájmu:

Péče o krajinu a zachování kulturní krajiny prostřednictvím zemědělství

Oblast průzkumu:

Vysočina Lahn-Dill v severním Hesensku, která je postižena úpadkem zemědělství.

Vzorek:

Bylo písemně dotázáno 1000 domácností v jedenácti různých obcích, z toho bylo 170 dopisů použitelných pro účely studie.

Cíl:

Kvantifikace toho, jak obyvatelstvo hodnotí opatření týkající se péče o krajinu a zachování kulturní krajiny pomocí zemědělství z hlediska útlumu zemědělské činnosti a následného ponechání celých katastrálních území ladem, což znamená jejich zarůstání keři a rozšiřování podílu lesa.

Zjištění ochoty platit za program péče o krajinu, do něhož by měly být začleněny různé podíly (třetina, dvě třetiny nebo celá plocha) plochy ohrožené tím, že bude ponechána ladem.

Výsledky:

Změna obrazu krajiny je vnímána 92% domácností, z toho 80% ji považuje jako změnu k horšímu.

69% dotázaných se vyslovuje pro odměňování zemědělství za péči a zachování kulturní krajiny, avšak pouze 38% je ochotno toto financování podpořit platbou do fondu péče o krajinu.

Průměrná výše ochoty platit závisí na programu a činí za 1. Možnost 38 DM, za 2. Možnost přibližně 45 DM, za 3. Možnost 49 DM ročně.

Průměrná výše stoupá s velikostí plochy, jež je začleněna do programu péče.

Klíčová slova:

Hesensko; kulturní krajina; Německo; vysočina Lahn-Dill; zemědělství

KARKOW, K.; GRONEMANN, S. – AKZEPTANZ UND ZAHLUNGSBEREITSCHAFT BEI BESUCHERN DER ACKERLANDSCHAFT.

Erschienen in: U. Hampicke / B. Litterski / W. Wichtmann (Hrsg.) – Ackerlandschaften. Nachhaltigkeit und Naturschutz auf ertragsschwachen Standorten. Berlin, Heidelberg: Springer 2005, S. 115-128.

Sprache der Studie:

Deutsch

Auftraggeber:

Studie in Zusammenhang des Projektes "Erhaltung von offenen Ackerlandschaften auf ertragsschwachen Standorten durch extensive Bodenutzung" (EASE), gefördert durch BMBF

Untersuchungsgegenstand:

Attraktive Landschaft

Untersuchungsraum:

Deutschland

Stichprobe:

In zwei Befragungen wurden 517 Personen in Berlin und 150 Urlauber im Biosphärenreservat Südost-Rügen befragt.

Ziel:

Ermittlung der Zahlungsbereitschaft als ein Maß für den Erlebnis- und Erholungswert einer farbenprächtigen Ackerlandschaft auf naturschutzgerecht genutzten Äckern, der als ein positiver externer Effekt der Landwirtschaft entsteht, ohne dass Landwirte dafür eine Vergütung erhalten;

Gleichwohl wirken drohende Flächenstilllegungen durch Verbuschung einer artenreichen Ackerlandschaft entgegen.

Ergebnisse:

Auf Rügen sind 69% der Befragten zu einer Finanzierung durch einen jährlichen Beitrag in einen Naturschutzfond bereit, in Berlin sind es 32%;

Die durchschnittliche Zahlungsbereitschaft der Befürworter liegt auf Rügen (Urlaubsgäste) mit € 70,93 pro Person deutlich höher als in Berlin mit € 60,82;

Gründe für die Zustimmung und die Höhe der Zahlungsbereitschaft liegen im Naturschutz und den damit verbundenen Naturerlebnissen, im Wohlbefinden durch artenreiche Ackerstandorte sowie in der Häufigkeit von Wanderungen und Naturbeobachtung;

Die Autoren argumentieren, dass im Hinblick auf die Kosten einer solchen Ackernutzung (bei angenommenen € 350 pro Hektar/Jahr, was umgerechnet € 11 pro Haushalt entsprechen würde) die in der Bevölkerung vorhandene Nachfrage nach naturschutzgerecht genutzten Ackerstandorten deutlich höher ist als die Kosten für die Vergütung einer solchen naturschutzgerechten Bewirtschaftung von 10% aller deutschen Ackerstandorte.

Schlüsselwörter:

Berlin; Deutschland; Kosten-Nutzen-Analyse; Kulturlandschaft; Landwirtschaft; Mecklenburg-Vorpommern; Rügen

KARKOW, K.; GRONEMANN, S. – AKZEPTANZ UND ZAHLUNGSBEREITSCHAFT BEI BESUCHERN DER ACKERLANDSCHAFT.

K. KARKOW; S. GRONEMANN – AKCEPTACE A OCHOTA PLATIT U NÁVŠTĚVNÍKŮ ZEMĚDĚLSKY OBDĚLÁVANÉ KRAJINY.

Vyšlo v: U. Hampicke / B. Litterski / W. Wichtmann (vyd.) – Ackerlandschaften. Nachhaltigkeit und Naturschutz auf ertragsschwachen Standorten. Berlin, Heidelberg: Springer, 2005, str. 115-128.

Jazyk studie:

němčina

Zadavatel:

Studie v souvislosti s projektem „Erhaltung von offenen Ackerlandschaften auf ertragsschwachen Standorten durch extensive Bodennutzung“ („Zachování otevřených zemědělsky obdělávaných krajín na stanovištích s nízkými výnosy na základě extenzivního využití půdy“) (EASE), dotovaná Spolkovým ministerstvem pro vzdělání a výzkum (BMBF)

Předmět výzkumného zájmu:

Atraktivní krajina

Oblast průzkumu:

Německo

Vzorek:

Při dvou dotazováních bylo dotázáno 517 respondentů v Berlíně a 150 rekreantů v biosférické rezervaci na jihovýchodě ostrova Rujana.

Cíl:

Zjištění ochoty platit jakožto míra rekreační a zážitkové hodnoty pestré zemědělské krajiny (tj. Orné půdy využívané s ohledem na ochranu přírody), jež vzniká jako pozitivní externí efekt zemědělství, aniž by za to zemědělci byli nějak odměněni.

Nicméně hrozící zarůstání nepoužívaných ploch (v důsledku útlumu zemědělství) působí proti snahám o udržení druhově bohaté zemědělské krajiny.

Výsledky:

Na Rujaně je 69% dotázaných ochotno poskytovat roční příspěvek do fondu ochrany přírody, v Berlíně je to 32%;

Zastánci financování jsou ochotni platit na Rujaně (rekreanti) 70,93 EUR na osobu, což je zřetelně více než v Berlíně (60,82 EUR);

Důvody souhlasu a výše platby spočívají v ochraně přírody a s tím souvisejícími zážitky v přírodě, z dobrého pocitu z druhově bohatých zemědělských stanovišť a v častém provozování pěší turistiky a pozorování přírody;

Autoři argumentují, že s ohledem na náklady takového užití orné půdy (za předpokladu 350 EUR/ha ročně, což by v přepočtu odpovídalo částce 11 EUR na domácnost) je existující poptávka obyvatelstva po využití zemědělských pozemků zohledňujících ochranu přírody zřetelně vyšší než náklady na odměnu za takovéto obhospodařování 10% veškeré orné půdy v Německu.

Klíčová slova:

analýza nákladů a užitků; Berlín; kulturní krajina; Meklenbursko-Přední Pomořansko; Německo; Rujána; zemědělství

KLAPHAKE, A.; MEYERHOFF, J. – DER ÖKONOMISCHE WERT STÄDTISCHER FREIRÄUME. EINE ANWENDUNG DER KONTINGENTEN BEWERTUNG AUF EINE STÄDTISCHE PARKANLAGE IN BERLIN.

Erschienen in: Raumforschung und Raumordnung, Jg. 61 (2003) Heft 1-2, S. 107-117.

Sprache der Studie:

Deutsch

Untersuchungsgegenstand:

Städtische Grünanlagen

Untersuchungsraum:

Volkspark "Hasenheide", eine 47 ha große Grünanlage in Berlin, gekennzeichnet durch weiträumige Wiesenflächen und kleinere waldartige Bereiche

Stichprobe:

Befragt wurden 319 zufällig ausgewählte erwachsene Besucher des Volksparks.

Ziel:

Ermittlung des Nutzens städtischer Grünflächen über eine Quantifizierung der Höhe der Zahlungsbereitschaft für eine Verbesserung des Zustandes der Grünanlage und die Erfassung der Einflussfaktoren für eine Zahlungsbereitschaft.

Dabei konnten die Befragten zwischen zwei Programmen (Verbesserung der gärtnerischen Pflege durch Fachkräfte; Sauberkeit durch private Firma) wählen.

Ergebnisse:

Die befragten Personen wünschen sich eine Verbesserung der städtischen Grünanlage;

Die Finanzierung von Maßnahmen wird von 57,5% der Befragten abgelehnt, während sich 42,5% dazu bereit erklären;

Die ermittelte mittlere jährliche Zahlungsbereitschaft beträgt € 10,50 pro befragter Person, wobei die Höhe der Zahlungsbereitschaft nach Programmen differiert (gärtnerische Pflege € 12,80; Sauberkeit € 13,30);

Der Gesamtbetrag der jährlichen Zahlungsbereitschaft liegt zwischen € 1,58 und 2,1 Mio. bzw. bei Verminderung von Ausreißern zwischen € 0,99 und 1,32 Mio.

Schlüsselwörter:

Berlin; Deutschland; Erholungsgebiet; Park

KLAPHAKE, A.; MEYERHOFF, J. – DER ÖKONOMISCHE WERT STÄDTISCHER FREIRÄUME. EINE ANWENDUNG DER KONTINGENTEN BEWERTUNG AUF EINE STÄDTISCHE PARKANLAGE IN BERLIN.

KLAPHAKE; J. MEYERHOFF – EKONOMICKÁ HODNOTA MĚSTSKÝCH PŘÍRODNÍCH PLOCH. APLIKACE KONTINGENTNÍHO HODNOCENÍ NA MĚSTSKÝ PARK V BERLÍNĚ.

Vyšlo v: Raumforschung und Raumordnung, ročník 61 (2003) č. 1-2, str. 107-117.

Jazyk studie:

němčina

Předmět výzkumného zájmu:

Městské parky (městská zeleň)

Oblast průzkumu:

Park „Hasenheide“, plocha městské zeleně o velikosti 47 ha v Berlíně. Vyznačuje se rozsáhlými loukami a menšími plochami lesa.

Vzorek:

Bylo dotázáno 319 náhodně vybraných dospělých návštěvníků parku.

Cíl:

Zjištění užítku městské zeleně pomocí kvantifikace výše ochoty platit za zlepšení stavu zeleně a podchycení faktorů, které tuto ochotu ovlivňují.

Přitom mohli dotázaní volit mezi dvěma programy (zlepšení odborné zahradnické péče, zajištění čistoty soukromou firmou).

Výsledky:

Dotázané osoby si přejí zlepšení stavu městské zeleně;

Financovat opatření odmítá 57,5 %, 42,5 % prohlašuje, že jsou k tomu ochotni;

Zjištěná střední (průměrná) ochota platit činí 10,50 EUR na dotázanou osobu, přičemž výše částky je diferencována podle programu (zahradnická péče 12,80 EUR, čistota 13,30 EUR);

Celková suma roční ochoty platit se pohybuje mezi 1,58 a 2,1 milionu EUR, popřípadě při odstranění krajních hodnot mezi 0,99 a 1,32 mil. EUR.

Klíčová slova:

Berlín; Německo; park; rekreační oblast

MEYERHOFF, J. – DER NUTZEN AUS EINEM VERBESSERTEN SCHUTZ BIOLOGISCHER VIelfALT IN DEN ELBEAUEEN: ERGEBNISSE EINER KONTINGENTEN BEWERTUNG.

Erschienen in: A. Dehnhardt / J. Meyerhoff (Hrsg.) – Nachhaltige Entwicklung der Stromlandschaft Elbe. Kiel: Vauk, 2002, S. 155-184.

Sprache der Studie:

Deutsch

Auftraggeber:

Publikation im Rahmen des Projektes „Elbe Ökologie“, gefördert durch das Bundesministerium für Bildung und Forschung (BMBF)

Untersuchungsgegenstand:

Biologische Vielfalt der Elbe / Elbauen

Untersuchungsraum:

Biosphärenreservat Mittel-elbe / Flusslandschaft Elbe

Stichprobe:

Befragt wurden Einwohner der Flusseinzugsgebiete Elbe, Weser und Rhein; davon waren 2/3 schon einmal im Untersuchungsgebiet, und 1/3 der Befragten war noch nie dort.

Ziel:

Ermittlung des Nutzens aus einem verbesserten Schutz der biologischen Vielfalt durch Maßnahmen (Rückverlegung von Deichen, Extensivierung der landwirtschaftlichen Nutzung; Fischtreppe, Veränderung der Buhnen) entlang der Elbe.

Ergebnisse:

Es besteht eine deutliche Nachfrage nach dem Schutz der biologischen Vielfalt entlang der Elbe;

Die Nähe des Wohnorts zur Elbe wirkt sich positiv auf die Aufgeschlossenheit gegenüber Maßnahmen aus;

Die Hälfte der Gruppe ist bereit, die zuerst vorgeschlagene Abgabe an das Biosphärenreservat, die andere Hälfte bevorzugt andere Zahlungsmittel;

Die mittlere Zahlungsbereitschaft für Maßnahmen beträgt € 14,8 pro Person/Jahr;

Unter konservativen Annahmen ergibt sich eine Zahlungsbereitschaft zwischen € 45 Mio. und € 108 Mio., unter nicht konservativen Annahmen beträgt die Zahlungsbereitschaft zwischen € 85 und € 227 Mio.

Schlüsselwörter:

Biodiversität; Deutschland; Elbe; Fluss; Flussauen

MEYERHOFF, J. – DER NUTZEN AUS EINEM VERBESSERTEN SCHUTZ BIOLOGISCHER VIELFALT IN DEN ELBEAUEEN: ERGEBNISSE EINER KONTINGENTEN BEWERTUNG.

J. MEYERHOFF – UŽITEK Z LEPŠÍ OCHRANY BIOLOGICKÉ ROZMANITOSTI V LABSKÝCH NIVÁCH: VÝSLEDKY KONTINGENTNÍHO HODNOCENÍ.

Vyšlo v: A. Dehnhardt / J. Meyerhoff (vyd.) – Nachhaltige Entwicklung der Stromlandschaft Elbe. Kiel: Vauk, 2002, str. 155-184.

Jazyk studie:

Němčina

Zadavatel:

Publikace v rámci projektu „Ekologie Labe“ za podpory Spolkového ministerstva pro vzdělání a výzkum.

Předmět výzkumného zájmu:

Biologická rozmanitost Labe / labské nivy

Oblast průzkumu:

Biosférická rezervace středního Labe / říční krajina Labe

Vzorek:

Dotazování byli obyvatelé oblastí povodí Labe, Weser a Rýna, z toho dvě třetiny již někdy byli ve zkoumané oblasti, jedna třetina tam ještě nikdy nebyla.

Cíl:

Zjištění užitku z lepší ochrany biologické rozmanitosti na základě opatření (zpětné přeložení hrází, extenzivní zemědělské využití, rybí přechody, změna zpevněných hrází podél Labe).

Výsledky:

Existuje zřetelná poptávka po ochraně biologické rozmanitosti podél Labe;

Blízkost bydliště k Labi se ve vztahu k opatřením projevuje pozitivně;

Polovina skupiny respondentů je ochotna akceptovat navrhovaný poplatek biosférické rezervaci, ostatní preferují jiný způsob placení;

Průměrná (střední) ochota platit opatření činí 14,80 EUR ročně na osobu;

Z konzervativních odhadů vychází ochota platit 45 – 108 milionů EUR, optimistický odhad činí 85 – 227 milionů EUR.

Klíčová slova:

biodiverzita; Labe; Německo; řeka; říční nivy

MEYERHOFF, J. – DER EINFLUSS VON EINSTELLUNGEN AUF DIE ZAHLUNGSBEREITSCHAFT FÜR VERÄNDERUNGEN IN NATUR UND LANDSCHAFT. ERGEBNISSE AUS ZWEI KONTINGENTEN BEWERTUNGEN ZUM WATTENMEER UND ZUR ELBE.

Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag, 2004.

Sprache der Studie:

Deutsch

Auftraggeber:

Dissertation an der Technischen Universität Berlin

Untersuchungsgegenstand:

Schutzmaßnahmen entlang der Nordseeküste

Untersuchungsraum:

Wattenmeer / Sylt

Stichprobe:

Repräsentative mündliche Befragung unter der deutschen Bevölkerung, davon wurden 623 Interviews für die Studie genutzt.

Ziel:

Quantifizierung von Einstellungen und Ermittlung der Zahlungsbereitschaft für Veränderungen in Natur und Landschaft anhand von zwei Forschungsprojekten:

1. Zahlungsbereitschaft für den Schutz des Wattenmeers an der deutschen Nordseeküste vor den Folgen eines möglichen Klimawandels.
2. Zahlungsbereitschaft für eine Verbesserung der ökologischen Situation entlang der Elbe (siehe andere Fallstudie von Meyerhoff in der Bibliographie).

Ergebnisse:

23,8% der Befragten sind bereit, einen Geldbetrag für die Maßnahmen zum Schutz des Wattenmeeres zu zahlen;

Der Mittelwert für die jährliche Zahlungsbereitschaft pro Person liegt bei € 48 (bzw. DM 93,9), wobei die Zahlungsbereitschaft für Nutzer bei € 70,70 (DM 138,20) sowie für die Nicht-Nutzer bei € 21,90 (DM 42,80) liegt;

Die Zahlungsbereitschaft steigt mit höherem Einkommen sowie einer Reiseabsicht;

Es besteht keine Korrelation zwischen der Zahlungsbereitschaft und der geographischen Distanz zur Nordseeküste;

Eine positive Einstellung zur Natur wirkt sich positiv auf die Zahlungsbereitschaft aus und besitzt daneben auch den größten Einfluss auf die Höhe der Zahlungsbereitschaft.

Schlüsselwörter:

Deutschland; Nordsee; Schleswig-Holstein

MEYERHOFF, J. – DER EINFLUSS VON EINSTELLUNGEN AUF DIE ZAHLUNGSBEREITSCHAFT FÜR VERÄNDERUNGEN IN NATUR UND LANDSCHAFT. ERGEBNISSE AUS ZWEI KONTINGENTEN BEWERTUNGEN ZUM WATTENMEER UND ZUR ELBE.

J. MEYERHOFF – VLIV POSTOJŮ NA OCHOTU PLATIT ZA ZMĚNY V PŘÍRODĚ A KRAJINĚ. VÝSLEDKY DVOU KONTINGENTNÍCH HODNOCENÍ: MĚLČINOVÉ MOŘE (WATTENMEER) A LABE.

Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag, 2004.

Jazyk studie:

němčina

Zadavatel:

Disertační práce na Technische Universität Berlin

Předmět výzkumného zájmu:

Ochranná opatření podél pobřeží Severního moře

Oblast průzkumu:

Mělčinové moře (Wattenmeer) / ostrov Sylt

Vzorek:

Reprezentativní ústní dotazování německého obyvatelstva, z toho bylo 623 rozhovorů použito pro účely studie.

Cíl:

Kvantifikace postojů a zjištění ochoty platit za změny v přírodě a krajině prostřednictvím dvou výzkumných projektů:

1. Ochota platit za ochranu mělčinového moře u pobřeží Severního moře v Německu před následky možné změny klimatu.
2. Ochota platit za zlepšení ekologické situace podél Labe (viz jinou případovou studii od Meyerhoffa v databance).

Výsledky:

23,8% dotázaných je ochotno platit určitou částku za opatření k ochraně mělčinového moře;

Střední hodnota ochoty platit činí na osobu a rok 48 EUR (popř. 93,90 DM), přičemž ochota platit činí u uživatelů 70,70 EUR (138,20 DM), u neuživatelů 21,90 EUR (42,80 DM);

Ochota platit stoupá s vyšším příjmem a s úmyslem navštívit danou oblast;

Neexistuje korelace mezi ochotou platit a geografickou vzdáleností od pobřeží Severního moře;

Pozitivní postoj k přírodě se projevuje pozitivně na ochotě platit a kromě toho má největší vliv na její výši.

Klíčová slova:

Německo; Severní moře; Šlesvicko-Holštýnsko

MEYERHOFF, J.; DEHNHARDT, A.; HARTJE, V. – TAKE YOUR SWIM SUIT ALONG ... – THE VALUE OF IMPROVING URBAN BATHING SITES IN THE METROPOLITAN AREA OF BERLIN.

J. MEYERHOFF; A. DEHNHARDT; V. HARTJE – PACK DIE BADEHOSE EIN ... - DER WERT VERBESSERTER STÄDTISCHER BADEPLÄTZE IN DER METROPOLREGION BERLIN.

Institute for Landscape and Environmental Planning Working Paper on Management in Environmental Planning 22/2008.

Sprache der Studie:

Englisch

Untersuchungsgegenstand:

Qualität von Wasser und Badestränden

Untersuchungsraum:

Badeplätze und –gewässer in der Metropolregion Berlin

Stichprobe:

Durch eine Internetumfrage während der Badesaison 2007 (Mitte Juli bis Mitte September) sind die Antworten von 420 Personen in die Analyse aufgenommen worden.

Ziel:

Baden als eine urbane Erholungsaktivität steht im Mittelpunkt der Untersuchung. Ziel ist die Feststellung heterogener Präferenzen von Badenden und die Messung von Faktoren, die die Wahl der Badensstellen beeinflussen. Ferner sollte die Zahlungsbereitschaft für Verbesserungen von Badestellen ermittelt werden.

Ergebnisse:

Faktoren, die das Badeerlebnis beeinflussen, sind vor allem die Sauberkeit der Strände und Rasenflächen sowie die Wasserqualität, gefolgt von Andrang und Hunden. Weniger Bedeutung hat die Anbindung an das öffentliche Verkehrssystem, das Vorhandensein von Duschen und Parkplätzen sowie von Kiosken.

Insgesamt zeigt sich eine hohe Heterogenität unter den Präferenzen von Badenden. Während Sauberkeit und Wasserqualität von allen befragten Personen als wichtig genannt werden, wird z.B. der Anwesenheit eines Rettungsschwimmers nebensächlicher erachtet.

Die Zahlungsbereitschaften für Verbesserungen unter Badenden schwanken unter Rückgriff auf das *Conditional Logit Model*: € 0,15 pro Besuch, um einen Tag mit schlechter Wasserqualität zu verhindern; € 0,42 pro Besuch für die Aufstellung von Hinweisschildern und € 0,96 pro Besuch für das Vorhandensein von Duschen und Toiletten. Die höchste Zahlungsbereitschaft besteht für die Verbesserung der Sauberkeit von „befriedigend“ auf „gut“ mit € 1,33 pro Besuch.

Aufgrund der Ergebnisse können drei Segmenten von Badenden bestimmte Charakteristika zugeschrieben werden: Eine erste Gruppe ist an Veränderungen interessiert, gibt aber nur eine geringe oder keine Zahlungsbereitschaft (z.B. für einen Rettungsschwimmer) an; eine zweite Gruppe ist beeinflusst von höherer Wasserqualität und verbesserter Sauberkeit; und eine dritte Gruppe ist charakterisiert von höherem Einkommen und zeigt eine Zahlungsbereitschaft nicht nur für eine höhere Wasserqualität, sondern auch für weitere Verbesserungen und die Anwesenheit eines Rettungsschwimmers.

Schlüsselwörter:

Berlin; Choice experiments; Deutschland; Erholungswert; Gewässer; Wasserqualität

MEYERHOFF, J.; DEHNHARDT, A.; HARTJE, V. – TAKE YOUR SWIM SUIT ALONG ... – THE VALUE OF IMPROVING URBAN BATHING SITES IN THE METROPOLITAN AREA OF BERLIN.

J. MEYERHOFF; A. DEHNHARDT; V. HARTJE – ZABAL SI PLAVKY...- HODNOTA ZKVALITŇUJÍCÍCH SE MĚSTSKÝCH KOUPALIŠŤ V BERLÍNSKÉ METROPOLITNÍ OBLASTI.

Institute for Landscape and Environmental Planning. Working Paper on Management in Environmental Planning 22/2008.

Jazyk studie:

angličtina

Předmět výzkumného zájmu:

Kvalita vody a pláží

Oblast průzkumu:

Koupaliště a místa ke koupání v metropolitní oblasti Berlín

Vzorek:

Do analýzy byly zahrnuty odpovědi 420 lidí, kteří byli dotázáni prostřednictvím dotazníkového šetření na internetu v průběhu koupací sezóny 2007 (polovina července až polovina září).

Cíl:

Hlavním předmětem zkoumání je koupání jako urbanistická aktivita rozvoje cestovního ruchu. Cílem je zjišťování heterogenních preferencí koupajících se lidí a měření faktorů, které ovlivňují volbu míst ke koupání. Kromě toho byla zjišťována ochota platit za zkvalitňování míst ke koupání.

Výsledky:

Mezi faktory, které ovlivňují zážitek spojený s koupáním, patří především čistota pláží a travnatých ploch a dále pak kvalita vody následovaná návaly lidí a psy. Menší význam má napojení na systém veřejné dopravy, možnost využití sprch a parkovacích míst, stejně jako stánků.

Celkem se ukazuje vysoká heterogenita mezi preferencemi koupajících se lidí. Zatímco čistota a kvalita vody byla dotázanými osobami jmenována jako důležitá, pak např. přítomnost záchranáře byla považována za méně důležitou.

Ochota platit za zkvalitňování kolísá mezi koupajícími se lidmi s ohledem na *Conditional Logit Model*: 0,15 € za návštěvu, aby se zabránilo tomu, že v daný den bude nižší kvalita vody; 0,42 € za návštěvu, aby došlo k instalaci informačních tabulí a 0,96 € za návštěvu, aby byly k dispozici sprchy a toalety. Nejvyšší ochota platit se týkala zlepšení čistoty vody ze stupně „uspokojivá“ na stupeň „dobrá“, a to ve výši 1,33 € za návštěvu.

Na základě výsledků mohou být 3 segmentům koupajících se lidí přiřazeny určité charakteristiky: první skupina má zájem na změnách, ale současně udává pouze malou nebo žádnou ochotu platit (např. Za záchranáře); druhá skupina je ovlivněna vyšší kvalitou vody a zvýšenou čistotou; třetí skupina je charakteristická vyššími příjmy a ochotu platit vykazuje nejen za vyšší kvalitu vody, ale také za další zkvalitňování a přítomnost záchranáře.

Klíčová slova:

Berlín; experimentální výběr; kvalita vody; Německo; rekreační hodnota; vody

MEYERHOFF, J.; HARTJE, V; ZERBE, S. (HRSG.) – BIOLOGISCHE VIELFALT UND DEREN BEWERTUNG AM BEISPIEL DES ÖKOLOGISCHEN WALDUMBAUS IN DEN REGIONEN SOLLING UND LÜNEBURGER HEIDE.

Göttingen: Selbstverlag, 2006.

Sprache der Studie:

Deutsch

Auftraggeber:

Abschlussbericht eines Forschungsvorhabens, gefördert durch das Bundesministerium für Bildung und Forschung (BMBF)

Untersuchungsgegenstand:

Biologische Vielfalt von Wäldern

Untersuchungsraum:

Die Waldgebiete der Lüneburger Heide (11,300 ha) und Solling/Harz (33,900 ha) in Niedersachsen

Stichprobe:

Es wurden 1254 Personen in beiden Landkreisen befragt.

Ziel:

Weitreichende ökologische Untersuchungen und Analysen sowie ökonomische Bewertung der zukünftigen biologischen Vielfalt der beiden Wälder;

Sowohl Bewertung der Umweltveränderung insgesamt als auch der Veränderung der einzelnen Attribute und ihrer Ausprägungen unter Anwendung der kontingenten Bewertungsmethode sowie von Choice Experimenten.

Ergebnisse:

Zwischen 28 – 30% der Befragten der kontingenten Bewertung sind grundsätzlich zahlungsbereit; bei den Choice Experimenten sind es zwischen 45 – 55%;

Biotope für gefährdete und geschützte Arten, die Artenvielfalt und die landschaftliche Vielfalt sind die drei meistgeschätzten Attribute biologischer Vielfalt für die Gruppe der zahlungsbereiten Personen;

Der gewichtete Mittelwert der Zahlungsbereitschaft liegt bei € 6,86 pro Person/Jahr (Lüneburger Heide) bzw. € 6,95 pro Person/Jahr (Solling / Harz);

Bei den Choice Experimenten liegt die Zahlungsbereitschaft bei € 14,60 pro Person/Jahr.

Schlüsselwörter:

Artenschutz; Biodiversität; Deutschland; Harz; Lüneburger Heide; Niedersachsen; Solling; Wald

MEYERHOFF, J.; HARTJE, V.; ZERBE, S. (HRSG.) – BIOLOGISCHE VIelfALT UND DEREN BEWERTUNG AM BEISPIEL DES ÖKOLOGISCHEN WALDUMBAUS IN DEN REGIONEN SOLLING UND LÜNEBURGER HEIDE.

VYŠLO V: J. MEYERHOFF; V. HARTJE; S. ZERBE (VYD.) – BIOLOGICKÁ ROZMANITOST A JEJÍ HODNOCENÍ NA PŘÍKLADU ZVÝŠENÍ BIOLOGICKÉ ROZMANITOSTI LESA V REGIONECH SOLLING A LÜNEBURGER HEIDE (LÜNEBURSKÉ VŘESOVISŤĚ).

Göttingen: Selbstverlag, 2006.

Jazyk studie:

němčina

Zadavatel:

Závěrečná zpráva výzkumného záměru, podpořeného Spolkovým ministerstvem pro vzdělání a výzkum (BMBF)

Předmět výzkumného zájmu:

Biologická rozmanitost lesů

Oblast průzkumu:

Lesnaté oblasti Lüneburského vřesoviště (11,300 ha) a regionu Solling v pohoří Harz (33,900 ha) ve spolkové zemi Dolní Sasko.

Vzorek:

Bylo dotázáno celkem 1254 osob v obou krajích.

Cíl:

Dalekosáhlé ekologické výzkumy a analýzy, jakož i ekonomické hodnocení budoucí biologické rozmanitosti obou lesů.

Hodnocení jak změny životního prostředí celkem, tak změny jednotlivých atributů a jejich charakteristik za použití kontingentní metody hodnocení a vybraných experimentů (Choice Experiments).

Výsledky:

28 – 30% dotázaných v kontingentním hodnocení je zásadně ochotno platit, u vybraných experimentů je to 45 – 55%;

Biotopy pro ohrožené a chráněné druhy, druhová rozmanitost a krajinná rozmanitost jsou třemi nejvíce ceněnými atributy biologické rozmanitosti z pohledu skupiny osob, které jsou ochotny platit;

Vážený průměr ochoty platit činí 6,86 EUR na osobu a rok (Lüneburské vřesoviště), popř. 6,95 EUR na osobu a rok (Solling/Harz);

U vybraných experimentů činí ochota platit 14,60 EUR na osobu a rok.

Klíčová slova:

biodiverzita; Dolní Sasko; Harz; les; Lüneburské vřesoviště; Německo; ochrana ohrožených druhů; Solling

MEYERHOFF, J.; LIEBE, U. – PROTEST BELIEFS IN CONTINGENT VALUATION: EXPLAINING THEIR MOTIVATION.

J. MEYERHOFF; U. LIEBE – PROTESTANTWORTEN IN DER KONTINGENTEN BEWERTUNG: ERKLÄRUNG IHRER MOTIVATION.

Erschienen in: Ecological Economics, Jg. 57 (2006) Heft 3, S. 583-594.

Sprache der Studie:

Englisch

Auftraggeber:

Studie ist Teil des Projektes „Forest conversion: ecological and socio-economic assessment of biodiversity (FOREST)“ (Fkz. 01 LM 0207); finanziert durch das BMBF

Untersuchungsgegenstand:

Biologische Vielfalt von Wäldern und Waldumbau

Untersuchungsraum:

Generelles Programm für Deutschland

Stichprobe:

Es wurden 271 Studenten schriftlich befragt.

Ziel:

Methodischer Schwerpunkt: Analyse und Erklärung, wie Protestantworten die Entscheidung zur Zahlungsbereitschaft und deren Höhe beeinflussen.

Ergebnisse:

79% der befragten Studenten sind bereit, für ein Programm zu bezahlen;

Die durchschnittliche Zahlungsbereitschaft liegt bei € 22;

Ergebnisse der Autoren: Protestantworten haben einen signifikanten Effekt sowohl auf die Entscheidung für die Zahlung als auch auf die Höhe der Zahlungsbereitschaft.

Schlüsselwörter:

Biodiversität; Deutschland; Wald

MEYERHOFF, J.; LIEBE, U. – PROTEST BELIEFS IN CONTINGENT VALUATION: EXPLAINING THEIR MOTIVATION.

J. MEYERHOFF; U. LIEBE – PROTESTNÍ ROZHODNUTÍ V KONTINGENČNÍM HODNOCENÍ: VYSVĚTLENÍ JEJICH MOTIVACÍ.

Vyšlo v: Ecological Economics, ročník 57 (2006) č. 3, str. 583-594.

Jazyk studie:

angličtina

Zadavatel:

Studie je součástí projektu „Forest conversion: ecological and socio-economic assessment of biodiversity (FOREST)“ (Fkz. 01 LM 0207), financovaného Spolkovým ministerstvem pro vzdělání a výzkum (BMBF)

Předmět výzkumného zájmu:

Biologická rozmanitost lesů a přestavba lesa

Oblast průzkumu:

Všeobecný program pro Německo

Vzorek:

Písemně bylo dotázáno 271 studentů.

Cíl:

Metodické těžiště: Analýza a objasnění, jak protestní odpovědi ovlivňují rozhodnutí ohledně ochoty platit a výši platby.

Výsledky:

79% studentů je ochotno platit za nějaký program.

Průměrná ochota platit činí 22 EUR.

Výsledky autorů: Protestní odpovědi působí významně jak na rozhodnutí platit, tak na výši platby.

Klíčová slova:

biodiverzita; les; Německo

MUTHKE, T. – BENEFIT TRANSFER: EINE ALTERNATIVE ZUR PRIMÄREN UMWELTBEWERTUNG?

Bonn: Forschungsgesellschaft für Agrarpolitik und Agrarsoziologie, 2002.

Sprache der Studie:

Deutsch

Auftraggeber:

Dissertation an der Universität Bonn

Untersuchungsgegenstand:

Wasserqualität von Badeseen

Untersuchungsraum:

Ville-Seen im Erftkreis bei Köln; Güstrower-Seen in Mecklenburg-Vorpommern

Stichprobe:

Es wurden 308 Haushalte in den Gemeinden Brühl, Hürth und Erftstadt im Erftkreis und 299 Haushalte in Güstrow persönlich befragt.

Ziel:

Untersuchung des Benefit-Transfer-Verfahrens, einer Methode, bei der Nutzenwerte einer Primärstudie auf eine ähnliche Problemstellung an einem anderen Ort übertragen werden;

Besonderer Schwerpunkt der Studie: die Prognosequalität des Verfahrens;

Erhebung einer eigenen Primärstudie unter Verwendung der kontingenten Bewertungsmethode zur Erfassung der Zahlungsbereitschaft für eine Wasserqualitätsveränderung an zwei Freizeitgewässern (Badeseen) – Ville-Seen im Erftkreis bei Köln sowie Güstrower-Seen;

Vergleich der eigenen Ergebnisse mit denen zweier norwegischer Studien.

Ergebnisse:

Die Güstrower-Seen bieten eine höhere Nutzungsvielfalt (mit durchschnittlich 4,51 wahrgenommenen Aktivitäten der Besucher) gegenüber 3,69 Aktivitäten an den Ville-Seen;

Die mittlere Zahlungsbereitschaft pro Haushalt für eine „Wasserqualitätsverbesserung um 1 (2) Klasse(n)“ an den Ville-Seen liegt bei DM 82,85 (DM 102,56) sowie an den Güstrower-Seen bei DM 58,85 (DM 65,64);

Mögliche Gründe für die geringere Zahlungsbereitschaft an den Güstrower Seen sind ein niedrigeres Haushaltseinkommen in den neuen Bundesländern oder auch die geringere Besucherhäufigkeit der Güstrower-Seen durch die Anwohner;

Wenige Variablen haben einen signifikanten Einfluss auf die Zahlungsbereitschaftshöhe – bei den Ville-Seen das Haushaltseinkommen, die Besuchshäufigkeit und die Nutzungsvielfalt; bei den Güstrower-Seen das Haushaltseinkommen und die Nutzungsvielfalt;

„Andere Gründe“ wie z.B. Erhöhung der Sauberkeit der Liegewiese im Zusammenhang mit der Wasserqualitätsveränderung würden bei 20% der Befragten zu einer höheren Zahlungsbereitschaft führen.

Schlüsselwörter:

Deutschland; Gewässer; Mecklenburg-Vorpommern; Nordrhein-Westfalen; Nutzentransfer; See; Wasserqualität

MUTHKE, T. – BENEFIT TRANSFER: EINE ALTERNATIVE ZUR PRIMÄREN UMWELTBEWERTUNG?

T. MUTHKE – BENEFIT TRANSFER: ALTERNATIVA K PRIMÁRNÍMU HODNOCENÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ?

Bonn: Forschungsgesellschaft für Agrarpolitik und Agrarsoziologie, 2002.

Jazyk studie:

němčina

Zadavatel:

Disertační práce na Universität Bonn

Předmět výzkumného zájmu:

Kvalita vody v jezerech ke koupání

Oblast průzkumu:

Villská jezera (Vill-Seen) v kraji Erft u Kolína nad Rýnem, Güstrowská jezera v Meklenbursku-Předních Pomořanech

Vzorek:

Bylo osobně dotázáno 308 domácností v obcích Brühl, Hürth a Erftstadt v kraji Erft a 299 domácností ve městě Güstrow.

Cíl:

Zkoumání procesu transferu užitků (tzv. Benefit transfer), metody, při níž jsou užitné hodnoty primární studie přeneseny na podobnou problematiku na jiném místě.

Speciální těžiště studie: předpovědní (prognostická) kvalita metody.

Šetření vlastní primární studie za použití kontingentní metody hodnocení k podchycení ochoty platit za změnu kvality vody dvou jezer ke koupání – Villských jezer v kraji Erft u Kolína nad Rýnem a Güstrowských jezer.

Srovnání vlastních výsledků s výsledky dvou norských studií.

Výsledky:

Güstrowská jezera skýtají větší rozmanitost užití (průměrně 4,51 aktivit vnímaných návštěvníky) oproti 3,69 aktivitám u Villských jezer;

Průměrná ochota platit za „zlepšení kvality vody o 1 (2) třídu (třídy)“ činí u Villských jezer 82,85 DM (102,56 DM) na domácnost, u Güstrowských jezer 58,85 DM (65,64 DM) na domácnost;

Možné důvody nižší ochoty platit jsou u Güstrowských jezer nižší příjmy domácností v nových spolkových zemích nebo také nižší návštěvnost jezer místními obyvateli;

Na výši ochoty platit má významný vliv jen málo proměnných – u Villských jezer je to příjem domácnosti, četnost návštěv a rozmanitost užití, u Güstrowských jezer příjem domácnosti a rozmanitost užití;

„Jiné důvody“, jako například větší čistota rekreační (plážové) louky v souvislosti se změnou kvality vody by u 20% dotázaných vedly k větší ochotě platit.

Klíčová slova:

jezero; kvalita vody; Meklenbursko-Přední Pomořany; Německo; přenos přínosů; Severní Porýní-Vestfálsko; vody

ROMMEL, K. – METHODIK UMWELTÖKONOMISCHER BEWERTUNGSVERFAHREN: KOSTEN UND NUTZEN DES BIOSPHÄRENRESERVATES SCHORFHEIDE-CHORIN.

Regensburg: Transfer-Verlag, 1998.

Sprache der Studie:

Deutsch

Auftraggeber:

Dissertation an der Humboldt-Universität zu Berlin

Untersuchungsgegenstand:

Naturschutz

Untersuchungsraum:

Das Biosphärenreservat "Schorfheide-Chorin" nordöstlich von Berlin

Stichprobe:

250 Bewohner und 205 Erholungsgäste wurden befragt.

Ziel:

Bewertung der Wohlfahrtseffekte bei der Bereitstellung öffentlicher Umweltgüter, in diesem Fall des Biosphärenreservates Schorfheide-Chorin, durch eine (ex-post) Kosten-Nutzen-Analyse;

Aussagen über die Wirksamkeit der Ausweisung und Erhaltung des Biosphärenreservates.

Ergebnisse:

Die Zahlungsbereitschaft der Bewohner liegt bei DM 4,23 Person/Monat bzw. DM 50,78 Person/Jahr und diese präferieren als Finanzierungsart eine Umweltsteuer vor Gebühren;

Der Mittelwert der Zahlungsbereitschaft pro Besucher liegt bei DM 3,01 pro Person/Besuch, wobei die Zahlungsbereitschaft mit Jahresbesuchshäufigkeit abnimmt. Die Besucher präferieren eine Kurtaxe;

Die Aggregation der gesamten Wertschätzung der Erholungssuchenden für die Erhaltung des Biosphärenreservates ergibt einen Wert von DM 2,26 Mio. pro Jahr und die Wertschätzung der Bewohner von rd. DM 1,27 Mio. pro Jahr;

Die Unterschutzstellung einer großflächigen Landschaft ohne die Ausgrenzung wirtschaftlicher Aktivitäten auf 80% der Flächen – wie im Biosphärenreservat Schorfheide-Chorin geschehen – führt zu Entwicklungs- und Verdrängungskosten, die in etwa der individuellen Wertschätzung für die Erhaltung dieses Gebietes entsprechen.

Schlüsselwörter:

Biosphärenreservat; Brandenburg; Deutschland; Kosten-Nutzen-Analyse; Naturschutzgebiet; Schorfheide-Chorin

ROMMEL, K. – METHODIK UMWELTÖKONOMISCHER BEWERTUNGSVERFAHREN: KOSTEN UND NUTZEN DES BIOSPHÄRENRESERVATES SCHORFHEIDE-CHORIN.

K. ROMMEL – METODIKA EKOLOGICKO-EKONOMICKÝCH POSTUPŮ HODNOCENÍ: NÁKLADY A UŽITKY BIOSFÉRIKÉ REZERVACE SCHORFHEIDE-CHORIN.

Regensburg: Transfer-Verlag, 1998.

Jazyk studie:

němčina

Zadavatel:

Disertační práce na Humboldt-Universität v Berlíně

Předmět výzkumného zájmu:

Ochrana přírody

Oblast průzkumu:

Biosférická rezervace Schorfheide-Chorin severovýchodně od Berlína

Vzorek:

Bylo dotázáno 250 obyvatel a 205 rekreatů.

Cíl:

Hodnocení obecně prospěšných efektů při poskytování veřejných statků životního prostředí, v tomto případě biosférické rezervace Schorfheide-Chorin, na základě (ex post) analýzy nákladů a užitků;

Výpovědi o účinnosti vymezení a zachování biosférické rezervace.

Výsledky:

Obyvatelé jsou ochotni platit 4,23 DM na osobu měsíčně, případně 50,78 DM na osobu ročně a jako způsob placení preferují ekologickou daň před poplatky;

Střední (průměrná) hodnota ochoty platit činí u návštěvníků 3,01 na osobu a návštěvu, přičemž ochota k placení klesá s počtem návštěv za rok. Návštěvníci preferují lázeňskou taxu;

Agregací celkového hodnotového ocenění rekreaty ve vztahu k zachování biosférické rezervace dostaneme hodnotu 2,26 milionů DM ročně, hodnotové ocenění obyvateli činí přibližně 1,27 milionu DM ročně;

Podřízení velké plochy krajiny ochrannému režimu, aniž by došlo k vyčlenění ekonomických aktivit na 80% ploch – jako se to stalo v biosférické rezervaci Schorfheide-Chorin – vede k rozvojovým a substitučním nákladům, které přibližně odpovídají individuálnímu ocenění hodnoty zachování této oblasti.

Klíčová slova:

analýza nákladů a užitků; biosférická rezervace; Braniborsko; Německo; přírodní chráněná oblast; Schorfheide-Chorin

WRONKA, T. C. – ÖKONOMISCHE UMWELTBEWERTUNG. VERGLEICHENDE ANALYSE UND NEUERE ENTWICKLUNGEN DER KONTINGENTEN BEWERTUNG AM BEISPIEL DER ARTENVIELFALT UND TRINKWASSERQUALITÄT.

Kiel: Vauk, 2004.

Sprache der Studie:

Deutsch

Auftraggeber:

Dissertation im Rahmen des Sonderforschungsbereich 299 „Landnutzungskonzepte für periphere Regionen“ an der Universität Gießen

Untersuchungsgegenstand:

Artenvielfalt und Trinkwasserqualität

Untersuchungsraum:

Lahn-Dill-Kreis, der von der Aufgabe landwirtschaftlicher Flächen betroffen ist

Stichprobe:

Insgesamt wurden 378 Personen in persönlichen Interviews befragt, wobei zwischen offenen, geschlossenen und sogenannten Hybrid-Fragen gewechselt wurde.

Ziel:

Die Ziele der Arbeit sind vielfach: Zum einen die Durchführung einer kontingenten Bewertung mit Fokus auf die Güter regionale Artenvielfalt und Trinkwasserqualität für zwei ausgewählte Orte im Lahn-Dill-Kreis. Erfragt wird die Zahlungsbereitschaft für die Vermeidung prognostizierter Verschlechterungen der Umweltqualität (rückgängige Artenvielfalt durch Rückzug der Landwirtschaft sowie Vermeidung und Senkung von Nitratbelastung). Zum anderen methodische Aspekte der kontingenten Bewertung, namentlich Umwelteinstellungen, Protestantworten und *Benefit Transfer*.

Ergebnisse:

In zwei Gemeinden (Erda, Eibelshausen) wurden jeweils zwei verschiedene Szenarien zur Artenvielfalt und zwei für Trinkwasserqualität erfragt, wobei die Zahlungsmittel bei den Artenschutzszenarien Einzahlungen in Fonds waren und bei den Trinkwasserszenarien der Anstieg der Wasserpreise;

Ausgangsbedingungen der spezifischen Veränderungen der regionalen Landnutzung und ihre Auswirkungen werden von einem großen Teil der Bevölkerung wahrgenommen, und bezüglich des Spannungsverhältnisses zwischen Landwirtschaft und Artenvielfalt haben die Befragten überwiegend eine realistische Vorstellung der Zusammenhänge;

Für das Artenschutzprogramm ist das bevorzugte Finanzierungsmittel die Einzahlung in einen Artenschutzfonds (danach Lebensmittelpreise, Spenden, höhere Steuern). Der Anteil der prinzipiellen Zahlungsbereitschaft liegt zwischen 92 und 96%;

Die mittlere Zahlungsbereitschaft für die Artenschutzprogramme in Erda liegt zwischen € 63,42 und 84,12 Haushalt/Jahr. Insgesamt kann festgehalten werden, dass die lokale Bevölkerung durchaus bereit ist, sich für die Erhaltung der lokalen Artenvielfalt finanziell zu engagieren;

Die mittlere Zahlungsbereitschaft für das Artenschutzprogramm in Eibelshausen liegt zwischen € 72,61 und 76,69 Haushalt/Jahr;

Erklären lassen sich diese relativ hohen Zahlungsbereitschaften für den Erhalt der regionalen Artenvielfalt dadurch, dass dieses Umweltgut mit einer hohen Nichtgebrauchswertkomponente einen bedeutsamen Wert für die lokale Bevölkerung darstellt. Wird die durchschnittliche Zahlungsbereitschaft von € 78,59 pro Haushalt/Jahr für das erste Artenschutzprogramm mit den 122.000 Haushalten des Lahn-Dill-Kreises multipliziert, ergibt

sich eine aggregierte Zahlungsbereitschaft von € 9,6 Mio. im Jahr als gesellschaftliche Wertschätzung;

Die durchschnittliche Zahlungsbereitschaft für die beiden Trinkwasserprogramme zur Einhaltung des Nitratgrenzwertes wurde zwischen € 78 und 87 Haushalt/Jahr ermittelt, welche zusätzlich zu den Wassergebühren zu leisten wären. In dem Fall, dass der Verursacher der Verschmutzung bekannt ist, liegt die Zahlungsbereitschaft niedriger;

Das Einkommen ist zumeist eine der wichtigsten Erklärungsvariablen und zeigt einen positiven Einfluss auf die Zahlungsbereitschaft. Gleiches gilt für den Einfluss der Umwelteinstellungen, da eine höhere Einschätzung von Umweltproblematiken zu einer höheren Zahlungsbereitschaft führt. Einen positiven Zusammenhang zeigt auch der Bildungsstand, negativen Einfluss dagegen das Alter;

Im Vergleich zum Artenschutzprogramm liegt die durchschnittliche Zahlungsbereitschaft trotz der hohen Gebrauchswertkomponente des Trinkwassers nur geringfügig höher als bei der Artenvielfalt. Trotz der oben erwähnten gleichen Erklärungsvariablen, gibt es für jedes Szenario spezifische Variablen für die jeweiligen Bewertungsgüter. Das lässt den Schluss zu, dass die Befragten zwischen den Bewertungsgütern differenzieren.

Schlüsselwörter:

Biodiversität; Deutschland; Hessen; Lahn-Dill-Kreis; Wasserqualität

WRONKA, T. C. – ÖKONOMISCHE UMWELTBEWERTUNG. VERGLEICHENDE ANALYSE UND NEUERE ENTWICKLUNGEN DER KONTINGENTEN BEWERTUNG AM BEISPIEL DER ARTENVIELFALT UND TRINKWASSERQUALITÄT.

T. C. WRONKA – EKONOMICKÉ OCEŇOVÁNÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. SROVNÁVACÍ ANALÝZA A NOVĚJŠÍ VÝVOJ KONTINGENTNÍHO OCEŇOVÁNÍ NA PŘÍKLADU ROZMANITOSTI DRUHŮ A KVALITY PITNÉ VODY.

Kiel: Vauk, 2004.

Jazyk studie:

němčina

Zadavatel:

Disertace v rámci zvláštního oboru výzkumu 299 „Koncepty využívání území v periferních regionech“ na univerzitě v Gießen

Předmět výzkumného zájmu:

Rozmanitost druhů a kvalita pitné vody

Oblast průzkumu:

Region Lahn-Dill, jež plní funkci zemědělských ploch

Vzorek:

Celkem bylo dotázáno v rámci osobních interview 378 osob, přičemž byly střídány otevřené, uzavřené a tzv. Hybridní dotazy.

Cíl:

Cíle této práce jsou následující: provedení kontingentního oceňování se zaměřením na statky regionální rozmanitosti druhů a kvalitu pitné vody pro dvě vybraná místa v regionu Lahn-Dill. Dotazována byla ochota platit za předcházení prognózovaného zhoršení kvality životního prostředí (klesající rozmanitost druhů v důsledku ústupu zemědělství a předcházení vzniku resp. Pokles znečištění nitráty). K dalším metodickým aspektům kontingentního oceňování patří postoje k životnímu prostředí, protestní odpovědi a *Benefit Transfer*.

Výsledky:

Ve dvou obcích (Erda, Eibelshausen) byly dotazovány 2 různé scénáře pro rozmanitost druhů a 2 pro kvalitu pitné vody, přičemž platebním prostředkem v případě scénářů pro rozmanitost druhů byly platby do fondů a pro kvalitu pitné vody zvýšené platby za vodu;

Výchozí podmínky specifických změn regionálního využití půdy a jejich účinky byly vnímány velkou částí obyvatelstva; s ohledem na vazbu mezi zemědělstvím a rozmanitostí druhů mají respondenti převážně realistické představy o vztazích mezi nimi;

V případě programu na ochranu druhů je upřednostňovaným platebním prostředkem platba do fondů na ochranu druhů (následně ceny potravin, dary, vyšší daně). Podíl principiální ochoty platit leží mezi 92 a 96 %;

Průměrná ochota platit za programy ochrany druhů v obci Erda se pohybovala mezi 63,42 a 84,12 € na domácnost a rok. Celkem může být konstatováno, že je místní obyvatelstvo ochotno se finančně podílet na zachování místní rozmanitosti druhů;

Průměrná ochota platit za program ochrany druhů v obci Eibelshausen se pohybuje mezi 72,61 a 76,69 € na domácnost a rok;

Tyto relativně vysoké hodnoty ochoty platit za zachování regionální druhové rozmanitosti je možné vysvětlit tím, že tento statek životního prostředí s vysokou komponentou neúžitné hodnoty představuje významnou hodnotu pro místní obyvatelstvo. Násobí-li se průměrná ochota platit ve výši 78,59 € na domácnost a rok za první program ochrany

druhů 122000 domácnostmi regionu Lahn-Dill, pak dojdeme k agregované ochotě platit ve výši 9,6 mil. € za rok jako společenské hodnotě;

Průměrná ochota platit za oba programy pitné vody k dosažení limitu obsahu nitrátů byla zjištěna ve výši 78 až 87 € na domácnost a rok s tím, že je možné jí chápat jako dodatečnou platbu k platbám za vodu. V případě, že je původce znečištění znám, leží ochota platit níže;

Příjem patří mezi nejvýznamnější vysvětlující proměnné a vykazuje pozitivní vliv na ochotu platit. To samé platí pro vliv postojů k životnímu prostředí, neboť vyšší hodnocení problémů životního prostředí vede k vyšší ochotě platit. Pozitivní vztah se týká rovněž úrovně vzdělání, negativní vztah je spojen s věkem;

V porovnání s programem ochrany druhů je průměrná ochota platit i přes vysokou komponentu užitné hodnoty pitné vody jen nepatrně vyšší než v případě ochrany druhů. I přes výše zmíněné stejné vysvětlující proměnné je možné identifikovat pro každý scénář specifické proměnné pro příslušné oceňované statky. To vede k závěru, že respondenti diferencují mezi oceňovanými statky.

Klíčová slova:

biodiverzita; Hesenko; kraj Lahn-Dill; kvalita vody; Německo

ZANDER, K. – ÖKONOMISCHE BEWERTUNG DES STREUOBSTBAUS AUS EINZELBETRIEBLICHER UND GESELLSCHAFTLICHER SICHT.

Kiel: Vauk, 2003.

Sprache der Studie:

Deutsch

Auftraggeber:

Dissertation

Untersuchungsgegenstand:

Kosten und Nutzen der traditionellen Landwirtschaft Streuobstbau

Untersuchungsraum:

Der Landkreis Sangerhausen in Sachsen-Anhalt und der Main-Taunus-Kreis in Hessen

Stichprobe:

In insgesamt 447 Interviews wurden Bewohner beider Landkreise befragt.

Ziel:

Aufzeigen von Kosten und Nutzen des Streuobstbaus am Beispiel der Landkreise Sangerhausen (SG) und Main-Taunus-Kreis (MTK);

Abschätzung der gesellschaftlichen Wertschätzung und Präferenzen der nicht-marktfähigen Leistungen Landschaftsbild und Artenvielfalt.

Ergebnisse:

Nahezu alle Befragten befürworten die Bemühungen zum Erhalt des Streuobstbaus, wobei die Funktionen „Beitrag zum Landschaftsbild“ und „Artenvielfalt“ mit Abstand am häufigsten genannt wurden;

Für die Befragten im MTK ist der Aspekt „Erholung“ wichtiger als im Landkreis Sangerhausen, was vor allem in den Städten nahe des MTK begründet liegt;

Bei der Wahl zwischen zwei zukünftigen Landschaftsszenarien (differenziert nach Bestand an Streuobstbau) liegt die aggregierte jährliche Zahlungsbereitschaft für Szenario 1 bei € 1,9 Mio. bzw. 8,5 Mio.; für das Szenario 2 bei € 1,9 Mio. bzw. 6,7 Mio.;

Insgesamt liegt nach den Ergebnissen dieser Studie der Nutzen deutlich über den Kosten, und somit ist der Streuobstbau in beiden Regionen förderwürdig.

Schlüsselwörter:

Deutschland; Erholungsgebiet; Hessen; Kosten-Nutzen-Analyse; Landkreis Sangerhausen; Landwirtschaft; Main-Taunus-Kreis; Sachsen-Anhalt

ZANDER, K. – ÖKONOMISCHE BEWERTUNG DES STREUOBSTBAUS AUS EINZELBETRIEBLICHER UND GESELLSCHAFTLICHER SICHT.

K. ZANDER – EKONOMICKÉ HODNOCENÍ ROZPTÝLENÉ VÝSADBY OVOCNÝCH STROMŮ Z HLEDISKA JEDNOTLIVÝCH PROVOZOVATELŮ A CELÉ SPOLEČNOSTI.

Kiel: Vauk, 2003.

Jazyk studie:

němčina

Zadavatel:

Disertační práce

Předmět výzkumného zájmu:

Náklady a užitky tradičního zemědělského obhospodařování rozptýlené výsadby ovocných stromů

Oblast průzkumu:

Kraj Sangerhausen v Sasku-Anhaltsku a kraj Main-Taunus v Hesensku

Vzorek:

Obyvatelé obou krajů byli dotázáni v celkem 447 rozhovorech.

Cíl:

Prokázání nákladů a užitků rozptýleného ovocnářství na příkladu krajů Sangerhausen a Main-Taunus.

Odhad společenského ocenění hodnot a preferencí netržních služeb (vzhled krajiny a druhová rozmanitost).

Výsledky:

Téměř všichni dotázaní se přimlouvají za snahu o zachování rozptýlené výsadby ovocných stromů, přičemž nejčastěji uvádějí tyto funkce: „přispívá k obrazu krajiny“ a „druhová rozmanitost“;

Pro dotázané osoby v kraji Main-Taunus je aspekt „rekreace“ důležitější než pro respondenty v kraji Sangerhausen, což lze zdůvodnit blízkostí měst v kraji Main-Taunus;

Při volbě mezi dvěma budoucími scénáři krajiny (diferencováno podle porostů rozptýlených ovocných dřevin) činí agregovaná roční ochota platit za scénář 1 1,9 mil. EUR, popř. 8,5 mil. EUR, za scénář 2 je to 1,9 mil., popř. 6,7 mil. EUR;

Celkově přesahují podle výsledků této studie užitky zřetelně nad náklady, a tudíž je v obou regionech vhodné podporovat rozptýlenou výsadbu ovocných dřevin.

Klíčová slova:

analýza nákladů a užitků; Hesensko; kraj Main-Taunus; kraj Sangerhausen; Německo; rekreační oblast; Sasko-Anhaltsko; zemědělství

ZIMMER, Y. – NATURSCHUTZ UND LANDSCHAFTSPFLEGE – ALLOKATIONSMECHANISMEN, PRÄFERENZEN, ENTWICKLUNGSPOTENTIALE.

Erschienen in: F. Isermeyer / M. Scheele (Hrsg.) – Ländliche Regionen im Kontext agrarstrukturellen Wandels: Entwicklungen und Potentiale. Kiel: Vauk, 1995, S. 291-307.

Sprache der Studie:

Deutsch

Auftraggeber:

Publikation im Rahmen des Forschungsprojektes „Ländliche Regionen im Kontext agrarstrukturellen Wandels“, gefördert von der Volkswagen-Stiftung

Untersuchungsgegenstand:

Natur- und Landschaftsschutz

Untersuchungsraum:

Landkreis Emsland in Niedersachsen und Werra-Meißner-Kreis (WMK) in Hessen

Stichprobe:

Vor-Ort-Befragung von 265 Landschaftsnutzern in vier kleinräumigen Erhebungsgebieten.

Ziel:

Untersuchung, welches Niveau und welche Struktur der Bereitstellung von Naturschutz und Landschaftspflege von Konsumenten präferiert werden;

Untersuchung, ob und unter welchen Bedingungen die Bereitstellung beider zu einer Einkommensquelle landwirtschaftlicher Haushalte beziehungsweise zu einem Entwicklungspotential peripherer ländlicher Regionen werden kann.

Ergebnisse:

Während im Emsland Biotop und Gewässer von größerer Bedeutung sind, legen die Befragten im WMK größeren Wert auf die Abwesenheit allgemeiner Umweltbelastungen sowie auf eine landschaftliche Grobstruktur;

Spezifische Landschaftsnutzer wie Angler und Jäger sind häufiger mit dem aktuellen Bereitstellungsangebot zufrieden;

Die Zahlungsbereitschaft für naturschutzorientierte Führungen liegt bei DM 10 Person/Führung;

Unter restriktiven Annahmen können pro Gemeinde Beträge zwischen DM 70.000 und 170.000 pro Jahr durch eine kommunale Landschaftspflegegebühr eingenommen werden;

Die durchschnittliche Zahlungsbereitschaft für eine Landschaftspflegegebühr liegt bei ca. DM 13,50 pro Monat/Haushalt und für eine Kurtaxe bei DM 2,50 pro Tag;

Über die Hälfte der Landschaftsnutzer befürwortet das zusätzliche Brachfallen landwirtschaftlicher Flächen aufgrund positiver ökologischer und landschaftsästhetischer Effekte (entgegen der agrarpolitischen Ziele einer Offenhaltung der Landschaft durch Bauern).

Schlüsselwörter:

Deutschland; Emsland; Hessen; Landschaftspflege; Niedersachsen; Werra-Meißner-Kreis

ZIMMER, Y. – NATURSCHUTZ UND LANDSCHAFTSPFLEGE – ALLOKATIONSMECHANISMEN, PRÄFERENZEN, ENTWICKLUNGSPOTENZIALE.

Y. ZIMMER – OCHRANA PŘÍRODY A PÉČE O KRAJINU – ALOKAČNÍ MECHANISMY, PREFERENCE, POTENCIÁLY ROZVOJE.

Vyšlo v: F. Isermeyer / M. Scheele (vyd.) – Ländliche Regionen im Kontext agrarstrukturellen Wandels: Entwicklungen und Potentiale. Kiel: Vauk, 1995, str. 291-307.

Jazyk studie:

němčina

Zadavatel:

Publikace v rámci výzkumného projektu „Ländliche Regionen im Kontext agrarstrukturellen Wandels“ („Venkovské regiony v kontextu změny zemědělské struktury“), dotovaném nadací Volkswagen-Stiftung.

Předmět výzkumného zájmu:

Ochrana přírody a krajiny

Oblast průzkumu:

Kraj Emsland v Dolním Sasku a kraj Werra-Meißner v Hesensku

Vzorek dotazovaných respondentů:

V místě bylo dotázáno 265 uživatelů krajiny ve čtyřech maloplošných oblastech šetření.

Cíl:

Zkoumání, jakou úroveň a strukturu zajištění ochrany přírody a péče o krajinu spotřebitelé preferují.

Zkoumání, zda a za jakých podmínek se zajištění obojího může stát zdrojem příjmů zemědělských domácností, popřípadě potenciálem rozvoje okrajových venkovských regionů.

Výsledky:

Zatímco v kraji Emsland jsou významnější biotopy a vodní toky, kladou dotázaní v kraji Werra-Meißner větší důraz na absenci obecného zatížení životního prostředí a na základní krajinnou strukturu;

Specifičtí uživatelé krajiny jako sportovní rybáři a myslivci jsou častěji spokojeni s aktuální nabídkou, která je k dispozici;

Ochota platit za prohlídky s průvodcem se zaměřením na ochranu přírody činí 10 DM na osobu a prohlídku;

Podle restriktivních odhadů může být vybráno 70 000 – 170 000 DM ročně na obec prostřednictvím komunálního poplatku na péči o krajinu;

Průměrná ochota platit poplatek na péči o krajinu činí cca 13,50 DM měsíčně na jednu domácnost, u lázeňské taxy je to 2,50 DM na den;

Více než polovina uživatelů krajiny se přimlouvá za to, aby zemědělské plochy nebyly obdělávány (byly ponechány ladem), jelikož se to projevuje pozitivně z hlediska ekologie a estetiky krajiny (oproti zemědělskopolitickým cílům ponechat krajinu otevřenou zemědělcům).

Klíčová slova:

Dolní Sasko; Emsland; Hesensko; kraj Werra-Meißner; Německo; péče o krajinu

2.2 Kroatien

2.2 Chorvatsko

MARUŠIĆ, Z.; HORAK, S.; NAVRUD, S. – THE ECONOMIC VALUE OF COASTAL FORESTS FOR TOURISM: A COMPARATIVE STUDY OF THREE VALUATION METHODS.

Z. MARUŠIĆ; S. HORAK; S. NAVRUD – DER ÖKONOMISCHE WERT VON KÜSTENWÄLDERN FÜR DEN TOURISMUS: EINE VERGLEICHENDE STUDIE VON DREI BEWERTUNGSMETHODEN.

Erschienen in: Tourism, Jg. 53 (2005) H. 2, S. 141-152.

Sprache der Studie:

Englisch

Untersuchungsgegenstand:

Erholungsfunktion von Wäldern

Untersuchungsraum:

Kroatien

Stichprobe:

350 Hotelgäste aus sieben Ländern in den fünf südlichen Gespanschaften (kroatische Verwaltungseinheit), wobei in mündlichen Interviews ein offenes Frageformat mit einer Zahlungskarte angewandt wurde.

Ziel:

Ermittlung touristischer Wertschätzung von Küstenwäldern in Kroatien, die häufig von Bränden betroffen sind und somit an Attraktivität verlieren. Die Quantifizierung des ökonomischen Nutzens reflektiert, wie wichtig die Ästhetik von Küstenwäldern für das Tourismuseinkommen in Kroatien ist. Dies ist für die Rechtfertigung der Kosten von Präventionsmaßnahmen erforderlich. Erfragt wird die Zahlungsbereitschaft durch die kontingente Bewertung (im Jahr 1995) für ein Zimmer mit Waldblick, deren Ergebnis mit ermittelten Werten einer durchgeführten Hedonischen Preisanalyse sowie Experteneinschätzung verglichen wird.

Ergebnisse:

Von den befragten Touristen besuchten nur 16% Kroatien zum ersten Mal;

Obwohl die Nähe zu Küstenwäldern für zwei Drittel der Personen ein wichtiges Element für die Attraktivität darstellt, ist eine Vielzahl weiterer Aspekte bedeutender. Das impliziert, dass Küstenwälder kein herausragender, aber ein wichtiger Teil der natürlichen Landschaft sind;

Insgesamt gaben 75% der Befragten eine Zahlungsbereitschaft für höhere Zimmerpreise mit einem „nahen“ Blick auf Küstenwälder an, wobei die Bereitschaft zwischen Ländern schwankt (Slowenien 46%; Italien 85%);

Die durchschnittliche Zahlungsbereitschaft differiert je nach Herkunftsland zwischen US\$ 1,02 Person/Tag und US\$ 3,77 Person/Tag;

Die ermittelte durchschnittliche Zahlungsbereitschaft lag bei US\$ 2,56 Person/Tag;

Nur das Herkunftsland und frühere Aufenthalte in Kroatien sind für die Zahlungsbereitschaft signifikant;

28% der Touristen würden an einen Ferienort später nicht noch einmal reisen, wenn umliegende Wälder abgebrannt sind;

Ein Vergleich mit den anderen Methoden zeigt geringere, aber ähnliche Zahlungsbereitschaften;

Eine Aggregation der Zahlungsbereitschaft verdeutlicht den ökonomischen Wert von Küstenwäldern für die touristische Entwicklung in Kroatien.

Schlüsselwörter:

Erholungswert; hedonischer Preisansatz; Kroatien; Wald

MARUŠIĆ, Z.; HORAK, S.; NAVRUD, S. – THE ECONOMIC VALUE OF COASTAL FORESTS FOR TOURISM: A COMPARATIVE STUDY OF THREE VALUATION METHODS.

Z. MARUŠIĆ; S. HORAK; S. NAVRUD – EKONOMICKÁ HODNOTA POBŘEŽNÍCH LESŮ PRO CESTOVNÍ RUCH: SROVNÁVACÍ STUDIE 3 OCEŇOVACÍCH METOD.

Vyšlo v: Tourism, ročník 53 (2005) č. 2, S. 141-152.

Jazyk studie:

angličtina

Předmět výzkumného zájmu:

Rekreační funkce lesů

Oblast průzkumu:

Chorvatsko

Vzorek:

350 hotelových hostů ze sedmi zemí v pěti jižních župách (chorvatské správní jednotky), přičemž v rámci řízených rozhovorů byl použit otevřený formát otázek a platební karta.

Cíl:

Zjišťování hodnoty pobřežních lesů pro turisty v Chorvatsku. Tyto lesy jsou často zasaženy požáry, čímž ztrácí svou atraktivitu. Kvantifikace ekonomické hodnoty naznačuje, jak důležitá je estetická hodnota pobřežních lesů pro příjmy z cestovního ruchu v Chorvatsku. To je samozřejmě důležité pro ospravedlnění nákladů preventivních opatření. Ochota platit byla zjišťována prostřednictvím kontingentního oceňování (v roce 1995) pro pokoj s výhledem na les, přičemž výsledek byl porovnáván s hodnotou, která byla zjištěna prostřednictvím hedonické oceňovací metody a expertních odhadů.

Výsledky:

Z dotázaných turistů navštívilo jen 16 % z nich Chorvatsko poprvé;

Ačkoli blízkost pobřežních lesů představuje pro 2/3 dotázaných důležitý aspekt atraktivity území, pak většina dalších aspektů je považována za důležitější; to implikuje, že pobřežní lesy nejsou nejvýznamnější, ale důležitou částí přírodní krajiny;

Celkem 75 % dotázaných udává ochotu platit vyšší ceny za pokoj s výhledem na pobřežní lesy, přičemž ochota platit kolísá podle jednotlivých zemí (Slovensko 46%; Itálie 85%);

Průměrná ochota platit je závislá na zemi původu, a pohybuje se mezi 1,02 \$ na osobu a den a 3,77 \$ na osobu a den;

Zjištěná průměrná ochota platit činila přibližně 2,56 \$ na osobu a den;

Pro ochotu platit je signifikantní pouze země původu a dřívější pobyt v Chorvatsku;

28% turistů by již později nepřijelo do letoviska, kde jsou okolní lesy spáleny;

Srovnání s jinými metodami ukazuje nižší, ale podobnou ochotu platit;

Agregace ochoty platit ukazuje ekonomickou hodnotu pobřežních lesů pro rozvoj turistického ruchu v Chorvatsku.

Klíčová slova:

hedonická oceňovací metoda; Chorvatsko; les; rekreační hodnota

2.3 Österreich

2.3 Rakousko

HACKL, F. – CONTINGENT VALUATION ALS INSTRUMENT ZUR ÖKONOMISCHEN BEWERTUNG DER LANDSCHAFT.

Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag, 1997.

Sprache der Studie:

Deutsch

Auftraggeber:

Dissertation an der Universität Linz

Untersuchungsgegenstand:

Einrichtung eines Nationalparks

Untersuchungsraum:

Der Nationalpark "Kalkalpen" im südlichen Oberösterreich, der 1997 gegründet wurde

Stichprobe:

Es wurden 1.410 Interviews mit Urlaubern und der einheimischen Bevölkerung geführt.

Ziel:

Durchführung einer Zahlungsbereitschaftsanalyse und somit einer Kosten-Nutzen-Analyse für den (damals geplanten) Nationalpark „Kalkalpen“ in Österreich unter dem besonderen Hinblick auf divergente Nutzungsinteressen;

Hauptsächlich Quantifizierung von Nutz- und Nichtnutzwerten, in diesem Fall des Existenzwerts.

Ergebnisse:

Durchschnittlich 65% der Sommertouristen würden den Nationalpark während ihres Urlaubes einmal besuchen;

Präferenzen für die gewünschte Ausgestaltung des Nationalparks sind: Wandern (80,7%), unberührte Natur erleben (66,3%), Besuch von Almen (62,4%) und Tiere beobachten (60,8%);

Somit wird der Trend zu naturnaher Erholung und der Wunsch nach einer ökologischen Ausgestaltung des Nationalparks mit individuellem Naturerlebnis präferiert;

Zwei Drittel der befragten Touristen sprechen sich für die Realisierung des Nationalparks aus, wobei die Akzeptanz der Einheimischen (58%) für den Nationalpark am geringsten ist (der wahrscheinliche Grund für die Ablehnung ist in erwarteten Einkommenseinbußen zu suchen);

Zahlungsbereitschaft für den Nutzen bei Einheimischen liegt abhängig vom Szenario (optimistisch, pessimistisch) zwischen ÖS 54 bis 81,25; bei Touristen und Linzern zwischen ÖS 35 und ÖS 157 mit einem Mittelwert von ÖS 63 pro Person;

Die Nutzwerte bei Touristen sind relativ unabhängig von sozioökonomischen Charakteristiken;

Die mittlere Zahlungsbereitschaft für den Existenzwert liegt bei den Touristen bei ÖS 26, bei den Linzern bei ÖS 22; bzw. ohne Antwortverweigerer bei ÖS 51 bzw. 35;

Werden die individuellen Zahlungsbereitschaften für den Nationalpark aggregiert, so liegt die Summe über den Errichtungskosten des Nationalparks. Berücksichtigt man Einkommenssteigerungen durch ein zusätzlich zu erwartendes Tourismusaufkommen, würde sich das Verhältnis zugunsten des Nationalparks weiter verbessern.

Schlüsselwörter:

Kosten-Nutzen-Analyse; Nationalpark; Naturschutz; Österreich

HACKL, F. – CONTINGENT VALUATION ALS INSTRUMENT ZUR ÖKONOMISCHEN BEWERTUNG DER LANDSCHAFT.

F. HACKL – KONTINGENČNÍ METODA JAKO NÁSTROJ EKONOMICKÉHO HODNOCENÍ KRAJINY.

Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag, 1997.

Jazyk studie:

němčina

Zadavatel:

Disertační práce na Universität Linz

Předmět výzkumného zájmu:

Zřízení národního parku

Oblast průzkumu:

Národní park „Kalkalpen“ („Vápencové Alpy“) v jižní části Horních Rakous, který byl založen roku 1997.

Vzorek:

Uskutečnilo se 1410 rozhovorů s rekreanty a místními obyvateli.

Cíl:

Provedení analýzy ochoty platit a tím i analýzy nákladů a užitků (tehdy plánovaného) národního parku „Kalkalpen“ v Rakousku se zvláštním zřetelem na různé zájmy užití.

Zejména kvantifikace hodnoty užití a hodnoty neužití, v tomto případě existenční hodnoty.

Výsledky:

V průměru 60% letních turistů by národní park během své dovolené někdy rádo navštívilo;

Preference pro vytvoření národního parku jsou tyto: pěší turistika (80,7%), zážitek nedotčené přírody (66,3%), návštěva horských pastvin (62,4%), pozorování zvířat (60,8%);

Je tudíž preferován trend k přírodě blízké rekreaci a přání ekologického vytvoření národního parku, jenž poskytuje individuální zážitek z přírody;

Dvě třetiny dotázaných turistů se vyslovují pro zřízení národního parku, nejmenší akceptace národního parku je u místního obyvatelstva (58%) (pravděpodobným důvodem odmítání je patrně očekávané snížení příjmů);

Ochota platit za užitek závisí u místních obyvatel na scénáři (optimistický, pesimistický) a pohybuje se mezi 54 – 81,25 ATS, u turistů a obyvatel Lince mezi 35 – 157 ATS, průměr činí 63 ATS na osobu;

Hodnoty užití u turistů jsou relativně nezávislé na socioekonomických charakteristikách;

Průměrná ochota platit za existenční hodnotu činí u turistů 26 ATS, u obyvatel Lince 22 ATS, popřípadě s vyloučením těch, kdo odmítli odpověď, je to 51 ATS resp. 35 ATS.

Agregujeme-li individuální ochotu platit za národní park, dostaneme sumu vyšší než náklady na zřízení národního parku. Vezmeme-li v úvahu zvýšení příjmů z dodatečně očekávaného nárůstu cestovního ruchu, poměr ve prospěch národního parku ještělepší.

Klíčová slova:

analýza nákladů a užitků; národní park; ochrana přírody; Rakousko

KOSZ, M. – VALUING RIVERSIDE WETLANDS: THE CASE OF THE „DONAU-AUEN“ NATIONAL PARK.

M. KOSZ – BEWERTUNG VON FLUSSLANDSCHAFTEN: DAS BEISPIEL DES NATIONALPARKS „DONAU-AUEN“.

Erschienen in: Ecological Economics, Jg. 16 (1996) Heft 2, S. 109-127.

Sprache der Studie:

Englisch

Untersuchungsgegenstand:

Schutz einer Flussaue durch einen Nationalpark

Untersuchungsraum:

Der Nationalpark "Donau-Auen" östlich von Wien

Stichprobe:

Es wurden 962 Österreicher in Interviews befragt.

Ziel:

Kosten-Nutzen-Analyse des (damals) geplanten "Donau-Auen" Nationalpark bei Wien, auch unter Einbeziehung von Planungsvarianten, die ein Wasserkraftwerk beinhalteten – dementsprechend lag ein klassischer Nutzungskonflikt zwischen Umweltschützern und Wirtschaft vor;

Einschätzung des Nutzens der direkten anthropogenen Nutzung und des Nationalparks als ein Ersatzwert für ökologische Werte durch eine kontingente Bewertung.

Ergebnisse:

Die Zahlungsbereitschaft pro Besuch der Befragten für ein hypothetisches Eintrittsgeld liegt zwischen ÖS 50 und ÖS 80 pro Besuch, abhängig von der möglichen Größe des Nationalparks sowie der Nutzung durch Wasserkraftwerke;

Multipliziert mit einem erwarteten Besucheraufkommen von 1,1 Millionen Personen pro Jahr, ergibt sich ein Nutzwert von ca. ÖS 64 Mio./Jahr der touristischen Nutzung;

Von den 572 Befragten ist etwa die Hälfte der Befragten bereit, eine Zahlung zu leisten;

Die konservative Schätzung der Zahlungsbereitschaft liegt bei ÖS 329,25 pro Person/Jahr;

Die Zustimmung hängt u. a. vom Beruf und dem Vorhandensein von Kindern ab, nicht jedoch vom Einkommen; die Höhe der Zahlungsbereitschaft hängt dagegen u. a. vom Einkommen sowie Kindern und zukünftigen Plänen ab;

Der Gegenwartswert für Varianten mit Wasserkraftwerk ist höher als für Projekte ohne, dagegen ist der interne Zinsfuß und das Kosten-Nutzen-Verhältnis höher bei einem „reinen“ Nationalpark ohne Produktion von Strom;

Werden die Ergebnisse der Kontingenten Bewertung mit einbezogen, reichen 20% der Zahlungsbereitschaft aus, um den Gegenwartswert der „besten“ Nationalparkvariante mit der besten „Wasserkraftwerksvariante“ gleichzusetzen;

Einschätzung der Autoren: Der Schutz natürlicher Güter kann aus ökonomischer Sicht effizienter sein als Entwicklungsprojekte.

Schlüsselwörter:

Donau; Fluss; Flussauen; Gewässer; Kosten-Nutzen-Analyse; Nationalpark; Österreich

KOSZ, M. – VALUING RIVERSIDE WETLANDS: THE CASE OF THE „DONAU-AUEN“ NATIONAL PARK.

M. KOSZ – OCENĚNÍ ŘÍČNÍCH MOKŘADŮ: PŘÍPAD NÁRODNÍHO PARKU „DONAU-AUEN“.

Vyšlo v: Ecological Economics, ročník 16 (1996) č. 2, str. 109-127.

Jazyk studie:

angličtina

Předmět výzkumného zájmu:

Ochrana říční nivy prostřednictvím vyhlášení národního parku

Oblast průzkumu:

Národní park „Donau-Auen“ („Dunajské nivy“) východně od Vídně.

Vzorek:

V rozhovorech bylo dotázáno 962 rakouských občanů.

Cíl:

Analýza nákladů a užitků (tehdy) plánovaného národního parku „Donau-Auen“ u Vídně, zahrnující rovněž variantu plánu, jež obsahovala vodní elektrárnu. Na základě toho zde vznikl klasický konflikt mezi ochránci životního prostředí a hospodářským užitím;

Odhad užitku přímého lidského užití a národního parku jako náhradní ekologické hodnoty na základě kontingentního hodnocení.

Výsledky:

Dotázaní jsou ochotni platit hypotetické vstupné 50 – 80 ATS za jednu návštěvu v závislosti na možné velikosti národního parku a jeho využití vodními elektrárnami;

Násobeno očekávanou návštěvností 1,1 mil. Osob ročně vychází užitná hodnota turistického užití asi 64 mil. ATS/rok;

Asi polovina z 572 dotázaných je ochotna platit;

Konzervativní odhad ochoty platit činí 329,25 ATS na osobu a rok;

Souhlas s placením je závislý na povolání a na existenci dětí v rodině, nikoli na příjmu. Výše platby naopak záleží mimo jiné na příjmu, dětech a budoucích plánech;

Současná hodnota za varianty s vodní elektrárnou je vyšší než za projekty bez elektrárny, naproti tomu je interní (vnitřní) úroková míra a poměr nákladů a užitků vyšší u „čistého“ národního parku bez výroby elektřiny;

Zahrnou-li se výsledky kontingentního hodnocení, postačí 20% ochoty platit, aby se současná hodnota „nejlepší“ varianty národního parku vyrovnala nejlepší „elektrárenské variantě“.

Hodnocení autorů: Ochrana přírodních statků může být z ekonomického pohledu účinnější než rozvojové projekty.

Klíčová slova:

analýza nákladů a užitků; Dunaj; národní park; Rakousko; řeka; říční nivy; vody

PRUCKNER, G. J. – DIE ÖKONOMISCHE QUANTIFIZIERUNG NATÜRLICHER RESSOURCEN. EINE BEWERTUNG ÜBERBETRIEBLICHER LEISTUNGEN DER ÖSTERREICHISCHEN LAND- UND FORSTWIRTSCHAFT.

Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag, 1994.

Sprache der Studie:

Deutsch

Auftraggeber:

Dissertation an der Universität Linz

Untersuchungsgegenstand:

Verbesserung der Kulturlandschaft durch agrarische Landschaftspflege

Untersuchungsraum:

Österreich

Stichprobe:

Es wurden 4.585 befragte Österreicherurlauber (österreichische und ausländische Touristen) befragt.

Ziel:

Quantifizierung von Nutzenkomponenten der überbetrieblichen Leistungen der österreichischen Landwirtschaft, da Landschaftspflegeleistungen durch die Landwirtschaft als Teil der Erholungslandschaft positive externe Effekte eines öffentlichen Gutes sind.

Ergebnisse:

Landschaftspflege hat positive Einflüsse auf den individuellen Erholungswert; dabei wird Landschaftspflege von den land- und forstwirtschaftlichen Tätigkeiten auf der Nachfrageseite am höchsten eingeschätzt;

Die Pflege der Landschaft sollte auch zukünftig den Landwirten übergeben werden, und die Österreich-Urlauber besitzen eine positive Zahlungsbereitschaft für die Erhaltung einer gepflegten Erholungslandschaft;

Die mittlere Zahlungsbereitschaft eines Österreich-Urlaubers für die bäuerliche Landschaftspflege beträgt ungefähr ÖS 9 pro Urlaubstag (Median ÖS 3,50);

Die aggregierte Konsumentenrente beträgt rd. ÖS 700 Mio. (Mittelwert) für den österreichischen Sommertourismus (bzw. ÖS 280 Mio. Median);

Der Autor sieht somit bestehende und mögliche Entlohnung einer bäuerlichen Landschaftspflege bestätigt.

Schlüsselwörter:

Kulturlandschaft; Landwirtschaft; Österreich

PRUCKNER, G. J. – DIE ÖKONOMISCHE QUANTIFIZIERUNG NATÜRLICHER RESSOURCEN. EINE BEWERTUNG ÜBERBETRIEBLICHER LEISTUNGEN DER ÖSTERREICHISCHEN LAND- UND FORSTWIRTSCHAFT.

G. J. PRUCKNER – EKONOMICKÁ KVANTIFIKACE PŘÍRODNÍCH ZDROJŮ. HODNOCENÍ NEVÝROBNÍCH SLUŽEB RAKOUSKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ A LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ.

Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag, 1994.

Jazyk studie:

němčina

Zadavatel:

Disertační práce na Universität Linz

Předmět výzkumného zájmu:

Zlepšení kulturní krajiny na základě péče zemědělců o krajinu

Oblast průzkumu:

Rakousko

Vzorek:

Bylo dotázáno 4 585 rekreatů v Rakousku (rakouští a zahraniční turisté).

Cíl:

Kvantifikace složek užití nevýrobních služeb rakouského zemědělství, jelikož služby zemědělství v péči o krajinu jako o část rekreační krajiny představují pozitivní externí efekty veřejného statku.

Výsledky:

Péče o krajinu má pozitivní vliv na individuální rekreační hodnotu. Přitom je na straně poptávky hodnocena péče o krajinu ze všech zemědělských a lesnických činností nejvýše;

Průměrná hodnota platit za péči zemědělců o krajinu činí u rekreatů v Rakousku přibližně 9 ATS za 1 den dovolené (medián 3,50 ATS);

Agregovaná spotřebitelská renta činí asi 700 mil. ATS (průměr) za letní turistiku v Rakousku (popř. 280 mil. Medián);

Autor v tom spatřuje potvrzení dosavadního a možného odměňování zemědělců za péči o krajinu.

Klíčová slova:

kulturní krajina; Rakousko; zemědělství

2.4 Polen

2.4 **Polsko**

CISZEWSKA, K. – ZASTOSOWANIE METODY WYCENY WARUNKOWEJ DO OSZACOWANIA WARTOŚCI EKONOMICZNEJ ŚRODOWISKA MA PRZYKŁADZIE BAGIEN BIEBRZAŃSKICH.

K. CISZEWSKA – ANWENDUNG DER KONTINGENTEN BEWERTUNGSMETHODE ZUR ABSCHÄTZUNG ÖKONOMISCHER WERTE: AM BEISPIEL DER BIEBRZA-FEUCHTGEBIETE.

Universität Warschau, M.A. Thesis, 1997.

Sprache der Studie:

Polnisch

Auftragsgeber:

Masterarbeit Universität Warschau

Untersuchungsgegenstand:

Schutz von Feuchtgebieten

Untersuchungsraum:

Biebrza-Feuchtgebiete; Biebrza-Nationalpark / Polen

Stichprobe:

Persönliche Interviews

Ziel:

Ermittlung der Zahlungsbereitschaft für den Schutz und die Wiederherstellung der Biebrza-Feuchtgebiete in Polen;

Untersuchung, inwieweit Personen bereit sind, durch eine zweckgebundene Steuer die Schutzmaßnahmen des Biebrza-Nationalparks zu erhöhen.

Ergebnisse:

Zwei Drittel der befragten Personen kennen die Biebrza-Sümpfe nicht; 64% der Befragten kennen nicht die ökologischen Funktionen von Feuchtgebieten wie Sümpfe und Auen;

41% unterstützen die Steuer, wobei dieser geringe Wert auch auf die erwähnte Unkenntnis zurückzuführen ist; die Unterstützung für die Steuer steigt mit persönlichem Einkommen und fällt mit zunehmendem Alter;

Die durchschnittliche Zahlungsbereitschaft der Befürworter liegt bei US\$ 75; die durchschnittliche Zahlungsbereitschaft aller Befragten liegt bei US\$ 37;

Als Gründe für die Zahlungsbereitschaft werden v. a. „Nichtnutzwerte“ genannt, wie Freude an der Natur (34% der Befragten) und der Schutz des Gebietes für zukünftige Generationen (36%); Nutzwerte werden dagegen geringer genannt, wie die Bedeutung der ökologischen Funktion durch das Biebrza-Ökosystem (28%); Nähe des Wohnortes (1%) und häufiger Besuch (1%);

Gründe für die Ablehnung der Steuer sind u. a.: Anzahl der vorhandenen Steuern; wichtigere Umweltprobleme in Polen; kein persönlicher Wert der Biebrza-Sümpfe.

Schlüsselwörter:

Fluss; Gewässer; Naturschutz; Polen

Anmerkung: Die Aussagen dieser unveröffentlichten Masterarbeit wurden folgendem Buch entnommen: T. Zyllicz – Costing the Nature in a Transition Economy. Case studies in Poland. Cheltenham: Elgar, 2000., S. 94-96.

CISZEWSKA, K. – ZASTOSOWANIE METODY WYCENY WARUNKOWEJ DO OSZACOWANIA WARTOŚCI EKONOMICZNEJ ŚRODOWISKA MA PRZYKŁADZIE BAGIEN BIEBRZAŃSKICH.

K. CISZEWSKA – APLIKACE KONTINGENTNÍ METODY HODNOCENÍ PŘI OCENĚNÍ EKONOMICKÝCH HODNOT NA PŘÍKLADU BIEBRZANSKÝCH MOKŘADŮ.

Univerzita Varšava, M. A. Thesis, 1997.

Jazyk studie:

polština

Zadavatel:

Magisterská (diplomová) práce na Varšavské univerzitě

Předmět výzkumného zájmu:

Ochrana mokřadních oblastí

Oblast průzkumu:

Biebrzanské mokřady, národní park Biebrza, Polsko

Vzorek:

Osobní rozhovory

Cíl:

Zjištění ochoty platit za ochranu a obnovení biebrzanských mokřadů v Polsku.

Zkoumání, do jaké míry jsou respondenti ochotni na základě účelově vázané daně zvýšit ochranná opatření v národním parku Biebrza.

Výsledky:

Dvě třetiny dotázaných osob neznají biebrzanské močály. 64% dotázaných nezná ekologické funkce mokřadních oblastí, jako jsou močály a nivy;

41% podporuje daň, tato nízká hodnota souvisí také s výše uvedenou neznalostí. Podpora daně stoupá s osobním příjmem a klesá s přibývajícím věkem;

Průměrná ochota zastánců platit je 75 USD, průměrná ochota platit u všech dotázaných činí 37 USD;

Jako důvody ochoty platit jsou uváděny především „hodnoty neuzití“, jako potěšení z přírody (34% dotázaných) a ochrana oblastí pro budoucí generace (36%). Užité hodnoty jsou naproti tomu uváděny méně, mimo jiné význam ekologických funkcí biebrzanského ekosystému (28%), blízkost bydliště (1%) a častá návštěva (1%);

Důvody odmítání daně jsou mimo jiné počet stávajících daní, důležitější problémy životního prostředí v Polsku, žádná osobní hodnota biebrzanských močálů.

Klíčová slova:

ochrana přírody; Polsko; řeka; vody

Poznámka: Citace z této nezveřejněné magisterské (diplomové) práce byly převzaty z knihy: T. Zylicz – Costing the Nature in a Transition Economy. Case studies in Poland. Cheltenham: Elgar, 2000, str. 94-96.

ZYLICZ, T.; BATEMAN, I.; GEORGIU, S.; MARKOWSKA, A.; DZIEGIELEWSKA, D.; TURNER, R. K.; GRAHAM, A.; LANGFORD, I. – CONTINGENT VALUATION OF THE EUTROPHICATION DAMAGE IN THE BALTIC SEA REGION.

T. ZYLICZ; I. BATEMAN; S. GEORGIU; A. MARKOWSKA; D. DZIEGIELEWSKA; R. K. TURNER, A. GRAHAM; I. LANGFORD – KONTINGENTE BEWERTUNG VON SCHÄDEN DER EUTROPHIERUNG IN DER OSTSEEREGION.

CSERGE Working Paper GEC 95-05. 1995.

Sprach der Studie:

Englisch

Auftraggeber:

Studie im Rahmen des „Baltic Drainage Basin Project“ (BDBP), gefördert durch die EU und bearbeitet von mehreren europäischen Universitäten und Einrichtungen.

Untersuchungsgegenstand:

Verbesserung der Wasserqualität und des Erholungsnutzens

Untersuchungsort:

Polnische Ostseeküste

Stichprobe:

Insgesamt wurden 1166 Personen mit einer offenen Frage oder Referendumsfrage (Dichotomous choice) interviewt.

Ziel:

Die kontingente Bewertung wird genutzt, um den ökonomischen Wert der durch Eutrophierung in der polnischen Ostseeregion verursachenden Schäden zu ermitteln. Eutrophierung beeinflusst u.a. ökologische Zustände, Wasserversorgung und –nutzung, Erholung, Tourismus und Ästhetik. Für die Bewertung wurde die polnische Bevölkerung und Strandbesucher der polnischen Küsten nach ihrer Zahlungsbereitschaft für die Sanierung der Ostsee und der Küste gefragt, und somit der Nutzen für Erholung und Ästhetik, aber auch der Gesamtnutzen einer reduzierten Eutrophierung erfragt. Dabei handelt es sich um die erste durchgeführte Zahlungsbereitschaftsanalyse in Polen.

Ergebnisse:

Als Zahlungsverhikel wurde die Pflichtabgabe einer jährlichen Steuer pro Erwachsenen; als zusätzliche „Baltic Tax“, durch eine internationale Institution erhoben und in allen angrenzenden Ostseestaaten eingeführt;

Ergebnisse der Pilotstudie:

Mit 581 Personen gab die Hälfte der befragten Personen eine Zahlungsbereitschaft an;

Durchschnittliche Zahlungsbereitschaft der Steuer war Zloty 407.404 pro Jahr, was ungefähr US\$ 18 beim aktuellen Umtauschkurs entsprach;

Das ist ungefähr 21% des durchschnittlichen monatlichen Einkommens pro Person der befragten Haushalte;

Zwei Drittel der Befragten unterstützten zweifellos oder wahrscheinlich die Steuer für alle Polen zum Schutz der Ostsee;

40% der nicht-zahlungsbereiten Personen würden andere Zahlungsformen unterstützen;

Ergebnisse der Referendumsbefragung (Dichotomous choice) für die Nutzer des Strandes:

Mittlere jährliche Zahlungsbereitschaft pro Erwachsenen für die Sanierung der Ostsee, dafür dass keine Strände mehr geschlossen werden und wieder maritimes Leben entsteht, liegt bei 1.990.000 Zloty (bzw. US\$ 84 oder € 52);

Die Zahlungsbereitschaft unter den Strandnutzern ist signifikant höher als die der Pilotstudie, was u.a. darin begründet liegt, dass in der Pilotstudie ein Sample der Gesamtbevölkerung befragt wurde und in der zweiten nur Strandbesucher (deren Einkommen wahrscheinlich über dem Durchschnitt liegen). Aber auch methodische Probleme wie der Ankereffekt spielen eine Rolle;

Monetäre Bewertung ist auch in Situationen möglich, wo voraussichtlich viele Schwierigkeiten erwartet werden – zum Beispiel Transformation; Inflation usw;

Ergebnisse zeigen, dass die Befragten bereit sind, einen substantiellen Anteil ihres Einkommens für den Schutz der Ostsee zu zahlen.

Schlagwörter:

Erholungswert; Ostsee; Polen; Wasserqualität

ZYLICZ, T.; BATEMAN, I.; GEORGIU, S.; MARKOWSKA, A.; DZIEGIELEWSKA, D.; TURNER, R. K.; GRAHAM, A.; LANGFORD, I. – CONTINGENT VALUATION OF THE EUTROPHICATION DAMAGE IN THE BALTIC SEA REGION.

T. ZYLICZ; I. BATEMAN; S. GEORGIU; A. MARKOWSKA; D. DZIEGIELEWSKA; R. K. TURNER, A. GRAHAM; I. LANGFORD – KONTINGENTNÍ OCEŇOVÁNÍ ŠKOD Z EUTROFIZACE V BALTSKÉM MOŘI.

CSERGE Working Paper GEC 95-05. 1995.

Jazyk studie:

angličtina

Zadavatel:

Studie v rámci „Baltic Drainage Basin Project“ (BDBP), podpořeno EU a zpracováno za spo-lupráce více evropských univerzit a zařízení.

Předmět výzkumného zájmu:

Zlepšení kvality vod a rekreační hodnoty

Oblast průzkumu:

polské pobřeží Baltského moře

Vzorek:

Celkem bylo dotázáno 1166 osob, a to prostřednictvím otevřených dotazů a tzv. *Dichotomous choice*.

Cíl:

Za účelem zjištění ekonomické hodnoty škod způsobovaných eutrofizací v polské části Baltského moře bylo využito kontingentního oceňování. Eutrofizace ovlivňuje kromě jiného ekologické režimy, nakládání s vodou a její užívání, rekreaci, cestovní ruch a estetiku. Pro zjištění ochoty platit za sanaci Baltského moře a pobřeží bylo dotazováno polské obyvatelstvo a návštěvníci pláží na polském pobřeží a tím byla zjišťována rekreační hodnota a estetika, ale také celkový užitek redukce eutrofizace. Kromě toho se jedná o první provedenou analýzu ochoty platit v Polsku.

Výsledky:

Jako platební prostředek byl zvolen povinný odvod roční daně na dospělého; jako dodatečný platební prostředek byla zvolena tzv. Baltická daň, která měla být vybírána mezinárodní institucí a zavedena ve všech státech sousedících s Baltským mořem;

Výsledky pilotní studie:

Polovina z 581 respondentů udávala ochotu platit;

Průměrná ochota platit daně byla 407.404 Zloty za rok, což je přibližně 18 \$ při současném kurzu;

To je přibližně 21 % průměrného měsíčního příjmu na osobu dotázaných domácností;

Dvě třetiny respondentů podpořilo bez jakýchkoli pochyb nebo s určitou mírou pravděpodobnosti daně pro všechny Poláky k ochraně Baltského moře;

40 % osob, kteří nebyli ochotni platit, by raději podpořilo jiné formy platby;

Výsledky „*dichotomous choice*“ pro uživatele pláží:

Průměrná roční ochota platit dospělé osoby za sanaci Baltského moře tak, aby nemusely být uzavřeny další pláže a vznikl opět život v moři, činila přibližně 1.990.000 Zloty (resp. 84 \$ nebo 52 £);

Ochota platit mezi uživateli pláží byla signifikantně vyšší než ta v pilotní studii, což je mimo jiné způsobeno tím, že v rámci pilotní studie bylo dotázáno veškeré obyvatelstvo a

v následující studii jen návštěvníci pláže (jejichž příjem je pravděpodobně vyšší než průměr). Důležitou roli hrají ale i metodické problémy, jako např. Efekty kotvy;

Monetární oceňování je možné i v situacích, v kterých jsou očekávány předem nějaké problémy – např. Transformace, inflace atd.;

Výsledky ukazují, že jsou respondenti ochotni platit významný podíl z příjmů na ochranu Baltského moře.

Klíčová slova:

Baltské moře; kvalita vody; Polsko; rekreační hodnota

2.5 Schweiz

2.5 Švýcarsko

ROSCHWITZ, A. – DER MONETÄRE WERT DER KULTURLANDSCHAFT: EINE CONTINGENT-VALUATION-STUDIE.

Kiel: Vauk, 1999.

Sprache der Studie:

Deutsch

Auftraggeber:

Dissertation an der ETH Zürich / Schweiz

Untersuchungsgegenstand:

Maßnahmen für Pflege, Schutz und Verbesserung von Kulturlandschaften

Untersuchungsraum:

Kulturlandschaft des „Zürcher Weinland“, nördliche Schweiz

Stichprobe:

816 Personen aus dem Zürcher Weinland und der angrenzenden Stadt Winterthur wurden im Rahmen von telefonischen, computergestützten Interviews befragt.

Ziel:

Quantifizierung des ökonomischen Wertes der Kulturlandschaft am Beispiel des Zürcher Weinlandes sowie Festlegung der zugrunde liegenden Bestimmungsgründe;

Ermittlung des Wertes sowohl des aktuellen Zustands als auch des zukünftigen Zustands, der durch ein lokales Schutz- und Verbesserungsprogramm erreicht wird.

Ergebnisse:

75% der Befragten äußern eine positive Zahlungsbereitschaft für den Schutz der Landschaft;

Die individuelle Zahlungsbereitschaft beträgt im Durchschnitt rd. CHF 360 im Jahr; wobei 50% der Befragten bereit sind, einen höheren Beitrag als jährlich CHF 240 (Median) zu entrichten;

Zusätzlich zu ihrem Beitrag für den Schutz der Landschaft würden 60% der Befragten einen finanziellen Beitrag in Höhe von durchschnittlich CHF 200 im Jahr für die Verbesserung der Landschaft entrichten;

Die potentielle Zahlungsbereitschaft steigt mit dem Einkommen, sinkt jedoch mit dem zunehmenden Alter sowie der Einschätzung, das Zürcher Weinland sei wenig geeignet für Freizeit und Erholung.

Schlüsselwörter:

Kulturlandschaft; Schweiz

ROSCHEWITZ, A. – DER MONETÄRE WERT DER KULTURLANDSCHAFT: EINE CONTINGENT-VALUATION-STUDIE.

A. ROSCHEWITZ – MONETÁRNÍ (PENĚŽNÍ) HODNOTA KULTURNÍ KRAJINY: KONTINGENČNÍ HODNOCENÍ.

Kiel: Vauk, 1999.

Jazyk studie:

němčina

Zadavatel:

Disertační práce na ETH Zürich / Švýcarsko

Předmět výzkumného zájmu:

Opatření péče, ochrany a zlepšení kulturních krajín

Oblast průzkumu:

Kulturní krajina „Zürcher Weinland“, severní Švýcarsko

Vzorek:

V rámci rozhovorů bylo dotázáno telefonicky a pomocí internetu 816 osob z oblasti Zürcher Weinland a přilehlého města Winterthur.

Cíl:

Kvantifikace ekonomické hodnoty kulturní krajiny na příkladu oblasti Zürcher Weinland a stanovení základních příčin pro uváděná rozhodnutí.

Zjištění hodnoty jak aktuálního, tak budoucího stavu, kterého se dosáhne pomocí lokálního programu ochrany a zlepšení.

Výsledky:

75 % dotázaných vyjádřilo pozitivní ochotu platit za ochranu krajiny;

Individuální ochota platit činí v průměru asi 360 CHF ročně, přičemž 50 % dotázaných je ochotno poskytnout ročně částku vyšší než 240 CHF (medián);

60 % dotázaných by kromě příspěvku k ochraně krajiny poskytlo finanční příspěvek v průměrné výši 200 CHF ročně na zlepšení krajiny;

Potenciální ochota platit stoupá s příjmem, klesá však s přibývajícím věkem a s názorem, že oblast Zürcher Weinland je málo vhodná k rekreaci a využití ve volném čase.

Klíčová slova:

kulturní krajina; Švýcarsko

2.6 Slowakei

2.6 Slovensko

KLUVANKOVA, T. – SUSTAINABLE TOURISM IN THE MALA FATRA NATIONAL PARK, THE SLOVAK REPUBLIC.

Erschienen in: International Journal of Sustainable Development, Jg. 2 (1999) Heft 2, S. 323-340.

Sprache der Studie:

Englisch

Untersuchungsgegenstand:

Erholungsnutzen und Entscheidungsfindung

Untersuchungsraum:

Mala Fatra Nationalpark, mit einer Größe von 19 792 ha, umfasst den größten Teil des Mala Fatra Gebirges in der nördlich-zentralen Slowakei und wurde 1988 als Nationalpark eingerichtet (seit 1967 als geschützte Landschaft)

Stichprobe:

Es wurden 240 mündliche Interviews mit einer offenen Frage nach der Zahlungsbereitschaft geführt.

Ziel:

Übergreifendes Ziel des Forschungsprojektes ist die Untersuchung von demokratischen Entscheidungsprozessen und der nachhaltigen Entwicklung auf lokaler Ebene von Transformationsländern. Mit Hilfe einer *Positional Analysis* und kontingenten Bewertung wurden Präferenzen und Wertschätzungen von *Stakeholdern* (Besucher, Anwohner, lokale Unternehmen, Stadtverwaltungen, Verwaltung und Andere) in der Anfangsphase eines Entwicklungsprozesses erfragt. Somit sollten Argumente dafür gefunden werden, dass der Schutz des Mala Fatra-Nationalparks volkswirtschaftlich Sinn macht, verschiedener Nutzen schafft sowie ein Hauptproblem in der fehlenden Kommunikation zwischen Beteiligten liegt. Die kontingente Bewertung zielte insbesondere auf die Quantifizierung des Erholungsnutzens.

Ergebnis:

Probanden wurden befragt, ob sie ihr Geld lieber für die Verbesserung von Informationssystemen oder für festgelegte Wege ausgeben würden, da diese beiden Optionen zwei der wichtigsten Aufgaben des Parkmanagements repräsentieren. Daneben wurde noch eine offene Frage für die Personen gestellt, die ihr Geld für zusätzliche Maßnahmen geben würden;

Von den 240 befragten Personen waren 82% bereit einen Geldbeitrag für den Naturschutz zu zahlen; 8% lehnten eine Zahlung ab und 10% gaben keine Antwort;

165 Antworten wurden in die Kalkulation der Zahlungsbereitschaft einbezogen: während lokale *stakeholder* (Anwohner, Unternehmer, Landbesitzer, Stadtverwaltung) eine mittlere Zahlungsbereitschaft von US\$ 86 angaben, lag diese bei Besucher aus der Tschechischen Republik und Polen bei US\$ 4 und bei westeuropäischen Besuchern bei US\$ 1,90 (hochgerechnet unter Beachtung der Kaufkraft);

Die hohe Differenz zwischen ortsansässigen Personen und Besuchern ist individuellen Präferenzen und Erfahrungen geschuldet und weniger persönlicher Charakteristika. Reflektieren die Angaben der Besucher Interessen an Naturgütern und Erholung, sind dagegen die der Anwohner investitionsorientiert und somit höher.

Die höchste Zahlungsbereitschaft zeigten Vertreter von Stadtverwaltungen, gefolgt von Unternehmen, Besuchern und Anwohnern.

42% der Befragten würden ihr Geld für ein angepasstes Wanderwegsystem zahlen, 35% für die Verbesserung des Informationssystems, und 23% für andere Zwecke, von denen 23% direkt Nichtnutzwerte (Wildtiere, geschützte Pflanzen usw.) unterstützen würden. Die restlichen Befragten gaben verschiedene Verbesserungen des Managements an, wie Papierkörbe, Picknickflächen, Investitionen in Wasseraufbereitung und Abwassersystem.

Befragte Personen, die eine Zahlung zum Schutz des Parks ablehnten, gaben an, dass die slowakische Regierung dafür zahlen soll bzw. Personen, die von dem Park profitieren. Einige gaben an, kein Geld entbehren zu können.

Antworten ergaben eine hohe Zahlungsbereitschaft für Naturschutz im Park, was als eine starke positive Veränderung hin zu Umweltbewusstsein der Bevölkerung gewertet werden kann.

Anhand der kontingenten Bewertung wird gezeigt, dass die Umweltbewertung basierend auf monetärer und nicht-monetärer Interpretation ein wichtiges Element für einen erfolgreichen Planungsprozess ist, insbesondere wenn intrinsische und philanthropische Werte mit nachhaltiger Entwicklung verbunden werden.

Eine weitere Befragung ergibt, dass die Mehrheit der Personen Tourismus als vorzuziehende ökonomische Aktivität ansieht. Der Fakt, dass Besucher, als die einzige Einkommensquelle für Tourismus, in die Region kommen, gibt dem Schutz des Park eine ökonomische Bedeutung.

Schlüsselwörter:

Erholungswert; Nationalpark; Slowakei

Anmerkung: Das Forschungsprojekt ist der erste Versuch eines umfangreichen Beitrages zur Umweltbewertung in der Slowakei.

KLUVÁNKOVÁ, T. – SUSTAINABLE TOURISM IN THE MALA FATRA NATIONAL PARK, THE SLOVAK REPUBLIC.

T. KLUVÁNKOVÁ – UDRŽITELNÝ CESTOVNÍ RUCH V NÁRODNÍM PARKU MALÁ FATRA, SLOVENSKO.

Vyšlo v: International Journal of Sustainable Development, ročník 2 (1999) č. 2, S. 323-340.

Jazyk studie:

angličtina

Předmět výzkumného zájmu:

Rekreační hodnota a rozhodování

Oblast průzkumu:

Národní park Malá Fatra o rozloze 19 792 ha zahrnuje největší část pohoří Malá Fatra v severní části centrálního Slovenska; jako národní park byl vyhlášen v roce 1988 (od roku 1967 jako chráněná krajinná oblast)

Vzorek:

240 řízených rozhovorů s otevřenými dotazy na ochotu platit

Cíl:

Cílem výzkumného projektu je průzkum demokratických rozhodovacích procesů a udržitelného rozvoje transformujících se zemí na lokální úrovni. S pomocí *positional analysis* a kontingentního oceňování byly v počáteční fázi dotazovány jednotlivé dotčené skupiny (*Stakeholders*) jako jsou návštěvníci, obyvatelé, místní podnikatelé, městská samospráva, vláda a jiní na jejich preference a odhady hodnoty. Toto dotazování mělo poskytnout argumenty pro doporučení, že ochrana národního parku Malá Fatra má národohospodářský smysl, vytváří různé užítky. Provedený průzkum současně nachází hlavní problém v chybějící komunikaci mezi jednotlivými účastníky. Kontingentní oceňování bylo zaměřeno především na kvantifikaci rekreační hodnoty.

Výsledek:

Respondenti byli dotázáni, zda by peníze vydali raději na zlepšení informačního systému nebo na určené cesty, neboť právě tyto možnosti reprezentovaly 2 nejvýznamnější úkoly managementu parku. Kromě toho byla pokládána ještě jedna otevřená otázka subjektům, jež by peníze vydaly na dodatečná opatření;

Z 240 dotázaných osob bylo 82 % ochotno zaplatit peněžní příspěvek na ochranu přírody; 8 % platbu odmítlo a 10 % neudalo žádnou odpověď;

165 odpovědí bylo zahrnuto do kalkulace ochoty platit: zatímco místní *stakeholders* (obyvatelé, podnikatelé, vlastníci půdy a místní samospráva) udávalo průměrnou ochotu platit ve výši 86 \$, pak v případě návštěvníků z České republiky a Polska to bylo 4 \$ a v případě návštěvníků ze západní Evropy 1,90 \$ (přepočítáno s ohledem na kupní sílu);

Vysoké rozdíly mezi místními subjekty a návštěvníky jsou důsledkem spíše individuálních preferencí a zkušeností nežli osobních vlastností. Zatímco údaje návštěvníků zohledňují spíše jejich zájem na přírodních státcích a rekreaci, pak zájem místních subjektů je oproti tomu orientován spíše na investice a tudíž je i vyšší.

Nejvyšší ochotu platit vykazovali zástupci městské samosprávy, následování podnikateli, návštěvníky a místními obyvateli.

42 % dotázaných by vydalo peníze na adekvátní systém turistických cest, 35 % na zlepšení informačního systému a 23 % na jiné účely – z toho 23 % by přímo podpořilo neužitečné hodnoty (lesní zvěř, chráněné rostliny atd.). Zbývající respondenti udávali různá zlepšení managementu, jako koše na odpadky, plochy pro piknik, investice na úpravu vody a systém odpadních vod.

Dotázané osoby, jež odmítly platit za ochranu parku, uvedly, že by za tuto aktivitu měla platit slovenská vláda resp. Osoby, jež z parku profitují. Někteří respondenti uvedli, že nemohou postrádat žádné peníze.

Z odpovědí vyplývá vysoká ochota platit za ochranu přírody v parku, což je možné považovat za hodně pozitivní změnu ve smyslu rostoucího povědomí obyvatelstva o životním prostředí.

Využití kontingentního oceňování ukazuje, že oceňování životního prostředí založené na monetární a nemonetární interpretaci představuje důležitý element úspěšného procesu plánování, a to především tehdy, když jsou propojeny vlastní a filantropické hodnoty s udržitelným rozvojem.

Z dalšího dotazování vyplývá, že většina subjektů nahlíží na cestovní ruch jako na především ekonomickou aktivitu. Skutečnost, že návštěvníci přicházející do regionu jsou jediným zdrojem příjmů z cestovního ruchu, dává ochraně parku ekonomický význam.

Klíčová slova:

národní park; rekreační hodnota; Slovensko

Poznámka: Tento výzkumný projekt je prvním pokusem oceňování životního prostředí na Slovensku.

2.7 Slowenien

2.7 Slovinsko

VERBIČ, M.; SLABE ERKER, R. – AN ECONOMETRIC ANALYSIS OF WILLINGNESS TO PAY FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT: A CASE STUDY OF THE VOLČJI POTOK LANDSCAPE AREA.

M. VERBIČ; R. SLABE ERKER – EINE ÖKONOMETRISCHE ANALYSE DER ZAHLUNGSBEREITSCHAFT FÜR NACHHALTIGE ENTWICKLUNG. EINE FALLSTUDIE DER VOLČJI POTOK LANDSCHAFT.

European Network of Economic Policy Research Institutes Working Paper No. 53/2007.

Sprache der Studie:

Englisch

Untersuchungsgegenstand:

Erhalt und Verbesserung von Kulturlandschaft

Untersuchungsraum:

Landschaftsentwicklungs- und –schutzgebiet Volčji Potok, eine bedeutende Kulturlandschaft in Slowenien

Stichprobe:

Durch persönliche Interviews konnten 312 Antworten von Bewohnern und Touristen ausgewertet werden.

Ziel:

Im Mittelpunkt steht die Ermittlung des ökonomischen Wertes des Volčji Potok-Gebietes für eine zielorientierte Entwicklung des kulturlandschaftlichen Schutzgebiets. Integration von Natur in die Wirtschaft, nachhaltige Entwicklung und die Einführung eines Wegenetzes für Erholung und Bildung sind Teil einer Zielvision, die jedoch gegenwärtig unter Entwicklungsdruck, u.a. durch zunehmenden Verkehr oder unkoordinierte Landnutzung, steht. Ermittelt werden sollte die Zahlungsbereitschaft für ein Szenario „mit Planung“, geprägt durch Erhalt traditionellen ländlichen Raumes, Subventionierung traditioneller Landwirtschaft, Schutz der Landschaft und Revitalisierung von Kulturerbe. Die angestrebte Entwicklung soll durch kulturellen und naturverbundenen Tourismus erreicht werden. Sie grenzt sich vom Szenario „ohne Planung“ ab, das durch spezialisierte, moderne Landwirtschaft, Aufgabe ineffizienter Flächen, Umwandlung alter Bauernhöfe in Ferienhäuser, umfangreiche touristische Nutzung des Naturraums, unzureichende Renovierung von Burgen und größeren Gebäuden sowie neue touristische Aktivitäten gekennzeichnet wird.

Ergebnisse:

Durchschnittliche Zahlungsbereitschaften für das geplante Entwicklungsszenario liegen bei SIT 388 bzw. SIT 475 über eine Kompensationsabgabe für die Nutzung von Baugrundstücken während der Jahre 2006-2010;

Signifikante Variablen für eine Zustimmung sind Höhe des Einkommens, die Anzahl der „Umweltbesuche“, positive Haltung und Präferenzen zu Umwelt- und Kulturgütern, Anerkennung der funktionalen Charakteristika der Landschaft für Fahrrad- und Wanderwege, Trinkwasser und andere touristische Nutzungen;

Keinen Einfluss hat dagegen das Alter, das Geschlecht oder ob die Befragten Anwohner oder Tourist sind;

Unter der Einbeziehung von Verzerrungen sinkt die Zahlungsbereitschaft auf SIT 242 (*starting-point bias*) bzw. SIT 345 (*embedding effect*);

Die „wahre“ durchschnittliche Zahlungsbereitschaft, ermittelt unter Ausschluss der Protestantworten und Nutzung des *double-bounded, dichotomous choice contingent valuation* Modells liegt zwischen SIT 359 (Anfangswert) und SIT 420 (follow-up-Wert);

Positive Einflüsse hatten auch hier Einkommen, Ansichten zu Umwelt- und Naturschutz, Besuchshäufigkeit, Besorgnis über ungeplante lokale Entwicklung;

Eine Aggregation der „wahren“ Zahlungsbereitschaft von Besuchern und Touristen für das Landschaftsentwicklungs- und –schutzgebiet Volčji Potok liegt bei ca. SIT 8,1 Mio./Monat bzw. SIT 97,4 Mio./Jahr und SIT 486,9 Mio. für die gesamte angenommene Periode von 2006-2010.

Schlüsselwörter:

Kulturlandschaft; Slowenien

VERBIČ, M.; SLABE ERKER, R. – AN ECONOMETRIC ANALYSIS OF WILLINGNESS TO PAY FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT: A CASE STUDY OF THE VOLČJI POTOK LANDSCAPE AREA.

M. VERBIČ; R. SLABE ERKER – EKONOMETRICKÁ ANALÝZA OCHOTY PLATIT ZA TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ. PŘÍPADOVÁ STUDIE Z OBLASTI VOLČJI POTOK.

European Network of Economic Policy Research Institutes Working Paper No. 53/2007.

Jazyk studie:

angličtina

Předmět výzkumného zájmu:

Zachování a zkvalitňování kulturní krajiny

Oblast průzkumu:

Chráněná krajinná oblast Volčji Potok, významná kulturní krajina ve Slovinsku

Vzorek:

Vyhodnoceny bylo 312 odpovědí obyvatelů a turistů, které byly získány prostřednictvím řízených rozhovorů.

Cíl:

Hlavním předmětem zájmu je zjišťování ekonomické hodnoty oblasti Volčji Potok, a to za účelem rozvoje kulturní krajiny chráněné oblasti. Součástí celkové vize je integrace přírody do hospodářství, udržitelný rozvoj a vytvoření silniční sítě pro turistický ruch a vzdělání. Tato vize je v současné době pod tlakem stále se zvyšující dopravy nebo nekoordinovaného využívání území. Analyzována je ochota platit za scénář „včetně plánování“, který je ovlivněn zachováním tradičního venkovského prostoru, subvencováním tradičního zemědělství, ochranou krajiny a revitalizací kulturního dědictví. Žádoucího rozvoje by mělo být odsazeno prostřednictvím cestovního ruchu orientovaného na kulturu a přírodu. Tento scénář se odlišuje od scénáře „bez plánování“, který uvažuje specializované a moderní zemědělství, rezignaci na neefektivní plochy, přerod starých selských dvorů v rekreační zařízení, rozsáhlé využívání přírodního prostoru pro turistický ruch, nedostatečné renovování hradů a větších staveb, stejně jako nové turistické aktivity.

Výsledek:

Průměrná ochota platit za plánovaný rozvojový scénář leží mezi 388 SIT a 475 SIT, a to formou kompenzační platby za využití stavebních ploch během let 2006-2010;

Signifikantními proměnnými souhlasu jsou výše příjmů, počet návštěv přírody, pozitivní vnímání a preference ke statkům životního prostředí a kultury, uznání funkčních charakteristik krajiny pro jízdu na kole a turistické stezky, pitná voda a jiné užití pro cestovní ruch;

Žádný vliv naopak nemá věk, pohlaví nebo zda je dotázaný obyvatelem či turistou;

Při zvážení různých zkraslení klesá ochota platit na 242 SIT (starting-point bias) resp. 345 SIT (embedding effect);

Skutečná průměrná ochota platit zjištěná při vyloučení protestních odpovědí a využití modelů kontingentního oceňování na základě výběru ze dvou možností – referendum (double-bounded) leží mezi 359 SIT (počáteční hodnota) a 420 SIT (následná hodnota);

Pozitivní vlivy také v tomto případě byly příjem, postoje k ochraně životního prostředí a přírody, četnost návštěv, obava z neplánovaného místního rozvoje;

Agregace „skutečné“ ochoty platit návštěvníky a turisty za chráněnou krajinou oblast Volčji Potok leží mezi 8,1 mil. SIT za měsíc a 97,4 mil. SIT za měsíc na celé předpokládané období 2006-2010.

Klíčová slova:

kulturní krajina; Slovinsko

2.8 Tschechische Republik

2.8 Česká republika

KŘŮMALOVÁ, V. – EVALUATION OF CHOSEN BENEFITS ON ENVIRONMENT AND LANDSCAPE COMING FROM CZECH AGRICULTURE.

V. KŘŮMALOVÁ – EINSCHÄTZUNG AUSGEWÄHLTER UMWELT- UND LANDSCHAFTSNUTZENASPEKTE DER TSCHECHISCHEN LANDWIRTSCHAFT.

Erschienen in: Agricultural Economics = Zemedelská ekonomika, Jg. 48 (2002) Heft 1, S. 13-17.

Sprache der Studie:

Englisch

Untersuchungsgegenstand:

Landschaftserhalt und -pflege

Untersuchungsraum:

Tschechische Republik

Stichprobe:

Mit Hilfe von Fotos wurde die gegenwärtige Landschaft sowie Landschaften infolge geringerer bzw. höherer Subventionen dargestellt;

Zuerst wurde die Frage gestellt, ob Probanden den gegenwärtigen Preis (in Höhe der aktuellen Subventionen, 350 CZK) für den gegenwärtigen Erhalt zahlen würden und dann, ob sie bereit sind, höhere Beträge für die zukünftige Verbesserung (1500 CZK) zu zahlen;

1000 Personen wurden mit einer offenen Frage und einer geschlossenen Folgefrage befragt.

Ziel:

Ziel ist die Quantifizierung des Nutzens der bestehenden Praxis in der Tschechischen Republik, am Beispiel des Beitrages der Landwirtschaft zum Landschaftserhalt, zur Landschaftspflege und zum Umweltschutz. Erhalt der Landschaft ist der umfangreichste Punkt im Rahmen staatlicher Unterstützung für die Landwirtschaft bei der Bereitstellung von „Nichtmarktgütern“. Dazu wurde nach der Zahlungsbereitschaft für zwei Dimensionen der Landschaftsqualität gefragt (Ästhetik und Artenvielfalt), um somit die aktuelle Nachfrage der Bevölkerung nach öffentlichen Gütern wie Landschaften zu ermitteln.

Ergebnisse:

93% der Befragten stimmten der Aussage zu, dass Landschaftspflege durch die Landwirte zu den Aufgaben der Landwirtschaft gehört, 83% der Befragten stimmten zu, dass der Staat Bauern für die Pflege der Landschaft subventionieren sollte, auch wenn diese Flächen nicht kultiviert werden;

53% der Befragten würden mehr als 350 CZK pro Jahr zahlen, was dem gegenwärtigen pro Kopf-Betrag für Subventionen entspricht; die durchschnittliche Zahlungsbereitschaft liegt bei 620 CZK/Jahr (bzw. 492 CZK bei Berücksichtigung der Nullantworten);

Das notwendige Subventionslevel von 1200 CZK würden weniger als ein Drittel der Befragten zahlen;

Insgesamt sind Konsumenten für den Erhalt und die Pflege der Landschaft bereit, zwischen 3.9 Mrd. und 4.9 Mrd. CZK/Jahr zu zahlen;

Die Bereitschaft höherer Preise steigt mit Bildungsniveau, Haushaltseinkommen und Interesse an Umweltbelangen; Befragte, die keine Bekannten in der Landwirtschaft haben, gaben eine geringere Zahlungsbereitschaft an;

Der dominierende Grund für keine Zahlungsbereitschaft war das Misstrauen der korrekten Geldverteilung.

Schlagwörter:

Landwirtschaft; Naturschutz; Tschechische Republik

KŘŮMALOVÁ, V. – EVALUATION OF CHOSEN BENEFITS ON ENVIRONMENT AND LANDSCAPE COMING FROM CZECH AGRICULTURE.

V. KŘŮMALOVÁ – EVALUACE VYBRANÝCH UŽITKŮ V OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A KRAJINY POCHÁZEJÍCÍ Z ČESKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ.

Vyšlo v: Agricultural Economics = Zemědělská ekonomika, ročník 48 (2002) č. 1, str. 13-17.

Jazyk studie:

angličtina

Předmět výzkumného zájmu:

Zachování krajiny a péče o krajinu

Oblast průzkumu:

Česká republika

Vzorek:

s pomocí fotografií byla představena současná krajina a krajina podpořená malými resp. Většími subvencemi;

nejprve byla položena otázka, zda by dotázaní zaplatily současnou cenu za zachování současného stavu (ve výši současných subvencí, 350 Kč) a následně, zda jsou ochotny zaplatit vyšší cenu za budoucí zlepšení (1500 Kč);

1000 lidí bylo dotázáno otevřenou otázkou a uzavřenou otázkou s možnostmi

Cíl:

Cílem je kvantifikace užitku stávající praxe v České republice, a to na příkladu příspěvku zemědělství k zachování krajiny, péče o krajinu a k ochraně životního prostředí. Zachování krajiny je tím nejobsáhlejším bodem státní podpory zemědělství v rámci poskytování „netržních statků“. Z toho důvodu byly dotazováni lidé na ochotu platit za dvě dimenze kvality krajiny – estetiku a rozmanitost druhů tak, aby byla zjištěna aktuální poptávka obyvatelstva po veřejných statcích jako je krajina.

Výsledky:

93% dotázaných souhlasilo s vyjádřením, že péče o krajinu ze strany zemědělců patří k úkolům zemědělství, 83 % dotázaných souhlasilo s tím, že by měl stát dotovat zemědělce za péči o krajinu, a to i tehdy pokud tato plocha není kultivována;

53% dotázaných by zaplatilo více než 350 Kč za rok, což odpovídá současné hodnotě subvence na hlavu; průměrná ochota platit činí přibližně 620 Kč za rok (resp. 492 Kč při zohlednění nulových odpovědí);

Nutnou úroveň subvencí ve výši 1200 Kč by zaplatilo méně než 1/3 dotázaných;

Za zachování a péči o krajinu jsou spotřebitelé celkem ochotni zaplatit mezi 3,9 a 4,9 mld. Kč za rok;

Ochota platit vyšší cenu roste s úrovní vzdělání, příjmy domácnosti a zájmem o potřeby životního prostředí; dotázaní, kteří nemají v zemědělství žádné známé, uváděli nižší ochotu platit;

Dominujícím důvodem ochoty platit byla nedůvěra k stávajícímu rozdělování peněz.

Klíčová slova:

Česká republika; ochrana přírody; zemědělství

KUBÍČKOVÁ, S. – NON-MARKET EVALUATION OF LANDSCAPE FUNCTION OF AGRICULTURE IN THE PLA WHITE CARPATHIANS.

S. KUBÍČKOVÁ – NICHT-VOM-MARKT BESTIMMTE EINSCHÄTZUNG DER AGRARISCHEN LANDSCHAFTSFUNKTION IM NATURSCHUTZGEBIET „WEIßE KARPATEN“.

Erschienen in: Agricultural Economics = Zemedelská ekonomika, Jg. 50 (2004) Heft 9, S. 388-393.

Sprache der Studie:

Englisch

Untersuchungsgegenstand:

Schönheit der Landschaft durch die Landwirtschaft

Untersuchungsraum:

Naturschutzgebiet Weiße Karpaten

Stichprobe:

Für die Untersuchung wurden mündliche Interviews und das Verteilen von Fragebögen verwendet, so dass insgesamt 1441 Antworten einbezogen werden konnten. Gestellt wurde eine offene Zahlungsbereitschaftsfrage.

Ziel:

Ziel ist die Quantifizierung des Nutzens der Schönheit der Landschaft im Naturschutzgebiet „Weiße Karpaten“, bereitgestellt durch die Landwirtschaft. Deshalb sollten Informationen erhoben werden, welche grundlegend für das Design und die Evaluierung von Kompensationsmaßnahmen sind. Ferner sollten das Interesse und die Auffassung unterschiedlicher Bevölkerungsgruppen (Allgemeine Öffentlichkeit, Bewohner des Naturschutzgebietes und Besucher) ermittelt werden. Mit Hilfe der kontingenten Bewertung werden Nachfrage nach landschaftskultivierenden Aktivitäten in einem typischen extensiven ländlichen Gebiet des Naturschutzgebietes ermittelt. Erhalt und Verbesserung der Landschaft sind wichtig für Umweltschutz, Lebensqualität der Region, Bewahrung des kulturellen Erbes sowie Wachstum des Tourismus. Dabei umfassen die Aktivitäten der Landwirte u.a. das Mähen (Biodiversität); Pflege für Pfade entlang von Flüssen und Bächen sowie den Schutz für Arten durch diversifizierte Anlage von Bäumen und Unterholz.

Ergebnisse:

Die Befragten unterteilten sich in: 77,3 % allgemeine Öffentlichkeit, 14,4% Bewohner und 8,3% Besucher; wovon insgesamt 41,2% diese Landschaft nicht kannten und 58,2% mit dieser durch Besuche oder durch Wohnen vertraut sind;

Konsens herrscht unter der „allgemeinen Öffentlichkeit“ und den Einwohnern, dass Landwirtschaft eine wichtige Rolle in der Bereitstellung von Landschaft spielt und Landwirte deshalb unterstützt werden sollten;

Als Zahlungsverhikel wurde ein Fond des Naturschutzgebietes für die Unterstützung und Beibehaltung landwirtschaftlicher Aktivitäten die zum Landschaftsschutz beitragen, angewandt;

Die mittlere Zahlungsbereitschaft liegt bei 288 CZK/Person/Jahr, und werden die negativen bzw. Nullantworten miteinbezogen, verringert sich der Wert auf 262 CZK/Person/Jahr;

Die Höhe der Zahlungsbereitschaft der „Öffentlichkeit“ ist mit 268 CZK/Person/Jahr am höchsten, während „Bevölkerung“ mit 246 CZK/Person/Jahr und „Touristen“ mit 235 CZK/Person/Jahr etwas geringere Angaben machten.

Schlagwörter:

Landwirtschaft; Naturschutzgebiet; Tschechische Republik

KUBÍČKOVÁ, S. – NON-MARKET EVALUATION OF LANDSCAPE FUNCTION OF AGRICULTURE IN THE PLA WHITE CARPATHIANS.

S. KUBÍČKOVÁ – MIMOTRŽNÍ HODNOCENÍ KRAJINNÝCH FUNKCÍ ZEMĚDĚLSTVÍ V CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI BÍLÉ KARPATY.

Vyšlo v: Agricultural Economics = Zemědělská ekonomika, ročník 50 (2004) č. 9, S. 388-393.

Jazyk studie:

angličtina

Předmět výzkumného zájmu:

Krása krajiny v důsledku zemědělství

Oblast průzkumu:

Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty (715 km², na hranicích České a Slovenské republiky)

Vzorek:

Pro výzkum bylo využito ústních rozhovorů a takové rozdělení dotazníků, že mohlo být zahrnuto celkem 1441 odpovědí. Pokládána byla otevřená otázka zjišťující ochotu platit.

Cíl:

Cílem je kvantifikace užítku plynoucího z krásy krajiny v chráněné krajinné oblasti „Bílé Karpaty“ vzniklé v důsledku zemědělství. Z tohoto důvodu by měly být zjišťovány informace, které jsou klíčové pro design a evaluaci kompenzačních opatření. Blíže by měly být zjišťovány zájmy a názory různých skupin obyvatel (všeobecná veřejnost, obyvatelé chráněné krajinné oblasti a návštěvníci). S pomocí kontingentního hodnocení je zjišťována poptávka po aktivitách kultivujících krajinu v typicky extenzivní zemědělské oblasti v chráněné krajinné oblasti. Zachování a zlepšování krajiny jsou důležité pro ochranu životního prostředí, kvalitu života v regionu, ochranu kulturního dědictví stejně jako pro růst turismu. Aktivity zemědělců zahrnují sečení (biodiverzita, např. Orchideje); péči o stezky podél řek a ochranu druhů prostřednictvím diverzifikovaného rozmístění stromů a jiných dřevin.

Výsledky:

Dotázaní se dělili z 77,3 % na obecnou veřejnost, 14,4 % na místní obyvatele a 8,3 % na návštěvníky; z nich celkem 41,2 % tuto krajinu neznalo a pro 58,2 % byla tato krajina důvěrná z důvodu bydlení nebo návštěv;

Konsens panoval mezi obecnou veřejností a obyvateli o tom, že zemědělství hraje v utváření krajiny důležitou roli a že by z tohoto důvodu měli být zemědělci podporováni;

Jako způsob placení byl použit speciální fond chráněné krajinné oblasti, zejména pro podporu a zachování zemědělských aktivit, které přispívají k ochraně krajiny;

Střední ochota platit činí přibližně 288 Kč na osobu a rok, přičemž budou-li zahrnuty negativní resp. nulové odpovědi, pak se snižuje hodnota na 262 Kč/osobu/rok;

Nejvyšší ochota platit je 268 Kč/osobu/rok u veřejnosti, zatímco u obyvatelstva činí 246 Kč/osobu/rok a u turistů 235 Kč/osobu/rok.

Klíčová slova:

Česká republika; krajinná oblast; zemědělství

Poznámky: Tento článek je výsledkem výzkumného projektu “Quantification of landscape amenity benefits of agriculture in the PLA White Carpathians” (Grant Agency CR, 402/01/D091).

SEJÁK, J.; ŠVEJDAROVÁ, H. – THE CASE STUDY OF TMAN: PRICING NATURAL LOCALITY.

J. SEJÁK; H. ŠVEJDAROVÁ – FALLSTUDIE TMAŇ – EINSCHÄTZUNG EINES NATURSTANDORTES.

Erschienen in: Proc. Third International Conference on Environmental Impact Assessment, Prague, September 23-26, 1996.

Sprachen der Studie:

Englisch, Tschechisch

Auftraggeber:

Český ekologický ústav (Tschechisches Institut für Ökologie)

Untersuchungsgegenstand:

Die Studie beschäftigte sich mit dem geplanten Aufbau eines Zementwerks in der Nähe von Tmaň, einem Erholungsgebiet bei Prag.

Untersuchungsraum:

Eine öffentliche Meinungsuntersuchung in der gesamten Bevölkerung der Tschechischen Republik

Stichprobe:

Um die Beweiskraft der Untersuchung sicherzustellen, wurde damit das Institut für öffentliche Meinungsuntersuchung beauftragt. Es handelt sich um eine staatliche Institution, die sich langfristig mit öffentlichen Meinungsuntersuchungen beschäftigt. Die Stichprobe wurde mittels des Fragestellernetzes so ausgewählt, dass alle Bürgerschichten vertreten waren. Die Fragebögen wurden während persönlicher Interviews ausgefüllt.

Ziel:

Ziel der Studie war es einerseits, Stellungnahmen der Bürger zu dieser Investition zu ermitteln, denn sie wird die Landschaft in der Umgebung der Koněprusy-Höhlen beschädigen. Andererseits möchten die Verfasser eine ökonomische Preisfestlegung erbringen, um die Einbeziehung der Umweltwerte in die Beurteilung der Investitionsvorteile zu erleichtern.

Ergebnisse:

Das wichtigste und überraschende Ergebnis der Untersuchung war eine massenhafte Missbilligung der Bürger des Zementwerkaufbaus und eine hohe Zahlungsbereitschaft für umweltfreundliche Lösungen.

Die mittlere Zahlungsbereitschaft war 50 Kronen pro Monat während der 25 Jahre (Nutzungszeit des neuen Zementwerkes).

Dies würde 170 Mio. Kronen pro Monat ausmachen, in 25 Jahren ergäbe es insgesamt 51 Mrd. Kronen (in Preisen von 1995).

Schlüsselwörter:

Erholungswert; Tschechische Republik

SEJÁK, J.; ŠVEJDAROVÁ, H. – THE CASE STUDY OF TMAN: PRICING NATURAL LOCALITY.

J. SEJÁK; H. ŠVEJDAROVÁ – FALLSTUDIE TMAŇ – PŘÍPADOVÁ STUDIE TMAŇ – OCENĚNÍ PŘÍRODNÍ LOKALITY.

Vyšlo v: Proc. Third International Conference on Environmental Impact Assessment, Prague, September 23-26, 1996.

Jazyk studie:

angličtina, čeština

Zadavatel:

Český ekologický ústav.

Předmět výzkumného zájmu:

Studie se zabývala plánovanou výstavbou cementárny blízko Tmaně, v rekreační oblasti u Prahy.

Oblast průzkumu:

Výzkum veřejného mínění byl aplikován na celou populaci ČR.

Vzorek:

Aby se zajistila průkaznost výzkumu, byla využita pro tyto účely profesionální agentura, Ústav pro výzkum veřejného mínění. Jedná se o státní instituci, která se dlouhodobě zabývá výzkumem veřejného mínění. Vzorek respondentů byl vybrán sítí tazatelů v souladu s metodologií IVVM tak, aby reprezentoval občany ČR. Dotazníky byly vyplněny během osobních rozhovorů.

Cíl:

Cílem studie bylo jednak zjistit postoje občanů k této investici, která poškodí krajinu v okolí Koněpruských jeskyní, za druhé jsme také chtěli podat nějaké ekonomické vyjádření ceny zasažené lokality, aby mohla být snadněji zahrnuta hodnota životního prostředí při posuzování výhodnosti investice.

Výsledky:

Hlavním a překvapivým výsledkem tohoto výzkumu byl masivní nesouhlas občanů s výstavbou cementárny a vysoká ochota platit za environmentálně šetrné řešení.

V průměru byli občané ochotni přispívat 50 Kč měsíčně po 25 let (což je životnost nové cementárny).

Toto by dělalo 170 mil. Kč měsíčně, a během 25 let by částka dosáhla 51 miliard Kč (v cenách roku 1995).

Klíčová slova:

Česká republika, rekreační hodnota

ŠIŠÁK, L. – APPLICATION AND PROSPECTS OF THE CVM IN THE FOREST RECREATIONAL SERVICE VALUATION IN THE CZECH REPUBLIC.

L. ŠIŠÁK – ANWENDUNG UND AUSSICHTEN DER KONTINGENTEN BEWERTUNG FÜR DIE WERTSCHÄTZUNG DER ERHOLUNGSFUNKTION VON WÄLDER IN DER TSCHECHISCHEN REPUBLIK.

Erschienen in: M. Ščasný / J. Melichar (Hrsg.) – Development of the Czech Society in the European Union. Part V: Non-market Valuation Methods in Environmental Area. Prag: Matfyzpress, 2004, S. 273-277.

Sprache der Studie:

Englisch

Untersuchungsgegenstand:

Erholungsfunktion von Wäldern

Untersuchungsraum:

Tschechische Republik

Stichprobe:

Die Untersuchung ging über drei Jahre, in denen insgesamt 3297 Personen befragt wurden (1994: 856; 1995: 991; 1996: 1450).

Ziel:

Ermittlung der Erholungsfunktion tschechischer Wälder auf Grundlage der kontingenten Bewertung und der Untersuchung ob dieser Ansatz der Zahlungsbereitschaft von Konsumenten effizient genutzt werden kann. Die Erholungsfunktion wurde insbesondere unter dem Aspekt der Emissionsverschmutzung untersucht.

Ergebnisse:

1994 wurden Personen befragt, wie viel sie bereit wären, für einen Eintritt in einen privaten Wald zu zahlen, wobei die Zahlungsbereitschaft bei CZK 3,08 pro Besuch liegt. Jedoch waren nur 13% der Personen bereit, zusätzliches Geld zu zahlen. Diese geringen Werte sind nach Meinungen des Autors mit der Transformationsphase verbunden;

1995 wurde Personen die Frage gestellt, wie viel sie bereit wären für gleichhäufige Waldbesuche wie davor zu zahlen, bzw. zahlen könnten. Die durchschnittliche Zahlungsbereitschaft liegt bei CZK 7,72 pro Besuch;

1996 wurden die Personen danach befragt, wie viel sie bereit sind für einen Waldbesuch zur Erholung zu zahlen, unter der Annahme dass sie den Wald so häufig wie zuvor besuchen. Dabei liegt die Zahlungsbereitschaft bei CZK 32,24 pro Besuch;

1995 und 1996 waren jeweils ein Drittel der befragten Personen bereit, zusätzliches Geld zu zahlen;

Werden Zahlungsbereitschaften auf die Waldbesuche per ha hochgerechnet, ergibt sich ein Wert für Waldbesuche zwischen CZK 806 Millionen und CZK 5,748 Millionen.

Überraschend ist die Feststellung, dass Personen in Gebieten mit geschädigten Wäldern mehr bereit sind zu zahlen, als Personen in weniger betroffenen Gebieten. Daraus kann interpretiert werden, dass diese Personen Wälder als Erholungsressource oder Umwelt allgemein stärker wertschätzen.

Schlüsselwörter:

Erholungswert; Tschechische Republik; Wald

ŠIŠÁK, L. – APPLICATION AND PROSPECTS OF THE CVM IN THE FOREST RECREATIONAL SERVICE VALUATION IN THE CZECH REPUBLIC.

L. ŠIŠÁK – APLIKACE A PERSPEKTIVY VYUŽITÍ METODY KONTINGENTNÍHO OCEŇOVÁNÍ (CVM) V HODNOCENÍ REKREAČNÍCH SLUŽEB SOUVISEJÍCÍCH S VYUŽÍVÁNÍM LESA V ČESKÉ REPUBLICE.

Vyšlo v: M. Ščasný / J. Melichar (vyd.) – Development of the Czech Society in the European Union. Part V: Non-market Valuation Methods in Environmental Area. Prag: Matfyzpress, 2004, S. 273-277.

Jazyk studie:

angličtina

Předmět výzkumného zájmu:

Rekreační funkce lesů

Oblast průzkumu:

Česká republika

Vzorek:

Průzkum trval 3 roky, v rámci nichž bylo dotázáno celkem 3297 osob (1994: 856; 1995: 991; 1996: 1450).

Cíl:

Zjištění rekreační funkce českých lesů na základě kontingentního oceňování a šetření toho, zda tento přístup k ochotě platit spotřebitelů může být efektivně použit. Rekreační funkce byla zkoumána především se zřetelem na znečištění ovzduší.

Výsledky:

V roce 1994 byli lidé dotázáni, kolik by byli ochotni zaplatit za vstup do soukromého lesa, přičemž ochota platit činila 3,08 CZK za vstup. Za vstup však bylo ochotno zaplatit pouze 13 % lidí. Nízké hodnoty jsou dle autora spojeny s fází transformace;

V roce 1995 byla lidem položena otázka, kolik by byli ochotni resp. Kolik by mohli zaplatit za stejně časté návštěvy lesa jako doteď. Průměrná ochota platit činila 7,72 CZK za návštěvu;

V roce 1996 byli lidé dotázáni, kolik by byli ochotni zaplatit za rekreaci v lese za předpokladu, že navštěvují les stejně často, jako do té doby. Ochota platit činila 32,24 CZK za návštěvu;

V letech 1995 a 1996 bylo ochotno platit vždy 1/3 dotázaných;

Pokud byla ochota platit přepočítána na návštěvy lesa na 1 ha, pak se hodnota návštěvy lesa pohybovala mezi 806 miliony CZK a 5,748 miliony CZK.

Překvapivé bylo zjištění, že lidé v oblastech s postiženými lesy jsou ochotni zaplatit více než lidé v oblastech s menším postižením. Z toho může být vyvozeno, že tito lidé hodnotí lesy jako místo rekreace nebo životní prostředí obecně výše.

Klíčová slova:

Česká republika; les; rekreační hodnota

2.9 Ungarn

2.9 Maďarsko

MOURATO, S. – ECONOMIC VALUATION IN TRANSITION ECONOMIES: AN APPLICATION OF CONTINGENT VALUATION TO LAKE BALATON IN HUNGARY.

S. MOURATO – ÖKONOMISCHE BEWERTUNG IN TRANSFORMATIONSLÄNDER: EINE ANWENDUNG DER KONTINGENTEN BEWERTUNG FÜR DEN BALATON IN UNGARN.

Erschienen in: M. Acutt / P. Mason (Hrsg.) – Environmental Valuation, Economic Policy and Sustainability. Recent Advances in Environmental Economics. Cheltenham u.a.: Elgar, 1998, S. 15-34.

Sprache der Studie:

Englisch

Auftraggeber:

Gefördert durch die Europäische Kommission

Untersuchungsgegenstand:

Verbesserung der Wasserqualität

Untersuchungsraum:

Balaton, der größte See Europas mit hoher touristischer Bedeutung für Ungarn

Stichprobe:

Zwei Stichproben: Eine „Vorort“-Stichprobe aus 1094 Personen, bestehend aus Anwohnern, Personen mit Zweitwohnsitz und Touristen sowie eine nationale Stichprobe aus 737 Personen der ungarischen Bevölkerung. Anhand der unterschiedlichen Gruppen wurden drei verschiedene Finanzierungsmittel untersucht: (1.) Anstieg allgemeiner Steuern (repräsentatives nationales Sample); (2.) Anstieg lokaler Steuern (Anwohner und Personen mit Zweitwohnsitz am Balaton); (3.) Anstieg der täglichen Tourismustaxen (Touristen).

Ziel:

Spezifisches Ziel der Studie war es, den Nutzen der ungarischen Bürger aus Verbesserungen der Wasserqualität des Balatons abzuleiten und den Spielraum für das Erheben zusätzlicher Finanzmittel für Sanierungs- und Schutzmaßnahmen zu ermitteln. Der Balaton war v.a. im Sommer stark von Eutrophierung betroffen. Übergeordnete Ziele bestanden darin, die Akzeptanz von Steuern im Übergang von zentralstaatlicher Planung zur Marktwirtschaft abzuleiten und den Grad des Umweltbewusstseins der Bürger zu ermitteln.

Ergebnisse:

Die Verbesserung der Wasserqualität sollte durch das „Balaton Clean-Up Programme“ erreicht werden, welches aus einem Set von Maßnahmen besteht, um das Einleiten von Schmutz- und Schadstoffen zu regulieren und Badewasserqualität für das Jahr 2010 zu sichern.

Auf der einen Seite gab es hohe Zustimmung zu dem Programm unter der Bevölkerung, zum anderen wurde eine Steuer als Zahlungsverkehrsmittel negativ betrachtet.

Wasserqualität wurde als das gravierende Umweltproblem angesehen und mehr als die Hälfte des Befragten waren der Ansicht, dass der Balaton verschmutzt bzw. sehr verschmutzt ist.

Grund für einen Zweitwohnsitz ist vor allem die lokale Schönheit. Die Hauptaktivitäten der Anwohner und Besitzer von Häusern sind Erholung und Genießen der Szenerie. Für Touristen sind dies vor allem das Erholen am Strand und Baden.

84% der nationalen Stichprobe gaben eine Zahlungsbereitschaft an und nur 16% lehnten eine solche ab.

Die durchschnittliche Zahlungsbereitschaft liegt zwischen 791 und 4341 Forint (US\$ 1995 6-30), abhängig von der Stichprobe und der statistischen Auswertung. Die nationale

Stichprobe zeigte die höchste Zahlungsbereitschaft, gefolgt von Zweihausbesitzern, Anwohnern und Touristen.

Insgesamt ist die befragte Bevölkerung bereit, 1% ihres jährlichen Einkommens für die vorgeschlagenen Reinigungsmaßnahmen zu zahlen, was ungefähr 3900 Forint entspricht (1995 US\$ 27).

40% der befragten Personen ohne Zahlungsbereitschaft gaben an, dass sie nicht mehr Steuern zahlen können und dass es wichtigere Probleme gibt. Andere Gründe waren Misstrauen gegenüber der Effektivität des Programms oder Ablehnung der Verantwortung für die Verschmutzung.

Auf die Frage, ob Personen eher Steuern oder eine Umschichtung der Staatsausgaben für das Programm vorziehen würden, gaben 41% einer Umschichtung den Vorzug, 16% stimmten für die Steuererhöhung und 36% für eine Kombination aus beiden.

Eine Schlussfolgerung der Autorin ist, dass kontingente Märkte auch in Transformationsstaaten angewandt werden können und Steuern ein akzeptabler Mechanismus für die Finanzierung sind.

Schlüsselwörter:

Balaton; Gewässer; Ungarn; Wasserqualität

MOURATO, S. – ECONOMIC VALUATION IN TRANSITION ECONOMIES: AN APPLICATION OF CONTINGENT VALUATION TO LAKE BALATON IN HUNGARY.

S. MOURATO – EKONOMICKÉ OCEŤOVÁNÍ V TRANSITIVNÍCH EKONOMIKÁCH: APLIKACE KONTINGENTNÍHO OCEŤOVÁNÍ NA JEZERO BALATON V MAĽARSKU.

Vyšlo v: M. Acutt / P. Mason (vyd.) – Environmental Valuation, Economic Policy and Sustainability. Recent Advances in Environmental Economics. Cheltenham u.a.: Elgar 1998, str. 15-34.

Jazyk:

Angličtina

Zadavatel:

Podpořeno Evropskou komisí

Předmět výzkumného zájmu:

Zlepšení kvality vod

Oblast průzkumu:

Balaton, největší jezero Evropy s vysokým turistickým významem pro Maďarsko

Vzorek:

2 vzorky: jeden „místní“- vzorek o velikosti 1094 osob, jež se skládá z místních obyvatel, osob s dvojným pobytem a turistů a dále pak „národní“- vzorek o velikosti 737 osob složený z maďarského obyvatelstva. Z důvodu rozdílných skupin byly zkoumány 3 různé způsoby financování: (1.) nárůst všeobecných daní (reprezentativní národní vzorek); (2.) nárůst místních daní (obyvatelé a osoby s dvojným pobytem na Balatonu); (3.) nárůst denních lázeňských tax (turisté).

Cíl:

Specifickým cílem studie bylo odvodit užitek maďarských obyvatel ze zlepšení kvality vody v Balatonu a odhadnout prostor pro výběr dodatečných finančních prostředků na sanační a ochranná opatření. Především v létě byla pro Balaton typická eutrofizace. Další cíle spočívaly ve snaze odhadnout přijetí daní v přechodu od centrálního plánování k tržnímu hospodářství a stupeň povědomí obyvatel o životním prostředí.

Výsledky:

Zlepšení kvality vody by mělo být dosaženo prostřednictvím programu „Balaton Clean-Up“, který se skládá z řady opatření regulujících vnášení znečišťujících látek a zajišťujících kvalitu vody pro koupání pro rok 2010.

Na jedné straně bylo možné odvodit vysoký souhlas obyvatelstva s uvedeným programem, ale na straně druhé byly daně jako platební prostředek hodnoceny negativně.

Kvalita vody byla nahlížena jako závažný problém životního prostředí a více než polovina dotázaných byla toho názoru, že je Balaton znečištěn nebo velmi znečištěn.

Důvod dvojného pobytu je především krása dané lokality. Mezi hlavní aktivity obyvatel a vlastníků domů patří především rekreace a užívání si krásné scenérie. Pro turisty je to zejména trávení času na plážích a koupání.

84 % z „národního“- vzorku udávalo ochotu platit, pouze 16 % nebylo ochotno platit.

Průměrná ochota platit ležela mezi 791 a 4341 forinty (6-30\$ v roce 1995), a to v závislosti na vzorku a statistickém vyhodnocení. „Národní“- vzorek vykazoval nejvyšší ochotu platit, následován osobami s dvojným pobytem, obyvateli a turisty.

Celkem je dotázané obyvatelstvo ochotno věnovat 1 % z ročního příjmu na navržená čistící opatření, což odpovídá přibližně 3900 forintům (27 \$ v roce 1995).

40 % dotázaných osob, jež nebylo ochotno platit, uvedlo, že nemohou platit vyšší daně a že existují důležitější problémy. Mezi jiné důvody patří nedůvěra v efektivitu programu a odmítnutí zodpovědnosti za znečištění.

Na otázku, zda respondenti dávají přednost daním nebo přesměrování státních výdajů na uvedený program, uvedlo 41 % respondentů, že dávají přednost přesměrování státních výdajů, 16 % souhlasilo se zvýšením daní a 36 % dávalo přednost kombinaci obou způsobů.

Na závěr autorka uvádí, že kontingentní oceňování je možné použít i v transformujících se zemích a že daně představují akceptovatelný prostředek pro financování.

Klíčová slova:

Balaton; kvalita vody; Maďarsko; vody

3. Autorenverzeichnis

A

Ahlheim, M. 19

B

Bateman, I. J. 81

Bräuer, I. 21

C

Ciszewska , K. 79

D

Degenhardt, S. 23, 25

Dunkel, K. 29

Dziegielewska, D. 81

E

Elsasser, P. 29, 31

Enneking, U. 33

F

Frör, O. 19

G

Georgiou, S. 81

Graham, A. 81

Gronemann, S. 25, 39

H

Hackl, F. 71

Hampicke, U. 23

Hartje, V. 47, 49

Holm-Müller, K. 23

Horak, S. 67

J

Jaedicke, W. 23

Jung, M. 35

K

Kämmerer, S. 37

Karkow, K.	39
Klaphake, A.	41
Kluvankova, T.	91
Kosz, M.	73
Křůmalová, V.	103
Kubíčková, S.	105
L	
Langford, I. H.	81
Lehr, U.	19
Liebe, U.	51
M	
Markowska, A.	81
Marušić, Z.	67
Meyerhoff, J.	41, 43, 45, 49, 51
Mourato, S.	113
Muthke, T.	53
N	
Navrud, S.	67
O	
Oesten, G.	29
P	
Pfeiffer, C.	23
Pruckner, G. J.	75
R	
Roeder, A.	29
Rommel, K.	55
Roschewitz, A.	87
S	
Seják, J.	107
Slabe Erker, R.	97
Š	
Šišák, L.	109
Švejdarová, H.	107

T

Turner, R. K. 81

V

Verbič, M. 97

W

Wagenhals, G. 19

Wolf, U. 19

Wronka, T. C. 57

Z

Zander, K. 61

Zerbe, S. 49

Zimmer, Y. 63

Zylicz, T. 81

4. Schlagwörterverzeichnis

A

Artenschutz 21, 49

B

Baden-Württemberg 35

Balaton 114

Bayern 26

Berlin 39, 41, 47

Biodiversität 21, 43, 49, 51, 58

Biosphärenreservat 55

Brandenburg 55

C

Choice Experimente 47

Cottbus 19

D

Deutschland 19, 21, 23, 26, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 41, 43, 45, 47, 49, 51, 53, 55, 58, 61, 63

Donau 73

E

Elbe 43

Emsland 63

Erholungsgebiet 29, 41, 61

Erholungswert 19, 31, 33, 47, 67, 82, 92, 107, 109

F

Fluss 21, 43, 73, 79

Flussauen 43, 73

G

Gewässer 19, 21, 47, 53, 73, 79, 114

H

Hamburg 31

Harz 49

hedonischer Preisansatz 67

Hessen 37, 58, 61, 63

K

Kosten-Nutzen-Analyse	21, 23, 39, 55, 61, 71, 73
Kraichgau	35
Kroatien	67
Kulturlandschaft	35, 37, 39, 75, 87, 98

L

Lahn-Dill-Bergland	37
Lahn-Dill-Kreis	58
Landschaftspflege	63
Landwirtschaft	35, 37, 39, 61, 75, 103, 105
Lüneburger Heide	49

M

Main-Taunus-Kreis	61
Mecklenburg-Vorpommern	26, 39, 53

N

Nationalpark	71, 73, 92
Naturschutz	21, 26, 35, 71, 79, 103
Naturschutzgebiet	55, 105
Niedersachsen	33, 49, 63
Nordrhein-Westfalen	53
Nordsee	45
Nutzentransfer	53

O

Österreich	71, 73, 75
Ostsee	82

P

Park	41
Pfälzerwald	29, 31
Polen	79, 82

R

Rheinland-Pfalz	29, 31
Rügen	26, 39

S

Sachsen	23
Sachsen-Anhalt	61
Sangerhausen (Landkreis)	61
Schleswig-Holstein	45
Schorfheide-Chorin	55
Schweiz	87
See	53
Slowakei	92
Slowenien	98
Solling	49
Spessart	21

T

Tourismus	23, 26
Tschechische Republik	103, 105, 107, 109

U

Ungarn	114
--------	-----

V

Vogtland	23
----------	----

W

Wald	29, 31, 49, 51, 67, 109
Wasserqualität	47, 53, 58, 82, 114
Werra-Meißner-Kreis	63
Württembergisches Allgäu	35

3. Seznam autorů

A

Ahlheim, M. 20

B

Bateman, Ian J. 83

Bräuer, I. 22

C

Ciszewska , K. 80

D

Degenhardt, S. 24, 27

Dunkel, K. 30

Dziegielewska, D. 83

E

Elsasser, P. 30, 32

Enneking, U. 34

F

Frör, O. 20

G

Georgiou, S. 83

Graham, A. 83

Gronemann, S. 27, 40

H

Hackl, F. 72

Hampicke, U. 24

Hartje, V. 48, 50

Holm-Müller, K. 24

Horak, S. 68

J

Jaedicke, W. 24

Jung, M. 36

K

Kämmerer, S. 38

Karkow, K.	40
Klaphake, A.	42
Kluvankova, T.	93
Kosz, M.	74
Křůmalová, V.	104
Kubíčková, S.	106
L	
Langford, I. H.	83
Lehr, U.	20
Liebe, U.	52
M	
Markowska, A.	83
Marušić, Z.	68
Meyerhoff, J.	42, 44, 46, 48, 50, 52
Mourato, S.	115
Muthke, T.	54
N	
Navrud, S.	68
O	
Oesten, G.	30
P	
Pfeiffer, C.	24
Pruckner, G. J.	76
R	
Roeder, A.	30
Rommel, K.	56
Roschewitz, A.	88
S	
Seják, J.	108
Slabe Erker, R.	99
Š	
Šišák, L.	110
Švejdarová, H.	108

T

Turner, R. K. 83

V

Verbič, M. 99

W

Wagenhals, G. 20

Wolf, U. 20

Wronka, T. C. 59

Z

Zander, K. 62

Zerbe, S. 50

Zimmer, Y. 64

Zylicz, T. 83

4. Klíčová slova

Á

analýza nákladů a užitků 22, 24, 40, 56, 72, 74

B

Bádensko-Virtembersko 36

Balaton 116

Baltské moře 84

Bavorsko 28

Berlín 40, 42, 48

biodiverzita 22, 44, 50, 52, 60

biosférická rezervace 56

Braniborsko 56

C

cestovní ruch 24, 28

Č

Česká republika 104, 106, 108, 110

D

Dolní Sasko 34, 50, 64

Dunaj 74

E

Emsland 64

experimentální výběr 48

F

Falcký les 30, 32

H

Hamburk 32

Harz 50

hedonický cenový přístup 68

Hesensko 38, 60, 62, 64

Ch

Chorvatsko 68

Chotěbuz 20

J

jezero 54

K

Kraichgau 36

kraj Lahn-Dill 60

kraj Main-Taunus 62

kraj Sangerhausen 62

kraj Werra-Meißner 64

kulturní krajina 36, 38, 40, 76, 88, 100

kvalita vody 48, 54, 60, 84, 116

L

Labe 44

les 30, 32, 50, 52, 68, 110

Lüneburgská vřesoviště 50

M

Maďarsko 116

Meklenbursko-Přední Pomoránsko 28, 40, 54

N

národní park 72, 74, 94

Německo 20, 22, 24, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 60, 62, 64

O

ochrana ohrožených druhů 22, 50

ochrana přírody 22, 28, 36, 72, 80, 104

P

park 42

péče o krajinu 64

Polsko 80, 84

Porýní-Falc 30, 32

přenos přínosů 54

přírodní chráněná oblast 56

R

Rakousko 72, 74, 76

Rekreační hodnota 20, 32, 34, 48, 68, 94, 108, 110

rekreační oblast 42, 30, 62

Rujána	28, 40
Ř	
řeka	22, 44, 74, 80
říční nivy	44, 74
S	
Sasko	24
Sasko-Anhaltsko	62
Schorfheide-Chorin	56
Severní moře	46
Severní Porýní-Vestfálsko	54
Slovensko	94
Slovinsko	100
Solling	50
Spessart	22
Š	
Šlesvicko-Holštýnsko	46
Švýcarsko	88
V	
vody	20, 22, 48, 54, 74, 80, 116
Vogtland	24
vysočina Lahn-Dill	38
W	
Württembergisches Allgäu	36
Z	
zemědělství	36, 38, 40, 62, 76, 104, 106

Universität Leipzig
Wirtschaftswissenschaftliche Fakultät

Nr. 1	Wolfgang Bernhardt	Stock Options wegen oder gegen Shareholder Value? Vergütungsmodelle für Vorstände und Führungskräfte 04/98
Nr. 2	Thomas Lenk / Volkmar Teichmann	Bei der Reform der Finanzverfassung die neuen Bundesländer nicht vergessen! 10/98
Nr. 3	Wolfgang Bernhardt	Gedanken über Führen – Dienen – Verantworten 11/98
Nr. 4	Kristin Wellner	Möglichkeiten und Grenzen kooperativer Standortgestaltung zur Revitalisierung von Innenstädten 12/98
Nr. 5	Gerhardt Wolff	Brauchen wir eine weitere Internationalisierung der Betriebswirtschaftslehre? 01/99
Nr. 6	Thomas Lenk / Friedrich Schneider	Zurück zu mehr Föderalismus: Ein Vorschlag zur Neugestaltung des Finanzausgleichs in der Bundesrepublik Deutschland unter besonderer Berücksichtigung der neuen Bundesländer 12/98
Nr. 7	Thomas Lenk	Kooperativer Föderalismus – Wettbewerbsorientierter Föderalismus 03/99
Nr. 8	Thomas Lenk / Andreas Mathes	EU – Osterweiterung – Finanzierbar? 03/99
Nr. 9	Thomas Lenk / Volkmar Teichmann	Die fiskalischen Wirkungen verschiedener Forderungen zur Neugestaltung des Länderfinanzausgleichs in der Bundesrepublik Deutschland: Eine empirische Analyse unter Einbeziehung der Normenkontrollanträge der Länder Baden-Württemberg, Bayern und Hessen sowie der Stellungnahmen verschiedener Bundesländer 09/99
Nr. 10	Kai-Uwe Graw	Gedanken zur Entwicklung der Strukturen im Bereich der Wasserversorgung unter besonderer Berücksichtigung kleiner und mittlerer Unternehmen 10/99
Nr. 11	Adolf Wagner	Materialien zur Konjunkturforschung 12/99
Nr. 12	Anja Birke	Die Übertragung westdeutscher Institutionen auf die ostdeutsche Wirklichkeit – erfolgversprechendes Zusammenspiel oder Aufdeckung systematischer Mängel? Ein empirischer Bericht für den kommunalen Finanzausgleich am Beispiel Sach 02/00
Nr. 13	Rolf H. Hasse	Internationaler Kapitalverkehr in den letzten 40 Jahren – Wohlstandsmotor oder Krisenursache? 03/00
Nr. 14	Wolfgang Bernhardt	Unternehmensführung (Corporate Governance) und Hauptversammlung 04/00
Nr. 15	Adolf Wagner	Materialien zur Wachstumsforschung 03/00
Nr. 16	Thomas Lenk / Anja Birke	Determinanten des kommunalen Gebührenaufkommens unter besonderer Berücksichtigung der neuen Bundesländer 04/00
Nr. 17	Thomas Lenk	Finanzwirtschaftliche Auswirkungen des Bundesverfassungsgerichtsurteils zum Länderfinanzausgleich vom 11.11.1999 04/00
Nr. 18	Dirk Büttel	Continuous linear utility for preferences on convex sets in normal real vector 05/00
Nr. 19	Stefan Dierkes / Stephanie Hanrath	Steuerung dezentraler Investitionsentscheidungen bei nutzungsabhängigem und nutzungsunabhängigem Verschleiß des Anlagenvermögens 06/00
Nr. 20	Thomas Lenk / Andreas Mathes / Olaf Hirschfeld	Zur Trennung von Bundes- und Landeskompetenzen in der Finanzverfassung Deutschlands 07/00
Nr. 21	Stefan Dierkes	Marktwerte, Kapitalkosten und Betafaktoren bei wertabhängiger Finanzierung 10/00
Nr. 22	Thomas Lenk	Intergovernmental Fiscal Relationships in Germany: Requirement for Regulations? 03/01
Nr. 23	Wolfgang Bernhardt	Stock Options – Aktuelle Fragen Besteuerung, Bewertung, Offenlegung 03/01
Nr. 24	Thomas Lenk	Die „kleine Reform“ des Länderfinanzausgleichs als Nukleus für die Finanzverfassungsreform“? 10/01
Nr. 25	Wolfgang Bernhardt	Biotechnologie im Spannungsfeld von Menschenwürde, Forschung, Markt und Moral Wirtschaftsethik zwischen Beredsamkeit und Schweigen 11/01

Nr. 26	Thomas Lenk	Finanzwirtschaftliche Bedeutung der Neuregelung des bundestaatlichen Finanzausgleichs - Eine allokoative und distributive Wirkungsanalyse für das Jahr 2005 11/01
Nr. 27	Sören Bär	Grundzüge eines Tourismusmarketing, untersucht für den Südraum Leipzig 05/02
Nr. 28	Wolfgang Bernhardt	Der Deutsche Corporate Governance Kodex: Zuwahl (comply) oder Abwahl (explain)? 06/02
Nr. 29	Adolf Wagner	Konjunkturtheorie, Globalisierung und Evolutionsökonomik 08/02
Nr. 30	Adolf Wagner	Zur Profilbildung der Universitäten 08/02
Nr. 31	Sabine Klinger / Jens Ulrich / Hans-Joachim Rudolph	Konjunktur als Determinante des Erdgasverbrauchs in der ostdeutschen Industrie 10/02
Nr. 32	Thomas Lenk / Anja Birke	The Measurement of Expenditure Needs in the Fiscal Equalization at the Local Level Empirical Evidence from German Municipalities 10/02
Nr. 33	Wolfgang Bernhardt	Die Lust am Fliegen Eine Parabel auf viel Corporate Governance und wenig Unternehmensführung 11/02
Nr. 34	Udo Hielscher	Wie reich waren die reichsten Amerikaner wirklich? (US-Vermögensbewertungsindex 1800 – 2000) 12/02
Nr. 35	Uwe Haubold / Michael Nowak	Risikoanalyse für Langfrist-Investments - Eine simulationsbasierte Studie - 12/02
Nr. 36	Thomas Lenk	Die Neuregelung des bundesstaatlichen Finanzausgleichs – auf Basis der Steuerschätzung Mai 2002 und einer aktualisierten Bevölkerungsstatistik - 12/02
Nr. 37	Uwe Haubold / Michael Nowak	Auswirkungen der Renditeverteilungsannahme auf Anlageentscheidungen - Eine simulationsbasierte Studie - 02/03
Nr. 38	Wolfgang Bernhard	Corporate Governance Kodex für den Mittel-Stand? 06/03
Nr. 39	Hermut Kormann	Familienunternehmen: Grundfragen mit finanzwirtschaftlichen Bezug 10/03
Nr. 40	Matthias Folk	Launhardtsche Trichter 11/03
Nr. 41	Wolfgang Bernhardt	Corporate Governance statt Unternehmensführung 11/03
Nr. 42	Thomas Lenk / Karolina Kaiser	Das Prämienmodell im Länderfinanzausgleich – Anreiz- und Verteilungsmittel 11/03
Nr. 43	Sabine Klinger	Die Volkswirtschaftliche Gesamtrechnung des Haushaltsektors in einer Matrix 03/04
Nr. 44	Thomas Lenk / Heide Köpping	Strategien zur Armutsbekämpfung und –vermeidung in Ostdeutschland: 05/04
Nr. 45	Wolfgang Bernhardt	Sommernachtsfantasien Corporate Governance im Land der Träume. 07/04
Nr. 46	Thomas Lenk / Karolina Kaiser	The Premium Model in the German Fiscal Equalization System 12/04
Nr. 47	Thomas Lenk / Christine Falken	Komparative Analyse ausgewählter Indikatoren des Kommunalwirtschaftlichen Gesamtergebnisses 05/05
Nr. 48	Michael Nowak / Stephan Barth	Immobilienanlagen im Portfolio institutioneller Investoren am Beispiel von Versicherungsunternehmen -Auswirkungen auf die Risikosituation- 08/05
Nr. 49	Wolfgang Bernhardt	Familiengesellschaften – Quo Vadis? Vorsicht vor zu viel „Professionalisierung“ und Ver-Fremdung 11/05
Nr. 50	Christian Milow	Der Griff des Staates nach dem Währungsgold 12/05
Nr. 51	Anja Eichhorst / Karolina Kaiser	The Institutional Design of Bailouts and Its Role in Hardening Budget Constraints in Federations 03/06
Nr. 52	Ullrich Heilemann / Nancy Beck	Die Mühen der Ebene – Regionale Wirtschaftsförderung in Leipzig 1991 bis 2004 08/06
Nr. 53	Gunther Schnabl	Die Grenzen der monetären Integration in Europa 08/06
Nr. 54	Hermut Kormann	Gibt es so etwas wie typisch mittelständige Strategien? 11/06

- Nr. 55 Wolfgang Bernhardt (Miss-)Stimmung, Bestimmung und Mitbestimmung
Zwischen Juristentag und Biedenkopf-Kommission
11/06
- Nr. 56 Ullrich Heilemann / Annika Blaschzik Indicators and the German Business Cycle - A Multivariate Perspective on
Indicators of Ifo, OECD, and ZEW
01/07
- Nr. 57 Ullrich Heilemann "THE SOUL OF A NEW MACHINE" ZU DEN ANFÄNGEN DES RWI-
KONJUNKTURMODELLS
12/06
- Nr. 58 Ullrich Heilemann / Roland Schuhr / Annika Blaschzik ZUR EVOLUTION DES DEUTSCHEN KONJUNKTURZYKLUS 1958 BIS
2004-
ERGEBNISSE EINER DYNAMISCHEN DISKRIMINANZANALYSE
01/07
- Nr. 59 Christine Falken / Mario Schmidt Kameralistik versus Doppik
Zur Informationsfunktion des alten und neuen Rechnungswesens der
Kommunen
Teil I: Einführende und Erläuternde Betrachtungen zum Systemwechsel im
kommunalen Rechnungswesen
01/07
- Nr. 60 Christine Falken / Mario Schmidt Kameralistik versus Doppik
Zur Informationsfunktion des alten und neuen Rechnungswesens der
Kommunen
Teil II
Bewertung der Informationsfunktion im Vergleich
01/07
- Nr. 61 Udo Hielscher MONTI DELLA CITTA DI FIRENZE
Innovative Finanzierungen im Zeitalter Der Medici. Wurzeln der modernen
Finanzmärkte
03/07
- Nr. 62 Ullrich Heilemann / Stefan Wappler SACHSEN WÄCHST ANDERS - KONJUNKTURELLE; SEKTORALE
UND REGIONALE BESTIMMUNGS GRÜNDE DER ENTWICKLUNG
DER BRUTTOWERTSCHÖPFUNG 1992 BIS 2006
07/2007
- Nr. 63 Adolf Wagner REGIONALÖKONOMIK:
KONVERGIERENDE ODER DIVERGIERENDE REGIONALENTWICK-
LUNGEN
08/2007
- Nr. 64 Ullrich Heilemann / Jens Ulrich GOOD BYE; PROFESSOR PHILLIPS?
ZUM WANDEL DER TARIFLOHNDETERMINANTEN IN DER
BUNDESREPUBLIK 1952 – 2004
08/2007
- Nr. 65 Gunther Schnabl / Franziska Schobert Monetary Policy Operations of Debtor Central Banks in MENA Countries
10/07
- Nr. 66 Andreas Schäfer / Simone Valente Habit Formation, Dynastic Altruism, and Population Dynamics
11/07
- Nr. 67 Wolfgang Bernhardt 5 Jahre Deutscher Corporate Governance Kodex
Eine Erfolgsgeschichte?
01/2008
- Nr. 68 Ullrich Heilemann / Jens Ulrich Viel Lärm um wenig? Zur Empirie von Lohnformeln in der Bundesrepublik
01/2008
- Nr. 69 Christian Groth / Karl-Josef Koch / Thomas M. Steger When economic growth is less than exponential
02/2008
- Nr. 70 Andreas Bohne / Linda Kochmann Ökonomische Umweltbewertung und endogene Entwicklung peripherer
Regionen – Synthese einer Methodik und einer Theorie
02/2008
- Nr. 71 Andreas Bohne / Linda Kochmann / Jan Slavík / Lenka Slavíková Deutsch-tschechische Bibliographie Studien der kontingenten Bewertung in
Mittel- und Osteuropa
06/2008